

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra primární a preprimární pedagogiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Znalosti žáků primární školy o svém regionu – Vyškovsko

Jana Reichová

Olomouc 2024

vedoucí práce: Mgr. Alena Vavrdová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Aleny Vavrdové, Ph. D. a uvedla jsem v ní veškerou literaturu a ostatní informační zdroje, které jsem použila.

Ve Vyškově dne.....

.....

Vlastnoruční podpis

Poděkování:

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce, Mgr. Aleně Vavrdové, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady, připomínky, trpělivost a především čas, který mi věnovala při jejím zpracování.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Jana Reichová
Katedra:	Katedra primární a preprimární pedagogiky
Vedoucí práce:	Mgr. Alena Vavrdová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2024

Název práce:	Znalosti žáků primární školy o svém regionu-Vyškovsko
Název v angličtině:	Knowledge of primary school pupils about their region-Vyškovsko
Anotace práce:	Diplomová práce je určena především učitelům a studentům učitelství pro 1. stupeň ZŠ. Teoretická část se zaměřuje na popis regionu Vyškovsko a regionální vlastivědy. V empirické části jsou zpracovány a vyhodnoceny výsledky didaktických testů. V praktické části jsou představeny návrhy na projektovou výuku a vlastivědnou vycházku.
Klíčová slova:	Znalosti žáků, region Vyškovsko, didaktický test, projektové vyučování, vlastivědná vycházka.
Anotace angličtině:	The diploma thesis is intended primarily for teachers and students of teaching for the 1st grade of elementary school. The theoretical part focuses on the description of the Vyškovsko region and the regional folklore. In the empirical part, the results of didactic tests are processed and evaluated. In the practical part, proposals for project teaching and a local history walk are presented.

Klíčová slova v angličtině:	Pupils' knowledge, Vyškovsko region, didactic test, project teaching, local history walk.
Přílohy vázané v práci:	19 příloh
Rozsah práce:	94 stran
Jazyk práce:	Český jazyk

OBSAH

OBSAH	6
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Regionální vlastivěda	9
1.1 Vymezení pojmů – vlastivěda, region a regionální prvky	9
1.2 Charakteristika regionální vlastivědy	11
1.2.1 Historie vlastivědného vyučování.....	11
1.2.2 Téma regionu ve vyučování vlastivědy	12
1.2.3 Organizační formy a metody ve výuce vlastivědy	12
2 Téma regionu v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání a v učivu vlastivědy ve 4. a 5. ročníku	16
2.1 Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět	17
3 Obecná charakteristika regionu Vyškovsko	20
3.1 Poloha a rozloha	20
3.2 Fauna a flóra mikroregionů Vyškovska.....	21
3.3 Vodní nádrž Opatovice	24
4 Vyškov	25
4.1 Charakteristika města Vyškova	25
4.2 Příroda v okolí Vyškova	26
4.2.1 Vojenský újezd Březina.....	26
4.3 Vodstvo	26
4.4 Kulturní a sportovní vyžití	27
4.4.1 Hanácko	27
4.4.2 Spolky a družení	28
4.4.3 Kulturní instituce.....	28
4.4.4 Kulturní a společenské události.....	30

4.4.5	Další turistické atrakce	31
5	Historický vývoj	33
5.1	Symbyly města	34
6	Pamětihodnosti.....	36
6.1	Pamětihodnosti města Vyškova.....	36
6.2	Významné osobnosti.....	44
EMPIRICKÁ ČÁST.....		49
7	Charakteristika výzkumného šetření.....	49
7.1	Cíle výzkumu a stanovení předpokladů	50
7.2	Metodika šetření.....	50
7.3	Výzkumný vzorek.....	52
7.4	Charakteristika škol.....	52
7.5	Předvýzkum	52
7.6	Průběh výzkumného šetření.....	54
8	Analýza a vyhodnocení dat	55
8.1	Celkové vyhodnocení didaktického testu	55
8.2	Celkové vyhodnocení didaktického testu v jednotlivých položkách.....	56
8.3	Vyhodnocení škol.....	57
8.3.1	Porovnání škol v jednotlivých položkách	58
8.3.2	Vyhodnocení škol v jednotlivých položkách	59
8.4	Vyhodnocení dívek a chlapců.....	66
9	Potvrzení předpokladů a shrnutí výsledků výzkumného šetření, diskuse.	68
PRAKTICKÁ ČÁST		71
ZÁVĚR.....		84
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....		85
SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY		86
Přílohy		96

ÚVOD

Region Vyškovsko a jeho centrum město Vyškov nabízí svým kulturním bohatstvím nejen turistům, ale i místním obyvatelům k objevování jeho krás. Ve městě nalezneme zámecký komplex, který v minulosti Vyškov proslavil jako Moravský Versailles. Vyškov se může pochlubit, že se stal součástí události bitvy u Slavkova a poskytl přístřeší v samotném zámku caru Alexandru I. i rakouskému císaři Františku I. V jeho blízkosti se nachází Masarykovo náměstí trojúhelníkového tvaru s renesanční radnicí, hradbami, morovým sloupem, studnou a nádhernou barokní kašnou. Také zde nalezneme muzeum nebo bývalý pivovar. Milovníci adrenalinových sportů si přijdou na své na vyškovském letišti. Jeho součástí je i Muzeum letecké a pozemní techniky, které jistě ocení všichni fanoušci létání. Součástí Vyškova je také armáda a jejich výcvikové prostory. Region Vyškovsko je přímo uzpůsoben pro pěší túry či cyklotrasy například (dále jen např.) trasa Naučná stezka Rakovecké údolí nebo trasa Národní přírodní rezervací Větrníky. Menší děti jistě ocení návštěvu ZOO PARKU, DinoParku či aquaparku.

Jelikož znalost svého regionu považuji za základ, rozhodla jsem se pro téma „Znalosti žáků primární školy o vlastním regionu-Vyškovsko. Diplomová práce je rozdělena na tři části. Na část teoretickou, empirickou a praktickou. Hlavním cílem teoretické části je popsat problematiku regionálního vyučování a popsat samotný region Vyškovsko. V teoretické části jsme se zabývali historií a současností vlastivědného vyučování, historickým vývojem regionu a jeho kulturními a přírodními zvláštnostmi.

V empirické části je hlavním cílem výzkumného šetření zjistit znalosti žáků 5. ročníku o svém regionu. Dílčím cílem bylo vytvořit nestandardizovaný didaktický test, porovnat výsledky daných škol a ověřit, zda jsou znalosti dívek a chlapců srovnatelné. Jako výzkumnou metodu jsme použili nestandardizovaný didaktický test. Dále jsme charakterizovali výzkumné šetření, jeho cíle a předpoklady. Popsali jsem předvýzkum a průběh výzkumného šetření. Provedli jsme analýzu a vyhodnotili získaná data. Potvrdili a vyvrátili jsme naše předpoklady. Následně shrnujeme výsledky výzkumného šetření, navrhuje určité změny a doporučujeme jisté metody a organizaci výuky

Hlavním cílem praktické části je představit vlastivědnou vycházku a týdenní projekt. V obou případech cílíme na prohloubení znalostí a dovedností žáků primární školy.

Součástí diplomové práce jsou přílohy, pracovní listy potřebné k projektu i významné pamětihodnosti, které jsou v okolí Vyškova.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Regionální vlastivěda

V první kapitole si objasníme některé pojmy, se kterými se budeme v dalších částech diplomové práce setkávat. Nedříve si definujeme pojmy vlastivěda, region, regionální prvky a regionalismus. Následně si detailněji charakterizujeme regionální vlastivědu a její organizační formy a metody ve výuce.

1.1 Vymezení pojmů – vlastivěda, region a regionální prvky

Vlastivěda

Všeobecná encyklopedie Diderot pojem vlastivěda charakterizuje jako „*obor zabývající se shromažďováním a šířením vědomostí o dějinách, geografii a etnografii určitého kraje nebo místa*“. (Diderot, 1998, str. 577)

Region

Ottova všeobecná encyklopedie říká, že region je „*územní jednotka vymezená pro konkrétní účely na základě určitých znaků (tzv. regionalizačních kritérií)*“. (2003, str. 302)

V Novém akademickém slovníku cizích slov se dočteme, že region je „*(geopoliticky) vymezená oblast*“ Může se jednat o kraj nebo menší území např. Šumavu. (Kraus, 2007, str. 688)

Všeobecná encyklopedie Diderot region popisuje a objasňuje jako „*část zemského povrchu s určitými typickými znaky*“. (Diderot, 1999, str. 373)

Dále se v encyklopedii dočteme, že jej lze dělit na dva základní druhy dle typických znaků:

a) dle fyzickogeografických znaků (např. klima, půda a vodstvo),

b) dle sociálněgeografických znaků na základě relativně uzavřených prostorových vztahů.
(Diderot, 1999, str. 373)

Regionální prvky

„Regionálním prvkem rozumíme doklad společensko-ekonomického dění spolu s přírodními jevy, jež blíže charakterizují a dokumentují zvláštnosti určité oblasti.“ (Vavrdová, 2009, s.55)

Regionální prvky lze členit na:

1. Geografické – geomorfologické útvary, vodstvo, flora a fauna
2. Sociální – zahrnuje sociální zvláštnosti geografické oblasti
3. Populační – souvisí s hustotou osídlení a jejími znaky
4. Ekonomické – podává informace o hospodářském potenciálu
5. Komunikační a kulturní – informují o mezilidských vztazích a lidové kultuře

(Vavrdová, 2009)

Regionalismus

Ve Všeobecné encyklopedii Diderot se dočteme že regionalismus je z hlediska jazykovědy *„oblastní jev (např. moravský okurek, piškota, chcu, šufánek – okurka, piškot, chci, naběračka)“*. (Diderot, 1999, str. 373)

Ottova všeobecná encyklopedie se vyjadřuje o regionalismu podobně jako Diderot regionalismus charakterizuje jako regionální jazykový prvek rozšířený v určité oblasti. (2003, str. 302)

Oproti těmto obdobným encyklopediím se Všeobecná encyklopedie Universum vyjadřuje o pojmu regionalismus jinak. Defínuje jej jako *„[lat. regio – kraj], označení pro hospodářské, politické a kulturní hnutí usilující o větší samostatnost jednotlivých oblastí, případně krajů, na ústřední moci“*. (2001, str.74)

1.2 Charakteristika regionální vlastivědy

1.2.1 Historie vlastivědného vyučování

Z historických pramenů víme, že na vlastivědné vyučování byl kladen důraz i v dřívějších dobách. Vlastivědné učení bylo součástí věcného učení, které dlouhou dobu nebylo zařazeno do samostatného předmětu.

Antické Řecko a Řím dali základ našemu myšlení, vědě, kultuře, umění i životním hodnotám. Ve středověku se vzdělávání zaměřovalo spíše na výchovu mravní. V renesanci bylo věcné učení s pojeno s výukou mateřského jazyka. Jan Amos Komenský se k tomuto spojení také přikláněl. Jeho nová cesta výuky spočívá k návratu spojení slov a věcí, ale také k propojení vztahu mezi věcmi a pojmy. Například ve svém díle Brána jazyků se zmiňuje o možnosti využití zásady názornosti při věcném učení propojeným s výukou jazyků. V roce 1774, za vlády Marie Terezie, proběhla školská reforma. Zavedla se povinná školní docházka a byly založeny vesnické triviální školy. Díky snaze některých učitelů se do výuky zařadilo i vlastivědné vyučování. Kniha metodní od J. I. Felbigera přinesla další posun ve výuce.

Poprvé se s vlastivědou jako vyučovacím předmětem setkáváme v roce 1915. Vyučovala se ve 3.-5. ročníku obecné školy. Navazovala na věcné učení, ale více se zaměřovala na výuku o vlasti. Na začátku 20. let se vyhranily dva protichůdné směry. První směr navazoval na Komenského a jeho zásady. Druhý směr vysvětlil R. Šimek. Hlavním cílem bylo vychovat člověka a občana. Velké množství reálií mělo být přesunuto na vyšší stupeň národní školy. Od roku 1926 se objevuje nový přístup k výuce vlastivědy. Zaměřuje se na principy tvořivosti a individualizace. V letech 1930-1933 N. Černý provedl revizi učebních osnov. O 20 let později N. Černý zrevidoval vyučování vlastivědy, především kritizoval přeplněnost učebnic. V roce 1946 se vlastivědě říkalo učení o vlasti a učení o přírodě. O dva roky později se vrací název vlastivěda. Téhož roku se začalo vyučovat podle nových učebnic. Nové učebnice měly být stručnější, ale opět byly přeplněné požadavky na žáky. Současně s nimi se také objevila snaha vést žáky k samostatnosti. K dané problematice se také vyjadřoval O. Chlup. Zdůrazňoval důležitost studia dětské psychiky z důvodů správného stanovení základního učiva ve věcném učení. V roce 1953 bychom vlastivědu v učebních osnovách nenalezly. Ve 3. a 4. ročníku se věcné učení vyučovalo v osnovách mateřského jazyka. V 5. ročníku bylo vyučováno v přírodovědě, zeměpisu a dějepisu. Tato změna nenaplnila tehdejší očekávání. Konec 60. let byl těžce ovlivněn politickou situací. Po roce 1976 se základní škola rozdělila na dva čtyřleté stupně. Proběhla modernizace učebnic i samotného učiva. Do 3. ročníku se žáci učili o domově,

o vlasti, o obci a krajině. Ve 4. ročníku se žáci učili o Československu. Po roce 1989 přišly velké změny. V roce 1990 se do 3. ročníku začlenil předmět prvouka, která osahuje vlastivědnou část. Předmět vlastivěda se učil ve 4. ročníku. Od roku 1994 se začaly objevovat školy s výukou vlastivědy ve 4. a 5. ročníku. O dva roky později se začala vlastivěda vyučovat v 4. a 5. ročníku všude. Od roku 2007 je v platnosti Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. (Vavrdová, 2009)

1.2.2 Téma regionu ve vyučování vlastivědy

Pro pedagoga je zásadní, znát místo, kde vyučuje. Bez znalosti regionu je pro něj obtížné naplnit stanovený cíl, který vychází z respektování didaktických zásad.

Může se zdát, že se jedná o novodobou myšlenku. Opak je pravdou. Mnozí filozofové a pedagogové např. J. A. Komenský, J.J. Rousseau nebo J.H. Pestalozzi se tímto tématem zabývali dávno. Myšlenka využití regionálních prvků ve výuce tu není krátce. Už J. A. Komenský prosazoval zásady přiměřenosti a názornosti, které se ve vlastivědě prolínají s pojmem regionální princip. (Vavrdová, 2009)

1.2.3 Organizační formy a metody ve výuce vlastivědy

Vlastivědné učivo vyžaduje vyučovací formy, které žákům dovolí přirozenému nahlížení předmětů a jevů. Vyučovací formy musíme volit uváženě a pestře, ideálně s využitím mezipředmětových vztahů. (Vavrdová, 2009)

Vavrdová, 2009 rozlišuje: vyučovací formy uskutečňované ve škole a vyučovací formy uskutečňované mimo školu (exkurze a tematické vycházky).

Organizační formy uskutečňované mimo školu

Pro náš výzkum jsou stěžejní organizační formy uskutečňované mimo školu, patří mezi ně exkurze a vycházka. Žáci při nich získávají vědomosti přirozeně. Jsou uskutečňované v přírodním, společenském nebo výrobním prostředí. (Vavrdová, 2009)

Exkurze

Je vycházka obohacená o poznávací činnosti člověka např. návštěva divadla nebo řezbářské dílny, návštěva významné kulturní památky např. zámku, hradu atd. Učitel musí exkurzi dopředu naplánovat. Měl by se seznámit s místem, aby věděl, co dané místo nabízí a mohl tak maximálně zefektivnit vyučovací proces. Učitel může využít služeb průvodce, avšak za bezpečnost žáků odpovídá vždy on sám.

Vlastivědná vycházka

Vlastivědná vycházka je velice efektivní, ale náročná vyučovací forma. Důležitá je její důkladná příprava. Její výhody spatřujeme v přímém smyslovém vnímání. Velkou výhodou je, že dojmy z vycházek zůstávají trvale v paměti žáků, proto by měl učitel zvolit zajímavou a přínosnou trasu.

Kritérii pro výběr trasy by měly být: čas, obsah učiva, místní zajímavosti, věk, individuální možnosti a počet žáků. Úkoly musí být vytvořeny dle látky a organizace, kterou učitel zvolil. Pedagog by se měl dopředu seznámit s mapou a dostupnou literaturou. Naplánovanou trasu i s prací žáků by si měl projít a zkontrolovat, zda koresponduje s jeho představami.

Na začátku vycházky je vhodné žáky motivovat, vzbudit v nich zvědavost a chuť dozvědět se něco nového. Proto je zapotřebí žákům sdělit cíl a průběh vycházky. Před odchodem zkontrolujeme potřebné pomůcky, vhodné oblečení a obuv, vysvětlíme cestu a zopakujeme pravidla bezpečnosti a chování. Na konci si společně celý proces zreflektujeme. Vlastivědnou vycházku můžeme ukončit pomocí expozice. Žáci shromáždí veškeré materiály, které na vycházce využívali nebo získali (náčrty, kresby, pracovní listy, pohlednice), a následně s pomocí učitele vystaví ve třídě nebo na chodbě. (Vavrdová, 2009)

Školní výlet

Jedná se o specifickou vyučovací formu, která se koná jedenkrát ročně. Přirozeně rozvíjí znalosti a dovednosti žáků. Napomáhá poznání a kladnému vztahu k naší vlasti. Žáci při nich bývají obohaceni zážitky, které mají vliv na jejich chování. Při výběru trasy musíme brát ohled na věkové a individuální možnosti žáků. Ideálně bychom ji měli zkonzultovat s žáky i s jejich rodiči. (Vavrdová, 2009)

Vyučovací metody ve vlastivědě

Metodu volíme především dle výchovného a vzdělávacího cíle, také je důležité zvážit věk a individuální zvláštnosti dětí (Vavrdová, 2009)

Vavrdová, 2009 uvádí jako nejčastější metody ve výuce vlastivědy tyto:

1. Metody slovní
  - a. Monologické (vyprávění, vysvětlování)
  - b. Dialogické (rozhovor, diskuse)
  - c. Metody písemných prací
  - d. Metody práce s učebnicí a knihou
2. Metody názorně demonstrační
  - a. Pozorování
  - b. Předvádění
3. Metody praktické
  - a. Návčik praktických dovedností
  - b. Žákovské pokusy a laboratorní činnosti
  - c. Grafické a výtvarné práce

Z metod slovních jako nejčastěji užívanou metodu ve výuce vlastivědy uvádí rozhovor. Pro správné užívání této metody musí učitel splňovat určitá kritéria např. musí mít výborné znalosti o regionu, musí si určit cíl, postup a zapojování žáků do rozhovoru. Nesmí zapomenout na zásadu přiměřenosti a myslet na věk a schopnosti žáků. Ideální je obohatit rozhovor názorným materiálem. Správně vedený rozhovor by měl žáky vést k usuzování a pohotovému vyjadřování. Nesmíme zapomenout, že metoda rozhovoru je nevhodná pro učivo, o kterém ještě žáci nemají dostatečný přehled.

Pro mladší žáky je lepší variantou metoda vyprávění. Vyprávění by mělo mít přiměřenou délku, poutavé prvky a mělo by vzbuzovat aktivitu dětí. Kvalitní a živé vyprávění žáky zaujme a zapůsobí na jejich emocionální stránku, čímž podpoříme jejich vnímání, představivost a paměť.

Z metod názorně demonstračních zmiňuje pozorování. Pozorování provádíme v přirozeném prostředí, které je žákům blízké např. okolí školy, uplatňujeme tím regionální princip. Žáky už od prvního pozorování učíme vést stručné zápisky, kresby či náčrty.

Z metod praktických uvádí práci s vlastivědnými mapami a plány. Mezi základní cíle vlastivědy patří, naučit žáka pracovat s mapou. Proto bychom práci s ní měli zařadit do každé vyučovací hodiny. Z počátku je práce s mapou velice náročná. Pro žáky může představovat abstraktní a nesrozumitelnou pomůcku. Než s mapou začneme pracovat, musíme žáky seznámit s tím, co jsou to vysvětlivky, měřítko mapy, světové strany či barvy na mapě. Chceme, aby se žáci naučili určit směr a vzdálenost na mapě, uměli vyjádřit polohu měst, regionů, krajů nebo sousedních států.

Další důležitou složkou jsou didaktické hry. Každá didaktická hra musí mít určitá pravidla či požadavky, aby žáky dovedly k určitému vzdělávacímu cíli. Důležité však je, aby hra žáky bavila a uspokojovala jejich potřeby. Hry můžeme využít v různých částech vyučovací hodiny, podle naší potřeby. Každá didaktická hra by měla obsahovat: didaktický cíl, stručná pravidla, pomůcky a hodnocení.

Vlastivědné hry můžeme zrealizovat:

1. V terénu (pozorování, práce s mapou)
2. V místnosti (kvízy, rébusy, křížovky, osmisměrky, doplňovačky).

2 Téma regionu v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání a v učivu vlastivědy ve 4. a 5. ročníku

V druhé kapitole si popíšeme soustavu kurikulárních dokumentů. Především nás bude zajímat Rámcově vzdělávací program pro základní vzdělávání (dále jen RVP ZV), konkrétně vzdělávací oblast Člověk a jeho svět s tématem regionu.

Kurikulární dokumenty se dělí na dvě úrovně: státní a školní. Pod státní úroveň spadají rámcové vzdělávací programy (dále jen RVP). RVP rámcově vymezuje vzdělávání pro předškolní, základní a střední vzdělávání. Pod školní úroveň spadají školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP). Podle nich se vyučuje na jednotlivých školách. Při tvorbě ŠVP se vychází právě z RVP.

Dále se budeme věnovat RVP ZV. Ten je rozdělen na 4 části A, B, C, D. My si konkrétněji popíšeme část C. Nalezneme v ní pojetí a cíle základního vzdělávání, klíčové kompetence, vzdělávací oblasti, průřezová témata a rámcový učební plán.

Základní vzdělávání navazuje na předškolní vzdělávání a výchovu v rodinném prostředí. Je rozděleno na dva navazující stupně a je to jediné vzdělávání, které je povinné pro všechny. Základní vzdělávání cílí na rozvoj klíčových kompetencí, získání všeobecných vědomostí a dovedností. „*Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti.*“ (RVP ZV, 2023, s.10)

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. (RVP ZV, 2023, s.10)

S klíčovými kompetencemi se setkáme napříč všemi předměty. Kompetence nejsou oddělené, jsou víceúčelové a prolínají se mezi sebou. RVP ZV obsahuje: *kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence pracovní a kompetence digitální.* Obsahuje také 9 vzdělávacích oblastí a 6 průřezových témat: *Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Enviromentální výchova a Mediální výchova.*

2.1 Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je určena pouze pro 1. stupeň základní školy (dále jen ZŠ). Vzdělávací obsah vlastivědy je široký. Žáci se v ní seznámí s učivem o historii i současnosti. Vzdělávací obsah se týká člověka, rodiny, společnosti, vlasti, kultury, přírody a zdraví. Žáci navazují na předškolní vzdělávání, rozvíjí své poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti z rodiny. Vlastivěda žáky učí pojmenovávat věci, jevy a děje. Klade důraz na poznání a vnímání sebe a svého nejbližšího okolí. Nechceme, aby se žáci memorovali učivo. Snažíme se, aby hledali souvislosti, přemýšleli o nich, porozuměli dnešnímu způsobu života. Cílíme na to, aby žáci uměli vyjádřit svoje myšlenky a názory, a také dokázali adekvátně reagovat na názory jiných. Pro úspěšné vzdělávání je důležitý vlastní prožitek žáků z konkrétních nebo modelových situací. Důležitý je i osobní příklad učitele, který významně přispívá k dobrým výsledkům žáků. Propojení této vzdělávací oblasti s praktickou zkušeností je žákovi nápomocné i ve zvládnutí nových životních situací např. role malého školáka, nalézání postavení mezi svými vrstevníky.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět dává žákům základní stavební kameny pro další studium. Je to základ, na kterém bude dále stavět. Na tuto oblast navazují vzdělávací oblasti Člověk a společnost, Člověk a příroda a Výchova ke zdraví.

Vzdělávací obsah je zde členěn do 5 tematických okruhů: *Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví*. Propojováním tematických okruhů můžeme v ŠVP vytvářet různé varianty vyučovacích předmětů a vzdělávacího obsahu. Vzhledem k zaměření práce i výzkumu se věnujeme pouze tematickým okruhům, které se primárně věnují předmětu vlastivěda.

V prvním tematickém okruhu **Místo, kde žijeme** žáky učíme na základě poznávání jejich nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí. Žáci se učí chápat organizaci ve škole, v rodině i ve společnosti. Do každodenního života vstupují s vlastními představami a myšlenkami. Důraz je kladen na místní a regionální vědomosti, kladný vztah k místu bydliště, rozvoj lásky k naší zemi a v neposlední řadě národní cítění.

Očekávané výstupy-2. období

Žák

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam
- porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Učivo: domov, škola, obec (město), místní krajina, okolní krajina (místní oblast, region), regiony ČR, naše vlast, Evropa a svět, mapy obecně zeměpisné a tematické

V tematickém okruhu **Lidé kolem nás** se žáci učí vhodnému chování a jednání se svým okolím. Žáci by si měli uvědomit význam pomoci, solidarity, úcty a rovnosti mezi muži a ženami. Žáci se seznamují se svými právy, ale také s povinnostmi, které musí každý z nás plnit nebo řešit např. se žáci seznámí se světem financí a s globálními problémy. Tematický okruh Lidé kolem nás směřuje k poznatkům a dovednostem občana demokratického státu.

Očekávané výstupy-2. období

Žák

- na základě vlastních zkušeností vyjádří základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat

- orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy

učivo: rodina, soužití lidí, chování lidí, právo a spravedlnost, vlastnictví

V tematickém okruhu **Lidé a čas** žáky učíme orientaci v dějinách a v čase. Seznamují se s tím jak a proč čas měříme. Učíme se poznávat, jak se věci vyvíjejí a podléhají změnám z hlediska času. S žáky nejprve vycházíme od nejznámějších událostí v rodině a naší obci. Postupujeme k zásadním okamžikům v historii. Cílíme na zájem žáků o minulosti, o kulturní bohatství regionu i naší země.

Očekávané výstupy-2. období

Žák

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá knihovny, sbírky muzeí a galerie jako informační zdroje pro pochopení minulosti
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik

Učivo: orientace v čase a časový řád, současnost a minulost v našem životě, regionální památky, báje, mýty, pověsti (RVP ZV, 2023)

3 Obecná charakteristika regionu Vyškovsko

3.1 Poloha a rozloha

Region Vyškovsko je na západě olemován Moravským krasem. Na jihozápadní straně leží slavkovské bojiště a severovýchodně se rozprostírá úrodná Hanácká nížina. Na Vyškovsku se vyskytuje pět mikroregionů: Dražanská vrchovina, Ivanovická brána, Melicko, Rakovec a Větrník.

Region Vyškovsko je tvořen celkem 42 obcemi a to: Březina, Bohdalice-Pavlovice, Dětkovice, Drnovice, Drysice, Habrovany, Hlubočany, Hoštice-Heroltice, Hvězdlice, Ivanovice na Hané, Ježkovice, Komořany, Kozlany, Krásensko, Křižanovice u Vyškova, Kučerov, Luleč, Lysovice, Medlovice, Moravské Málkovice, Nemojany, Nové Sady, Olšany, Orlovice, Podbřežice, Podivice, Podomí, Prusy-Boškůvky, Pustiměř, Račice-Pístovice, Radslavice, Rostěnice-Zvonovice, Rousínov, Ruprechtov, Rybníček, Studnice, Švábenice, Topolany, Vážany, Vyškov a Zelená Hora. (Zdroj: Zajímavosti o regionu [online])

Na obrázku č.1 můžeme vidět námi vyznačený region Vyškovsko obsahující všech 42 obcí.

Obrázek č. 1 (zdroj: Google mapy Vyškov [online])

3.2 Fauna a flóra mikroregionů Vyškovska

Drahanská vrchovina

Drahanská vrchovina je rozmanitý geomorfologický celek, který patří pod Brněnskou vrchovinu. Jejím nejvyšším bodem jsou Skalky (735 m n.m.). (Zouharová, 1998)

Území je tvořeno horninami z dob prvohorních. Převážně se jedná o droby, které těžce zvětrávají. Vznikají na nich půdy hnědé, kyselé a mělké. Tyto půdy jsou typické malou úrodností a nedostatkem živin. Jedná se o půdy bramborářského typu.

Drahanská vrchovina má nedostatek povrchových vodní zdrojů a malé zásoby podzemních vod. Hladina podzemní vody výrazně klesla v důsledku odvodňování podmáčených luk. Na území Drahanské vrchoviny nenalezneme velké toky, jedná se spíše o pramennou oblast tvořící rozvodí řeky Moravy a Svatky. Na dolním toku Malé Hané nalezneme Vodní nádrž Opatovice a v Rakoveckém údolí Artézský pramen, který je důkazem zaplavení údolí mořem v dobách třetihor.

Původní lesy Drahanské vrchoviny byly listnaté. Ty ovšem byly z ekonomických důvodů vykáceny a nahrazeny monokulturami smrků.

Pro místní faunu jsou typické šelmy jako kuna lesní, jezevec lesní a liška obecná. Z dravců káň lesní, ještěb lesní nebo krahujec obecný. Ze sov lze zmínit kalouse ušatého, puštíka obecného a výra velkého. (Kovařík, 1998)

Ivanovická brána

Východně od Vyškova v jižní části Hané leží mikroregion Ivanovická brána. Krajina je zde bohatá a pro turisty lákavá. Její součástí je i stejnojmenné město Ivanovice na Hané nebo Litenčická pahorkatina, která se rozprostírá za obcemi Orlovice a Švábenice. Z historického hlediska je pro tuto oblast významná spojitost s rytířským řádem johanitů. Ten si zde v 1. polovině 13. století postavil komendu. Komenda obsahovala dnešní farní kostel sv. Ondřeje. Na přelomu 13. a 14. století byl jednoduchý dvorec přestavěn na velký hrad v Orlovicích. K dalším historickým památkám patří kostel sv. Michaela ve Švábenicích, středověký zámek v Ivanovicích na Hané, zámeček a kostel sv. Ferdinanda v Chválkovicích na Hané, kostel sv. Ondřeje a socha sv. Floriána. V obci Hoštice-Heroltice lze navštívit stálou expozici historických zemědělských strojů a náradí. Ve Švábenicích výstavu přibližující život na Hané a místní tradice. (Zdroj: Ivanovická brána [online].)

Rakovec

Mikroregion Rakovec se rozprostírá jihozápadně od Vyškova, na území Vyškovské brány. Název mikroregionu je stejnojmenný s potokem, který jím protéká. Nalezneme zde městečko Rousínov či vesničku Habrovany. O dávném osídlení svědčí archeologické nálezy např. bronzové a železné šperky, zlomky keramiky, obilné jámy aj. Z architektonických památek jsou především dominantní barokní sakrální stavby. Můžeme zmínit kostel sv. Máří Magdalény v Rousínově nebo habrovanský zdobený kostel Nejsvětější trojice. V Podbřežicích nalezneme novogotický kostelík s čtyřcentovým zvonem. (Zdroj: Rakovec [online].)

Rakovecké údolí-přírodní park

Rakovecké údolí se rozprostírá na rozhraní okresu Vyškov a Blansko. Celková plocha je 1 270 hektarů. Údolí můžeme rozdělit na tři části: pramennou oblast potoka, střední část podobnou kaňonu, která přechází do široce rozevřeného údolí. Údolím vede sedmikilometrová naučná stezka s deseti zastaveními vytvořená v roce 1985. Součástí je potok Rakovec, který vytváří malebné meandry se zachovanými mrtvými rameny.

Údolí je prvohorního stáří. Nalezneme zde sedimenty mořského původu. Jeho geologické podloží je tvořeno slepenci, drobami a břidlicemi. Místo je bohaté na otisky prvohorních kapradin, plavuní a přesliček.

Potok lemují vlhké louky, které se dříve využívaly jako pastviny pro skot, což podporovalo život vzácných rostlin a živočichů. S odvodňováním a přeoráváním luk došlo k úhynu vzácných rostlin a živočichů. Zasaženy byly i lesy, díky kácení a následné sadbě monokulturních smrků.

U břehu potoka nalezneme bohatou floru a faunu např. olši lepkavou, vrbu křehkou, vrbu jívu a jasan ztepilý. Z fauny můžeme zmínit raka říčního, ledňáčka říčního a také skorce vodního. Z obojživelníků zde žije např. skokan štíhlý, skokan hnědý, ropucha obecná, vzácně i rosnička zelená. Z plazů lze zmínit ještěrku obecnou, slepýše křehkého, užovku obojkovou a zmiji obecnou. V lesích můžeme zahlédnout datla černého, strakapouda velkého nebo žlunu zelenou. Z menších savců např. jezevce lesního a lišku obecnou. Z těch větších např. srnce obecného, muflona nebo prase divoké.

Jedná se také o jedinou lokalitu na Vyškovsku, kde na několika stech čtverečních metrech rozkvétají bledule. Dle zákona o ochraně přírody je bledule jarní i její biotop velice

chráněný. Roste zde také prvosenka vyšší a kyčelnice devítilistá. Zejména na jaře se zde můžeme setkat i s lýkovcem jedovatým, chráněnými liliiemi zlatohlavými a česnekem medvědí. (Cechmeistrová, 2016)

Větrníky

Mikroregion Větrník leží na jihu od Vyškova. V jeho blízkosti se nachází Národní přírodní rezervace Větrníky. Místní i turisté ji využívají na vycházky či cyklistickou turistiku, milovníci přírody zde naleznou nesmírné bohatství. Rezervace patří mezi největší stepní území na jižní Moravě. Roste zde 23 druhů chráněných a 43 druhů ohrožených rostlin. Ve Žlebci u Pavlovic se nachází další přírodní rezervace. Jako jedny z mála lesů si zachovali svoji smíšenost a vyhnuli se smrkové monokultuře. Kromě přírody se region může pochlubit i svojí lidovou architekturou. Její historie je úzce spjatá s původním německým obyvatelstvem. Typický je např. žudrový dům z 19. století. Tyto památky dnes uchovávají především památkové zóny Lysovice, Rostěnice a Zvonovice. V Bohdalicích nalezneme klasicistní zámek nebo Cyrilometodějský kříž, který odkazuje na pouť Cyrila a Metoděje. Podle místní pověsti touto cestou putovali. V Manerově, na místě, kde se měli poutníci zastavit a občerstvit nalezneme kapličku sv. Františka. Podle pověsti, má být studánka léčivá. (Zdroj: Větrník [online])

Melicko

Melicko se nachází na hranici Dražanské vrchoviny a úrodné Hanácké nížiny, severovýchodně od Vyškova. Krajina je zde rozmanitá a členitá. Archeologické nálezy jsou důkazem, že Melicko bylo osídleno již od mladší doby kamenné. V 8. století se na tomto území zabydleli Slované. Na místě pravěkého sídliště postavili hradiště, které se za doby Velkomoravské říše stalo střediskem celého regionu. Samotný název regionu nese název středověkého biskupského hradu Melice. V Pustiměři nalezneme zbytky románské rotundy z 12. století nebo kostel sv. Benedikta. V Drysicích novobarokní kostel Narození Panny Marie. Melicko je bohaté na drobné architektonické památky jako zvoničky, kříže a sochy světců. (Zdroj: Melicko [online])

3.3 Vodní nádrž Opatovice

Vodní nádrž Opatovice nalezneme v katastrálním území Opatovice, Ježkovice, Rychtářov a Pařezovice. Nádrž vznikla zatopením 70 hektarů půdy blízko stejnojmenné obce. S její výstavbou se začalo v září 1969, ukončena byla až v červnu roku 1972.

Hlavní funkce nádrže spočívá v zásobování pitné vody Vyškovska a Bučovicka. Každý rok se odeberou asi 2 miliony kubíků vody pro úpravu na pitnou vodu. Od roku 2008 se Opatovická přehrada užívá i k výrobě energie. Její objem je zhruba 10 milionů m³. Koruna hráze nádrže má 5,43 m. Dosahuje výšky 36 m a hloubky 33 m. Na pravém břehu je postavena věž vysoká 43,85 m, která má za úkol vypouštění nádrže.

Opatovická nádrž poskytuje domov necelé řadě vodních živočichů. Žije v ní mnoho druhů sladkovodních ryb a chráněných živočichů např. ledňáček říční, rak bahenní, škeble rybníčná nebo skokan štíhlý. V okolí rostou jehličnaté, převážně smrkové lesíky s příměsí borovice a modřínu. Pro smrk je typický jeho mělký kořenový systém. Kvůli němu bývá při velkých větrech vyvrácen nebo nalomen. Poškozené smrky jsou napadány kůrovcem např. lýkožroutem smrkovým. Ten po množení začne napadat i zdravé stromy. (Cechmeistrová, 2016)

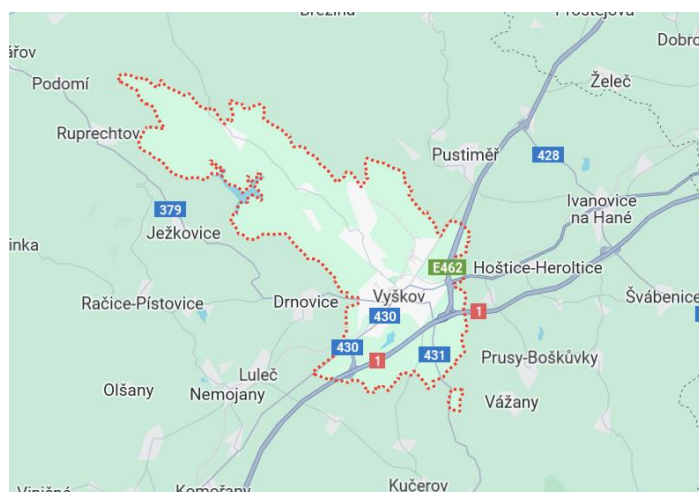

4 Vyškov

4.1 Charakteristika města Vyškova

Město Vyškov je okresní a největší město regionu Vyškovska. Jedná se o historické biskupské město, ležící necelých 40 km severovýchodně od Brna. Historie města sahá až do 12. století, díky své výhodné poloze mezi Brnem, Olomoucí a Kroměříží. Strategická poloha však nenesla jen pozitiva, ale v dobách válečných zvyšovala riziko napadení. Město Vyškov bylo zničeno husity a dvakrát obsazeno Švédy. Největší hospodářský rozkvět zaznamenalo město v 17. století díky biskupovi Karlovi II. z Lichtenštejna – Kastelkorna, který z Vyškova učinil někdejší Moravský Versailles. (Morava Napoleonská, 2012)

Na obrázcích č. 2 a č. 3 můžeme vidět mapu znázorňující oblast Vyškova i s místními částmi: Vyškov, Dědice, Opatovice, Hamiltony, Lhota, Pařezovice a Rychtářov. (Zdroj: Místní části [online])

Obrázek č. 2 (zdroj: Google maps, Vyškov [online])

Obrázek č. 3 Místní části [online]

Dle posledního měření v roce 2023 měl Vyškov 20 426 obyvatel. (Zdroj: Počet obyvatel v obci Vyškov, [online])

Jeho rozloha je více než 5 000 ha. Město je napojené na dálnici D1 Praha-Brno-Vyškov-Olomouc-Ostrava. I díky výhodnému dálničnímu spojení je město po obvodu bohaté na průmysl.

Od roku 1936 ve Vyškově sídlí vojenská posádka. V roce 1972 tu byla Vysoká vojenská škola pozemního vojska, proto se Vyškov stal univerzitním městem. Univerzita tu byla až do roku 2001. Stále tu ale nalezneme bohatou síť škol. Najdeme zde 8 mateřských škol, 6

základních škol, 4 střední školy a 1 učiliště. Také tu nalezneme Základní uměleckou školu, Knihovnu Karla Dvořáčka a Maják středisko volného času. K dispozici tu jsou i kulturní a sportovní centra jako: Besední dům, Muzeum Vyškovska, Nadace letecké historické společnosti, ZOO Park a DinoPark, hvězdárna, aquapark, zimní stadion a sportovní areál ve Smetanových sadech. (Zdroj: Vyškov dnes [online])

4.2 Příroda v okolí Vyškova

Vyškov leží na rozhraní Drahanské vrchoviny, Litenčických vrchů a nížiny Hornomoravského úvalu při řece Hané. Poblíž nalezneme zalesněný Vojenský újezd Březina nebo přírodní park Rakovecké údolí, které je bohaté svojí flórou a faunou. (Cechmeistrová, 2016)

4.2.1 Vojenský újezd Březina

Plochy lesů v katastrálním území obcí Dědice, Hamiltony a Rychtářov jsou součástí Vojenského újezdu Březina. Dříve byla uživatelem pouze armáda České republiky (dále jen ČR) nebo hospodářská organizace Vojenské lesy a statky Praha. V současnosti je hospodářskou činností organizuje společnost Vojenské lesy a statky ČR Praha, jehož zřizovatelem je Ministerstvo obrany ČR. Prioritní užití území je vojenské. Z geomorfologického hlediska se jedná o poměrně členité území s významným rozsahem nadmořských výšek. Na zalesněném území nalezneme řadu údolí, žlebů, rybníků, potoků a luk. Odlesněné území jsou armádou užívána k vlastní potřebě. Zalesněné části jsou rozmanité, ale také určené k produkci dřevní hmoty. Toto území je také hojně užíváno k honitbám. Z lovené zvěře můžeme zmínit srnce, jeleny, zajíce a bažanty. Naopak drobná zvěř zde lovena není. (Cechmeistrová, 2016)

4.3 Vodstvo

Celé Vyškovsko je chudé na velké říční toky. Jedná se o oblast pramennou patřící k úmoří Černého moře. Vyškovem teče řeka Haná, která vzniká z dvou potoků: Malá a Velká Haná. Malá a Velká Haná se stékají v Dědicích a již jako řeka Haná vtékají do Vyškova. Následně se do řeky Haná vlévá potok Drnůvka, jež pramení u Ježkovic.

Na jihu Vyškova nalezneme dva rybníky, Malý a Velký Kačenec. Malý Kačenec slouží k chovu ryb, Velký Kačenec slouží Vyškovčanům k volnočasovým aktivitám. (Cechmeistrová, 2016)

4.4 Kulturní a sportovní vyžití

4.4.1 Hanácko

Jelikož bylo Hanácko velmi úrodné, bylo díky tomu i bohaté. Důkazem jsou jejich lidové tradice a hanácký kroj. (Zdroj: Haná [online])

Ženský hanácký kroj

Tradiční hanácký kroj je typický svou bohatostí, škrobením a velkým množstvím spodnic. Nutností je postava od pasu dolů rozšířená do písmene A. Důležité jsou i barvy, které umocňují harmonii. I v rámci Hané rozlišujeme regionální typy oděvu a jeho druhy dle funkce např. pracovní nebo sváteční.

Hanaččina sukně musí být dlouhá do půli lýtek nebo nad kotníky. Pod ní je několik pevných naškrobených a našasených spodnic. Sváteční zástěra je naopak jemná a bohatě zdobená. Sukně i zástěry se měnily vzhledem k věku, stavu ale i během ročního období. Na nohou měly ženy bílé nebo červené punčochy a černé zdobené střevíce. Rukávce musí být široké a našasené. Kordulka bývala z damašku nebo brokátu a bohatě zdobená. Hanačky měly buď na ní nebo v pase uvázanou stuhu na malou mašličku. Kolem krku nosily široký a tvrdě škrobený límec. Hlavu měly pokrytou červeným tureckým šátkem uvázaným v týle.

Mužský hanácký kroj

Muži nosili bílé plátěné košile. Jejich součástí byly široké škrobené rukávy ukončené vyšitými manžetami. Žlutou nebo černou výšivkou byly ozdobeny i nárameníky, límečky a náprsenky. Bohatě zdobená vesta byla vyrobena ze sukna. Hanáci okolo sebe nosili obtočené kožené pásy. Nosili také kožené kalhoty, které se měnily barvou i stříhem dle části Hané. Lýtka měli schované v bílých plátěných vilečkách a nosili vysoké černé boty. Součástí svátečního oděvu byl i dlouhý límcový plášť. Plášť byl velice drahý, takže ukazoval úroveň majitele. Také Hanáci nosili klobouk, který se měnil dle části Hané. (Bečáková, Hnilicová, 2021)

4.4.2 Spolky a družení

Junák-český skaut

Skautské středisko sídlí ve Vyškově a v Ivanovicích na Hané. Zapojit se mohou všechny děti od 5 let. Děti se začlení do jednoho z oddílů. Tam se s ostatními dětmi pravidelně schází, pořádají výpravy a jezdí na letní tábory. Oddíly: klub oldskautů, chlapecký oddíl „Kondoři“, oddíl skautek „Kassiopeia“, smečka vlčat „Kondoři“, oddíl vodních skautů „RA“, kmen Ivanovice na Hané, roj světlušek „Včelky“, 8. oddíl. Alespoň dvakrát do roka se sejdou všechny oddíly dohromady. (Zdroj: Skauti a skautky z Vyškova [online])

Klebetníček

Klebetníček byl založen v roce 1970. Jedná se o dětský folklorní hanácký soubor. Jeho zřizovatelem je Městské kulturní středisko Vyškov. Jeho název je odvozen od tašky, která se nosí k ženskému kroji. Soubor je určen všem dětem od tří do patnácti let. Děti se učí říkadla, písňe a tance, seznamují se s výročními zvyky a dětskými hrami. Soubor čerpá z folklorního dědictví Hané. Hodnotné jsou sbírky Františka Sušila, Jana Vyhlídala a vzpomínky žijících pamětníků. (Zdroj: Klebetníček [online])

Trnka

Trnka je tradiční, folklorní soubor písní a tanců. Vdechuje život tradičnímu lidovému umění Hané, především Vyškovska. Už v roce 1975 Trnka začínala jako taneční kroužek Střední zdravotnické školy ve Vyškově. Nyní je pro všechny, kteří rádi tančí a zpívají. Jejich počet členů je v rozmezí 30 až 40 tanečníků. Název souboru je odvozen podle tance, který je spojen s vařením povidel neboli trnky. Hanácké kroje mají ve vlastnictví někteří členi souboru. Ti samozřejmě musí provádět údržbu krojů. Trnka pravidelně vystupuje na všech kulturních akcích v okrese Vyškov a každoročně se zapojuje do armádních soutěží. Je součástí přehlídek jak v ČR, tak i v zahraničí. (Zdroj: Historie souboru Trnka [online])

4.4.3 Kulturní instituce

Muzeum Vyškovska

Už od roku 1923 sloužilo Muzeum Vyškovska jako městské muzeum. V roce 2003 se stalo příspěvkovou organizací Jihomoravského kraje. Muzeum se nachází v budově vyškovského zámku. Zde nalezneme řadu expozic, sezónních výstav a historické sklepení.

Muzeum Vyškovska využívá i další prostory např. Kapli sv. Anny a centrální depozitář ve Vyškově v Dědicích. Součástí je i muzejní knihovna, která čítá přes 10 000 svazků. Pracovníci muzea poskytují konzultace. Zaměstnanci v archeologickém pracovišti provádí archeologické výzkumy. V současnosti má Muzeum Vyškovska přes 124 000 inventárních čísel. (Zdroj: O nás Muzeum Vyškovska [online])

V muzeu nalezneme 7 stálých expozic: Alois Musil, Keramika, Národopis, Příroda, Právěk, Středověk a Vyškovsko do r. 1850. (Zdroj: Expozice, Muzeum Vyškovska [online])

Školám muzeum nabízí přednášky, animační programy ke stálým expozicím a dílničky pro šikovné ručičky. Animační programy: Z polí, luk a strání, Vodní svět, Život lesa, Středověk, to byl věk, Od ostatků po mrskut, Za zvířátky z pohádky, Bude zima, bude mráz, Jaro klepe na dveře a program Putování muzeem. (Zdroj: Pro školy, Muzeum Vyškovska [online])

Hanácký statek – Centrum enviromentální výchovy

Jedná se o napodobeninu statku z konce 19. století. Na stavbu statku byly použity dobové materiály jako rákos nebo hlína. Na dvorku si návštěvníci mohou prohlédnout chlívek, holubník, králíkárnou, hnojiště a kadibudku. Ve vnitřních prostorech si můžeme prohlédnout malou světnici, kuchyňku a spíž. Vybavení je dobové, součástí jsou i funkční kamna. V druhé části statku se nachází dobové zemědělské stroje a nářadí. Po prohlídce statku návštěvníky čeká enviromentální centrum, ve kterém jsou zpracovaná témata: Voda, Půda, Biologické stavby, Člověk využívá zvířata, Živočichové žijící v blízkosti člověka, Krajina a biomasa, Vzduch a klima (Zdroj: Hanácký statek [online])

Městské kulturní středisko – Besední dům

Městské kulturní středisko sídlí v Besedním domě. Během celého roku pořádá pro veřejnost nespočet akcí (koncerty vážné i populární hudby, divadelní představení, organizace akce Vyškovská pout). K dispozici jsou, ale i vzdělávací kurzy a přednášky. Besední dům je domovem spoustě zájmovým oborům např. Vyškovskému smíšenému pěveckému sboru, Amatérskému divadelnímu souboru Haná, Folklorního souboru Klebetníček a Maňáskovému souboru Sokolík. (Zdroj: Besední dům [online])

Maják – středisko volného času Vyškov

Středisko volného času ve Vyškově funguje už od roku 1963, za tu dobu vystřídalo nespočet názvů např. Dům pionýrů nebo Dům dětí a mládeže Vyškov. Dnes nese název Maják.

Z domu dětí se stalo středisko volného času pro celou rodinu. Hlavní budovou Majáku je starobylá cukrovarská vila ležící naproti autobusového nádraží. Pod Maják také spadá Dětské dopravní hřiště, táborová základna Maliná v Ruprechtově, jezdecká základna v Boškůvkách, klub Pinocchio v Dědicích a vedlejší pobočky v Habrovanech, Olšanech a Rousínově. V majáku nalezneme taneční, sportovní i výtvarné kroužky. Středisko pořádá i akce pro školy např. adaptační programy a akce pro města např. karnevaly. (Zdroj: O Majáku [online])

4.4.4 Kulturní a společenské události

Festival Antonína Tučapského

Festival Antonína Tučapského pořádá Městské kulturní středisko Vyškov za podpory města Vyškova ve spolupráci s Pěveckým sborem Antonína Tučapského a ZUŠ Vyškov. Festival se koná jednou za dva roky. V roce 2005 se uskutečnil 1. ročník, zatím poslední ročník se konal 15.6. 2022. (Zdroj: Festival Antonína Tučapského [online])

Festival je pojmenován po hudebním skladateli Antonínu Tučapském, který je mimo jiné i čestný občan města Vyškova. Festival je koncipován jako soutěž regionálních pěveckých sborů, která umožňuje jejich prezentaci. Dokud byl pan Tučapský naživu, účastnil se festivalu jako host. (Zdroj: Festival Antonína Tučapského ve Vyškově [online])

ZpívejFest

Mezinárodní festival dětských pěveckých sborů se konal jednou za dva roky. První ročník proběhl 7.-10. září 2005, a zatím poslední ročník 9.-14. září 2018. Jedná se o přátelské setkání partnerských sborů. Díky dlouhé tradici festivalu Vyškov navštívilo nespočet zahraničních sborů např. sbor ze Slovenska, Chorvatska nebo Litvy. Koncerty probíhaly např. ve Hřbitovním kostele Panny Marie v kostele Nanebevzetí Panny Marie a v kostele Nejsvětější trojice v Dědicích. (Zdroj: ZpívejFest [online])

Vyškov v roce 1805

Jedná se o vzpomínkovou akci, která probíhá každoročně na přelomu listopadu a prosince. Akce vzpomíná na jednu z nejnámějších bitev, bitvu u Slavkova. Ve Vyškově se totiž v předvečer bitvy setkali dvě proti napoleonské rusko-rakouské koalici. (Zdroj: Vzpomínkové akce na Napoleona [online])

V roce 2023 vzpomínková akce probíhala taktéž. Po diváky byla akce zcela zadarmo, konala se veřejně na Masarykově náměstí. První den mohli diváci vidět příjezd rakouské kavalerie. Druhý den pro ně byl připraven příchod 4. kolony, připomínka obětí válek nebo francouzské polní obvaziště. Téhož dne ve večerních hodinách proběhla dobová ukáзка, která obsahovala jezdecké šarvátky, boj o dělo, válečné útrapy obyvatel a závěrečná modlitba za padlé. Třetí den byl program zakončen malou přehlídkou vojsk a besedou s diváky. Jako doprovodný program byla připravena fotografická výstava, přednáška pořadatelky Mgr. Jany Kolčářové, gastronomické speciality z polní kuchyně. (Zdroj: Vyškov po roce 1805 [online])

4.4.5 Další turistické atrakce

ZOO PARK Vyškov

ZOO PARK vznikl v roce 1965. Jedná se o menší zoo, ve které žije 1197 zvířat ve 123 druzích nebo plemenech. ZOO PARK se zaměřuje především na domácí a hospodářská zvířata z celého světa. ZOO PARK chce dětem přiblížit život v minulém století, dnes už se běžně v domácnostech s hospodářskými zvířaty nesetkají. Součástí ZOO PARKU je Hanácký statek s enviromentálním centrem, dvoreček naší babičky, kde se mohou návštěvníci volně procházet mezi ovci, kozami, prasaty a holuby. (Zdroj: ZOO PARK Vyškov, základní informace [online])

DinoPark Vyškov

DinoPark Vyškov se nachází na okraji Vyškova v Marchanicích. Vede do něj jediná cesta, a to DinoExpresem, který vyjíždí ze ZOO PARKU. V DinoParku návštěvníci uvidí druhohorní floru a faunu, v ceně je i 4D DINO kino, dětská DINO hřiště a za malý poplatek i DINO bike. (Zdroj: DinoPark [online])

Hvězdárna Vyškov

Hvězdárna Vyškov je součástí DinoParku a nachází se také v okrajové části Vyškova v Marchanicích. Hvězdárna připravuje programy pro veřejnost, školy a školky. Nejúspěšnější program pro 1. stupeň je: Přírodovědné pokusy, které děti provádějí samy. Výtvarný program

pro 1. stupeň: Estetický pohled na vesmírná tělesa, inspirace pro výtvarné znázornění. (Zdroj: Hvězdárna [online])

Aquapark Vyškov

Aquapark Vyškov se skládá z krytého a venkovního areálu. V krytém areálu můžeme navštívit rekreační bazén, plavecký bazén, tobogány a vodní atrakce, vířivou vanu a parní saunu. V létě můžeme navštívit zrekonstruovaný plavecký bazén, dětské brouzdaliště, vodní atrakce, volejbalové hřiště a pingpongové stoly. Součástí aquaparku jsou i plavecké školy pro děti MŠ i ZŠ. (Zdroj: Aquapark aktuálně [online])

Letiště Vyškov

Veřejné vnitrostátní letiště Vyškov leží v severovýchodní části města. Letiště nabízí řadu vyhlídkových letů letadlem nebo balonem, bezmotorové létání a kurz pro získání pilotního průkazu. (Zdroj: Letiště Vyškov [online])

Muzeum letecké a pozemní techniky

Muzeum se nachází v areálu vyškovského letiště. V expozici najdeme vojenskou techniku, ale i části letadel, která za 2. světové války havarovala. Návštěvníci zde uvidí: stíhací, bombardovací, transparentní i průzkumná letadla, vrtulníky, letecké motory, vojenskou bojovou i přepravní techniku a dělostřelecké zbraně. (Zdroj: Nadace LHS Vyškov [online])

5 Historický vývoj

Archeologické nálezy dokazují, že území města Vyškova je trvale osídleno už od doby kamenné. První dochovaná zpráva o Vyškově byla nalezena v písemnostech olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka z roku 1141. Na začátku 13. století žili ve Vyškově zeměpanští úředníci, později přešel Vyškov do vlastnictví olomouckých biskupů. V jejich rukou byl více než 600 let. V polovině 13. století byl Vyškov povýšen ze zeměpanské osady na město. Ve 14. století se Vyškov stává významným městem olomouckého biskupství.

Vzhled středověkého Vyškova můžeme odvodit z historických kreseb. Původní středověké město bylo oproti dnešnímu menší. V jeho středu bylo trojúhelníkové náměstí s vedlejšími uličkami. Město lemovaly hradby se třemi vstupními branami – Olomouckou, Brněnskou a Kroměřížskou. K městu také odnedávna patřila radnice, zámek a gotický kostel.

Díky své poloze byl Vyškov vystaven velikému nebezpečí. V husitských dobách byl Vyškov dobyt. Za uherských válek byl vypálen vévodou Jindřichem Müsterberským, synem Jiřího z Poděbrad. V druhé polovině 15. století město obnovil olomoucký biskup Tas z Černé Hory. Ten také obnovil zrušená městská privilegia.

V 16. a na počátku 17. století byl Vyškov v hospodářském rozkvětu. Dařilo se hlavně soukenictví, hrnčířství a řeznictví.

V 17. století Vyškov silně zasáhla třicetiletá válka. Dvakrát byl dobyt Švédy. Při jejich druhé vniknutí byl téměř celý zničen. Toto neštěstí přežila jen pouhá třetina obyvatel a domů Vyškova.

Koncem 17. století za vlády biskupa Karla II. z Lichtenštejna-Kastelkornu dosáhl Vyškov největší slávy. K vyškovskému zámku bylo dostavěno křídlo, ve kterém byla umístěna bohatá obrazárna. Také byla rozšířená zámecká zahrada. Součástí města byla dočasná biskupská mincovna. Květnatý rozvoj Vyškova byl přerušen požárem v roce 1753. Tehdy vyhořel téměř celý Vyškov. (Zdroj: Historie města Vyškova [online])

21. listopadu 1805 do Vyškova přijela francouzská armáda i s Napoleonem Bonaparte. Napoleon se shromáždil se svými generály Treilhardem a Milhaudem na vyškovském zámku. Detailně prozkoumával terén. Den před totiž město opustila ruská vojska generála Kutuzova, která se chtěla připojit k jednotkám císaře Františka a cara Alexandra. 25. listopadu 1805 se do Vyškova snažilo dostat 5 000 ruských kozáků. Francouzi se ubránili a zůstali ve Vyškově až

do 28. listopadu, kdy bylo město opět obsazeno spojenci. Tento boj je znám pod označením „Vyškovská šarvátka“. Tato událost Vyškovany značně ovlivnila. Okolní pole byla zpustošena a obyvatelé v příštím roce přišli o úrodu. Před bitvou u Slavkova se ve vyškovském zámku uskutečnila porada spojeneckého štábu. Na zámku přenocoval sám car Alexandr I. i rakouský císař František I. (Morava napoleonská, 2021)

Po napoleonských válkách pomalu přichází kapitalismus. Město se zvětšilo a zrušilo své městské brány. V roce 1903 zvolilo prvního českého starostu. Za první republiky byl Vyškov městem řemeslníků a obchodníků. V letech 1923-1925 proběhla elektrifikace města. V roce 1936 vznikla místní vojenská posádka. Za druhé světové války patřil Vyškov k nejvíce zničeným městům v zemi. (Zdroj: Historie města Vyškova [online])

5.1 Symboly města

Městský znak

Městský znak města Vyškova (viz obr. č. 4) má tvar obranného štítu. Je na něm vyobrazena červená věž s hradbami. Součástí věže je čtyřlísté okno a otevřená brána s černou mříží. Městský znak vznikl z nejstarší vyškovské pečeti (viz obr. č. 5), která je dochována na listině z roku 1403. Ta znázorňuje věž s cimbuří. Pod nimi je gotické okno čtyřlístého tvaru a brána s lomeným obloukem a zvednutou mříží. (Zdroj: Symboly města Vyškova [online])

Obrázek č. 4- Městský znak města Vyškova

(Zdroj: Symboly města Vyškova [online])

Obrázek č. 5– Nejstarší pečeť Vyškova z roku 1403

(Zdroj: Symboly města Vyškova [online])

Městská vlajka

Vzhled městské vlajky (viz obr. č. 6) je inspirován znakem města Vyškova. Základ vlajky představují 3 svislé pruhy, červený, bílý a červený v poměru 1:2:1. V nejširším bílém pruhu je nakreslena červená věž se čtyřmi vysokými stínkami. Pod nimi je gotické okno a otevřenou bránou s černou padací mříží. Dne 27. února 2004 předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky udělil městu Vyškovu tuto vlajku. 10 září 2004 vlajce také požehnal Mons. Jan Graubner, arcibiskup olomoucký a metropolita moravský ve farním kostele Nanebevzetí Panny Marie. V roce 2003 byl prapor navržen Pavlem Vrbou. (Zdroj: Symboly města Vyškova [online])

Obrázek č. 6 - Městská vlajka (Zdroj: Symboly města Vyškova [online])

Městské logo

Autorem loga města Vyškova (viz obr. č. 7) je Jiří Foltýn. Jeho dominantou je nápis Vyškov a 7 svislých obdélníků symbolizujících hradby města. (Zdroj: Symboly města Vyškova [online])

Obrázek č. 7– Městské logo (Zdroj: Symboly města Vyškova [online])

6 Pamětihodnosti

6.1 Pamětihodnosti města Vyškova

Masarykovo náměstí

Masarykovo náměstí si prošlo mnoha proměnami. Nezměnilo pouze svůj vzhled, ale i název. Dnešní Masarykovo náměstí se dříve jmenovalo Velké náměstí, od roku 1919 Masarykovo náměstí, během okupace Hauptplatz. Po válce až do roku 1963 Stalingradské náměstí, po 27 letech náměstí 1. máje.

Naštěstí se zachovala trojúhelníková dispozice původního tržiště, která dělá vyškovské náměstí unikátním. U některých domů se uchovalo středověké jádro. Nejstarší dochovaná podoba náměstí je z let 1682-1718. V té době bylo náměstí ještě bez morového sloupu. Už v 2. polovině 15. století se dřevěné domy postupně přestavovaly do kamenných. V 70. letech 17. století olomoucký biskup nařídil vyměnit doškové střechy za šindelové. V roce 1753 se Vyškov setkal s velkým požárem, při kterém shořelo téměř celé město. Bohužel ani tato opatření mu nepomohla. Po velkém požáru se začalo pracovat na opravách. Z dřívě přízemních domů se začaly stávat domy patrové. V 80. letech 19. století proběhly dvě významné změny. Jednoduchá renesanční radnice byla obohacena novou bání a místo Špringlova domu byla vystavěna Kontribučenská spořitelna. V roce 1874 vznikl židovský templ. Na počátku 20. století se rozšířily obchodní prostory např. byla vybudována první výkladní skříň. V roce 1917 Vyškov opět postihl požár. Vyhořelo téměř celé náměstí. Ve 30. letech byly některé domy zrenovovány a obohaceny funkcionalistickými prvky. V roce 1945 byl Vyškov opět poničen. Bombardování vymazalo západní část náměstí. (Kotulánová, 2007)

Obrázek č. 8- Masarykovo náměstí (Zdroj: Archiv autorky)

17. poledník

Vyškovem, konkrétně Masarykovým náměstím prochází 17. poledník východní délky. Deskou je označeno místo, které 17. poledník protíná. (Morava napoleonská, 2012)

Město Vyškov se inspirovalo nápadem Vyškovana Petra Kokeše a na Masarykově náměstí nechalo vložit desku s jeho vyznačením. (Zdroje: 17. poledník [online])

Obrázek č. 9–17.poledník (Zdroj: Archiv autorky)

Radnice

V 16. století město Vyškov prožívalo období rozkvětu, proto se rozhodlo vybudovat novou radnici. V roce 1568 její stavba započala a v roce 1569 byla dokončena. Nynější podoba radnice ovšem není totožná s tou prvotní. Dne 7. srpna 1609 radnice poprvé vyhořela kvůli úderu blesku do střelného prachu. V roce 1753 radnici zasáhl ničivý požár. Napotřetí město Vyškov zasáhl požár v roce 1917, který zničil střechy a stropy radnice. Jedny z posledních změn ve vzhledu radnice proběhly po skončení druhé světové války v roce 1947. V roce 2006 byl opravena fasáda věže.

Nyní se v přízemí radnice se nachází křížově klenuté podloubí. Před ním stojí vysoká radniční věž. Její součástí je dekorovaný vstupní portál. Přízemí i první poschodí je ozdobeno bosáží. Na prvním poschodí jsou umístěny tři znaky: erb olomouckého biskupství, biskupa Viléma Prusinovského z Víckova a znak města Vyškova s letopočtem 1569. Ve druhém poschodí nalezneme znak kardinála Ditrichštejna. Nad ním jsou obdélná okna. Nejvyšší patro se pyšní velkými hodinami. Nad nimi jsou radniční sloupy, které nesou helmici s dalším menším ochozem, na níž je postavena lucerna s osmi sloupky. Zastřešení končí bání s korouhvičkou. Radniční věž je vysoká 57,33 m. Nahoru vede 152 schodů. (Vyškov, 2006)

Obrázek č 10. - Renesanční radnice (Zdroj: archiv autorky)

Obřadní síň radnice

V dřívějších dobách byla obřadní síň využívána jako zasedací síň. Nyní je využita zejména při uzavírání civilních sňatků a vítání občánků. Vchod, předsíň i schodiště si zachovaly svůj původní renesanční vzhled. Obřadní síň má půdorys s kupolovým zaklenutím a 10 klenbami, zdobenými bohatým štukem. Vrchol klenby je zdoben štukovým erbem olomouckého biskupství, odznaky kardinálské hodnosti a znakem biskupa hraběte Ferdinanda Julia Troyera. (Vyškov, 2006)

Radniční ulička

Jedná se o chráněnou památku, která připomíná slavnou renesanční éru Vyškova. Dala by se popsat jako nejužší a okouzující ulička Vyškova, překlenutá rozpěrnými oblouky tzv. prampouchy. (Vyškov, 2006)

Obrázek č 11. – Radniční ulička (Zdroj: archiv autorky)

Morový sloup

Byl postaven obětím morové epidemie. Autorem mariánského morového sloupu na Masarykově náměstí je sochař Christian Pröbstl. Toto dílo vzniklo roku 1718. Je zdoben čtyřmi sochami světců: sv. František Xaverovský, sv. Šebestián, sv. Roch a sv. Karl Boromejský. Po stranách stojí sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Floriána. (Vyškov, 2006)

Obrázek č. 12 – Morový sloup (zdroj: archiv autorky)

Kašna

Barokní kašna z 18. století se nachází přímo ve středu Masarykova náměstí, blízko renesanční radnice, morového sloupu a studny. Vyobrazuje Ganymeda sedícího na orlovi. (Zdroj: Kašna [online])

Obrázek č. 13 – Kašna (zdroj: archiv autorky)

Studna

Městská studna byla vytvořena v polovině 19. století. V roce 1950 na ni přibyl znak města Vyškova. V roce 2008 byla studna zrestaurována a zprovozněna. (Vyškov, 2006) Její hladina je asi 2 metry pod úrovní náměstí. (Zdroj: Studna [online])

Obrázek č. 14 – Studna (zdroj: archiv autorky)

Hradby

Město získalo opevnění již ve 14. století, opevnění z kamene až o 100 let později. Na východní straně města byly hradby dvojitě. Až do 19. století byly součástí městského opevnění i tři brány pojmenované podle jejich směru. (Zdroj: Hradby [online])

Brněnskou bychom našli na jihozápadě, Olomouckou na severu a Kroměřížskou ve východní části města. (Zdroj: Městské opevnění [online])

V současnosti můžeme zbytky hradeb nalézt za kostelem Nanebevzetí Panny Marie a v ulici Pivovarská. Hradby jsou vysoké 3-6 metrů a široké 155 cm. (Zdroj: Hradby [online])

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Kostel Nanebevzetí Panny Marie se nachází v centru Vyškova na severním okraji historického jádra. Jedná se o původně gotický, barokizovaný kostel. V jeho blízkosti můžeme vidět i pozůstatky původních hradeb. Historické prameny se o kostele poprvé zmiňují v roce 1328. V roce 1464 byl Vyškov vypálen, a ještě v tom roce započala stavba nového kostela. V roce 1469 byl Vyškov a kostel s ním opět vypálen, tentokrát kvůli neposlušnosti Jiřímu z Poděbrad. V roce 1638 byl hlavní oltář posvěcen biskupem Filipem Bedřichem Breunerem. V roce 1643 za třicetileté války byl Vyškov opět i s kostelem vypálen Švédy. V roce 1753

Vyškov postihl obrovský požár, při jeho zásahu bylo zničeno téměř celé historické jádro. V letech 1760-1781 byl kostel barokizován. Byl přestavěn na jednolodní s polokruhovou klenbou. Na počátku 19. století byl kostel obohacen o nové varhany. Na přelomu 19. a 20. století Vyškov vymaloval interiér, přistavěl se novobarokní portál a položil novou mramorovou dlažbu. V roce 1922 se v chrámu zavedlo elektrické osvětlení. Během 2. světové války byl kostel opět poškozen. Nejvíce utrpěla střecha a věž kostela. (Vyškov, 2006)

Obrázek č. 15 – Kostel Nanebevzetí Panny Marie (Zdroj: archiv autorky)

Hřbitovní kostel Panny Marie

Výstavba kostela je spjatá s poddanstvím Vyškova olomouckému biskupství a proběhla v letech 1617-1624. Za třicetileté války byl kostel poničen. Na počátku 18. století byl kostel přestavěn. V roce 1787 byl zrušen z důvodu josefínských reforem, v té době se konventní budovy využívaly k úschově soli. Z klášterního kostela se stal veřejný. V roce 1789 byl ke kapli přistavěn městský hřbitov. Kostel se nese v duchu kapucínské architektury, jednoduchosti linií a sevřenosti proporcí. Na počátku 21. století započala oprava kaple, která od roku 2005 slouží kulturním účelům. (Vyškov, 2006)

Obrázek č. 16 – Hřbitovní kostel Panny Marie (Zdroj: archiv autorky)

Kaple sv. Anny a špitál

Jedná se o malou jednolodní kapli obdélníkového tvaru. Na východě se nachází uzavřený pětiboký presbytář. V interiéru jsou dochované renesanční malby. S kaplí sousedí bývalý městský špitál s pozdně renesančním portálem. Ve své době byl za hradbami města. Na nástěnných malbách klenby je nalezneme důležitou signaturu „Anno DOMINI 1584“. V minulosti Vyškov veškeré opravy soustřeďoval na farní kostel a Kaple sv. Anny chátrala. V roce 1974 se kaple stala majetkem města Vyškova a v roce 1981 přešla do péče Muzea Vyškovska. Nyní se zde nachází lapidárium. (Vyškov, 2006)

Obrázek č. 17 – Kaple sv. Anny a špitál (zdroj: archiv autorky)

Zámek

Vyškovský zámek byl přestavěn z gotického hradu Melice. V roce 1469 byl zámek vypálen a o rok později obnoven. V této době byl hrad pětiúhelníkového tvaru s dvěma věžemi a okrouhlou baštou. Z doby gotické se zachovalo sklepení a některé části budovy. K zámku byla zbudována zahrada již v 15. století. Dnešní podobu získal zámek už za doby biskupa Karla II. z Lichtenštejna-Kastelkornu. Interiér je zdoben štukami, freskovou výzdobou malíře Jana Stegera. V roce 1691 se zámecká obrazárna pyšnila 223 obrazy. Zámek v této době zažíval nejlepší časy. Ty však byly ukončeny v roce 1753 velkým požárem. Od roku 1954 zde nalezneme Muzeum Vyškovska. (Vyškov, 2006)

Obrázek č. 18 – Zámek (zdroj: archiv autorky)

Zámecká zahrada

Zámecká zahrada byla zhotovena na počátku 16. století. Ve stejnou dobu nechal olomoucký biskup Stanislav Thurzo přestavět vyškovský hrad na renesanční zámek. Jako důkaz o ušlechtilosti zámku se nabízí fakt, kdy olomoucký biskup nabídl pobyt králi Vladislavovi II. Během třicetileté války byl Vyškov vypálen Švédy. Tato událost se dotkla i zámku a zámecké zahrady. Za olomouckého biskupa Karla II. z Liechtensteinu-Castelcornu byla v roce 1673 zahrada opět obnovena, jak potvrzuje i nápis na vstupním portále. Zmíněný biskup se zasloužil i o stavbu sloupořadí, fontány a lodžie. Ta se stala dominantou raně barokní italské zahrady. Za těchto časů nabývala zahrada větších rozměrů, než ji známe dnes. Obdélníkovou zahradu lemovala zeď a byla rozdělena na tři části. Součástí zahrady byla jízďárna a kuželník. V 18. století na zahradu navazovala i bažantice.

Po požáru v roce 1753 se zahrada změnila svou funkcí a stala se užitkovou. Na počátku 19. století byl přistavěn hospodářský dvůr. Část zahrady byla použita pro rozšíření pivovaru. V roce 1928 se zámecká zahrada užívala čistě k hospodářským účelům. Za 2. světové války byla uzavřena, posléze dokonce využita jako barákový tábor. Po skončení války se zahrada využívala jako výběh pro vepře. Až v roce 1961 započala rekonstrukce zámecké zahrady. Rozloha byla přibližně 1,7 hektaru. Další rekonstrukce započala po roce 2000. (Cechmeistrová, 2016)

Kostel Církve československé husitské-bývalá synagoga

Část vyškovského obyvatelstva byla židovského původu. V roce 1885 byla postavena synagoga v novorománském slohu. Na Masarykově náměstí na místě bývalých jatek se nachází synagoga, její umístění není typické. Jedná se o ojedinělý případ, kdy byla synagoga umístěna přímo na náměstí. Od počátku 20. století se židovská náboženská obec začala zmenšovat, a proto ji v roce 1929 prodala muzeu. Muzeum ji využívalo až do roku 1954, následně se přestěhovalo do zámku. Bývalá synagoga posléze přešla do vlastnictví náboženské obci Církvi československé husitské a té patří dodnes. Kostel prošel opravami a nyní slouží lidem i ke kulturním účelům, díky své výjimečné akustice. (Vyškov, 2006)

Obrázek č. 19 – Kostel Církve československé husitské-bývalá synagoga (Zdroj: archiv autorky)

6.2 Významné osobnosti

Alois Musil

Alois Musil byl český orientalista, bibliista, cestovatel a kněz. Především se zaměřoval na náboženství Blízkého východu. Zkoumal představy tamních obyvatel a následně je publikoval v politické a publicistické sféře. Zajímalo ho také téma smrti a posmrtného života, které rozebíral ve svých cestopisech. (Líbal, 2018)

Alois Musil se narodil v roce 1868 v Rychtářově u Vyškova. Vystudoval gymnázium a vstoupil do kněžského semináře v Olomouci, kde byl v roce 1891 vysvěcen na kněze a o čtyři roky později se stal doktorem teologie. V roce 1895 získal dvouletý studijní pobyt v Jeruzalémě. (Zouharová, 1998)

O dva roky později, v roce 1897 pokračoval ve studiích na jezuitské Univerzitě St. Joseph v Bejrútu. Díky podpoře mecenáše Františka Ladislava Riegera mohl Musil pořádat vlastní výzkumy. Ze svých cest přivážel vzácné artefakty a publikoval spisy. (Martina, 2018)

V roce 1898 v poušti našel zříceniny letohrádku Kusejr z Amra, které byly do té doby zcela neznámé. V dalších letech za pomoci beduínského kmene objevil nové poznatky, které promítl do svých literárních děl. Byl to znalec, na kterého se obraceli jak arabští kočovníci, tak vědci a politici na celém světě. Alois Musil zemřel v roce 1944 v Otrybech, pochován je ve svém rodném Rychtářově. Díla Aloise Musila jsou hodnotná a znovu vydávaná i dnes. (Zouharová, 1998)

František Sušil

František Sušil se narodil v roce 1804 v Rousínově a zemřel v roce 1868 v Bystřici pod Hostýnem. Byl knězem, sběratelem lidových písní, a především národním buditelem. Sběrem moravských písní se zabýval již v mládí. Dohromady sesbíral okolo 2 400 lidových písní, ty byly vydány jako Moravské národní písně. (Zdroje: František Sušil [online])

Antonín Tučapský

Antonín Tučapský byl pedagog, hudební skladatel a čestný občan města Vyškova. Narodil se 27. března 1928 v Opatovicích u Vyškova. Sám tvrdil, že v rodné vesničce prožil krásné dětství. Jeho tvorba byla ovlivněna hanáckou krajinou, lidovými tradicemi a vírou. Hudba jej provázela od dětství, už jako malý ovládal hru na housle, klarinet a klavír.

Antonín Tučapský se oženil s Angličankou Beryl Musgrave, kvůli tomu byl u komunistické strany v neoblíbenosti např. přišel o práci. V roce 1974 se i se svou manželkou přestěhoval do Velké Británie. Začátky v cizině byly náročné, ale postupem času se Tučapskému podařilo vypracovat. Působil jako pedagog na Univerzitě Trinity College of Music. V roce 1985 získal vyznamenání za úspěšné umělecké působení od anglického ministra kultury. Ve stejném roce získal Cenu UNESCO – Honorary Fellowship Trinity College of Music. Za svůj život získal 27 ocenění, svědčících o jeho kvalitách. Po revoluci se Tučapský rád vracel do své rodné země. Z jeho děl můžeme zmínit např. Pět velikonočních motet nebo Cyklus Domov. (Zdroje: Antonín Tučapský [online])

Karel Dvořáček

Karel Dvořáček byl učitel a spisovatel. Narodil se 31. října 1911 v Ivanovicích na Hané. Od března 1939 byl v kontaktu s podplukovníkem Ludvíkem Svobodou a jako účastník národního odboje zajišťoval bývalým čs. důstojníkům přechod přes hranice. 18. listopadu 1941 jej poprvé zatkl nacisti, propustili ho 23. prosince. V roce 1942 získal Národní cenu za literaturu. V roce 1944 vydal další dvě knihy a publikoval své pohádky ve sborníku Materídouška. 18. května téhož roku byl opět zatčen a vězněn. Ve vězení napsal svůj poslední román Živ buď, neumírej. Po válce se už jako nemocný vrátil do Ivanovic a 20. srpna 1945 umírel. Po sametové revoluci přijala Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově do názvu jeho jméno. (Zdroj: Karel Dvořáček [online])

Klement Gottwald

Klement Gottwald byl komunistický politik a první československý komunistický prezident. Narodil se 23. listopadu 1896 v Dědicích. 1939 emigroval do Sovětského svazu. V roce 1945 se Gottwald vrátil do Prahy jako místopředseda československé vlády a předseda Národní fronty. Až do své smrti bude působil jako předseda KSČ. V roce 1948 se Gottwald stal československým prezidentem. V března 1953 zemřel. (Zdroj: Klement Gottwald [online])

Marie Pachtová

Marie Pachtová sběratelka lidových písní, tanců a zvyků, učitelka, folkloristka, lidová umělkyně a národopisná pracovnice se narodila 5. 11. 1932 ve Vyškově. Vystudovala Pedagogickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně. Po studiích pracovala jako učitelka na základní škole ve Vyškově. Už od mládí se snažila uchovávat tradice na Hané. Dříve vedla kurzy zdobení hanáckých kraslic slámou. V roce 1972 získala osvědčení mistryně lidové umělecké výroby za kolekci hanáckých kraslic. Vedla dětský soubor Klebetníček a jako lektorka a členka porot podporovala další dětské kolektivy. V roce 2006 se stala čestnou občankou města Vyškova za uchování tradic a folkloru, v červnu 2016 dostala vyznamenání Jihomoravského kraje Mistr řemeslné umělecké výroby. (Zdroje: Marie Pachtová [online])

Boris Hybner

Boris Hybner byl mim, herec, režisér, scénárista a vysokoškolský pedagog. (Zdroje: Boris Hybner [online])

Narodil se 5. srpna 1941 ve Vyškově. Téměř celé dětství prožil v Besedním domě, kde jeho otec provozoval restauraci. Besední dům ve Vyškově byl a stále je centrem společenského a kulturního života, to Borise Hybnera značně ovlivnilo. V roce 1964 začal působit v pantomimickém souboru. Společně se Ctiborem Turbou založil skupinu Pantomima Alfreda Jarryho. Později jako autor, herec a režisér působil ve vlastním souboru Originální společnost němé grotesky Gag. Často byl obsazován v menších rolích ve filmech např. v Pelíškách, Pupendu nebo filmu Rozpuštěný a vypuštěný. Působil jako pedagog na Hudební a taneční fakultě AMU. V roce 2008 se stal profesorem na katedře nonverbálního divadla. V roce 2010 dostal cenu Thalie za celoživotní dílo v oboru pantomimy. (Dobyšková, 2022)

Jan Šoupal

Jan Šoupal hudební pedagog a jeden z nejvýznamnějších sbormistrů 20. století. Jan Šoupal se narodil 21.10.1892 ve Vyškově. Již od dětství hrál na housle a navštěvoval chrámový sbor. V roce 1917 začal navštěvovat Pěvecký sbor moravských učitelů. Po dvou letech založil mužský sbor Volné pěvecké sdružení a stal se jeho sbormistrem. Ve stejnou dobu založil i dívčí pěvecký sbor Vlasta. Tyto dva sbory spolu úzce spolupracovaly. Po ukončení studia se Šoupal přestěhoval do Ostravy, kde působil jako učitel. V první polovině 30. let se Šoupal stává dirigentem Pěveckého sboru moravských učitelů, což značně ovlivnilo jeho kariéru. Se sborem se účastnil mnoho koncertů v Československu i v zahraničí např. Anglii a Španělsku. Mnohokrát vystupoval na Mezinárodním festivalu Pražské jaro a získal první cenu za mezinárodní soutěž ve Velké Británii. Získal také ocenění „Zasloužilý umělec“, „Řád práce“ a „Čestný občan města Vyškova“. Zemřel v Ostravě v roce 1964. (Zdroje: Jan Šoupal [online])

Sarah Haváčová

Sarah Haváčová je česká herečka, která se narodila ve Vyškově 1.9.1990. Po maturitě nastoupila na JAMU a vystudovala obor činoherního herectví. Svoji první větší roli si zahrála v pohádce Škola princů. Diváci ji mohou znát jako princeznu Lenku. Zahrála si také ve filmu Ostravak Ostravski, Kurz manželské touhy nebo v seriálu Zlatá labuť. (Zdroje: Sarah Haváčová [online])

Lada Kozlíková

Lada Kozlíková je dráhová a silniční cyklistka. Narodila se 8. října 1979 ve Vyškově. V roce 2000 soutěžila na letních olympijských hrách v Sydney a v roce 2004 v Athénách. Celkem získala 40 medailí, 26 zlatých z Mistrovství České republiky. Svoji kariéru již ukončila a v současnosti vlastní a spravuje penzion Lada. (Zdroje: Lada Kozlíková [online])

Karel Kachyňa

Karel Kachyňa se narodil 1.5.1924 ve Vyškově a zemřel 12.3. 2004 v Říčanech u Prahy. Byl významný český režisér a byl mezi prvními absolventy Filmové a televizní fakulty. Po studiu vytvořil se svým spolužákem Jasným několik dokumentů např. Neobyčejná léta. V šedesátých letech spolupracoval se scénáristou Janem Procházkou na protikomunistickém snímku Naděje. Kvůli politické situaci se začal Kachyňa orientovat na historické dokumenty a

filmy pro mládež. Jeho nejúspěšnějšími filmy jsou filmy Zlatí úhoři a Smrt krásných srnců. (Karel Kachyňa [online])

Tomiš Zedník

Tomiš Zedník je rodák z Vyškova, umělecký řezbář, sochař a majitel galerie. Vystudoval střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti. Čtyři roky pracoval v restaurátorské dílně a nyní tvoří samostatně. Vyškované se s jeho vyřezávaným betlémem setkávají každoročně o Vánocích na Masarykově náměstí. Jeho díla mohli dokonce spatřit v seriálu Vikingové. (Zdroje: Tomiš Zedník [online])

EMPIRICKÁ ČÁST

7 Charakteristika výzkumného šetření

S jistotou lze říci, že znalost vlastního regionu by měla patřit mezi základní znalosti každého z nás. Je ovšem toto tvrzení platné? Jsou naše vědomosti dostačující? Máme dostatečné povědomí o historii a kultuře našeho kraje? Dodržujeme, nebo alespoň známe zvyky a tradice našich předků?

Znalosti o svém regionu získáváme už od raného věku, nejčastěji od rodinných příslušníků v rámci vycházek, výletů, vyprávění pohádek a čtení pověstí vztahující se k našemu kraji. V poslední době se tento zvyk pomalu vytrácí. Lidé si méně povídají, děti sledují pohádky v televizi nebo youtube videa, tráví více času o samotě a prostor pro sdílení není již jako dřív. Později děti s rodiči cestují do zahraničí a chtějí poznat celý svět, i když neznají své rodné město a jeho okolí.

Regionální vyučování je zakomponováno v RVP ZV ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, zvláště v tematickém okruhu Místo, kde žijeme. Už na 1. stupni ZŠ by škola měla dětem měla poskytnout dostatek prostoru a příležitostí k poznání místa, kde žijí. Toto učivo, v přeneseném významu, patří mezi základní „stavební kameny“, na které budou v pozdějších letech navazovat. Už Jan Amos Komenský prosazoval zásadu systematickosti a soustavnosti, která tvrdí, že by na sebe mělo učivo systematicky navazovat. Jeho další zásadou je zásada názornosti. Výuka se nesmí skládat pouze z teoretického memorování z učebnic. Kvalitní výuka by měla být praktická z velké části kombinovaná s vlastivědnými vycházkami, návštěvami muzeí a setkáními se s místními osobnostmi, které mohou být pro žáky inspirací. Regionálním vzděláváním podporujeme lásku ke své rodné obci, a to má do budoucna nepřeberné množství výhod. Pokud budeme již malé děti informovat a vychovávat k lásce k rodnému městu, předejdeme tím vandalismu a ničení historických památek. Proč bychom ničili něco, co máme rádi? Naopak bude o naše město dobře postaráno. Budoucí generace bude o svůj region s láskou pečovat.

Na základě výše uvedených otázek jsme se rozhodli realizovat výzkumné šetření, jehož hlavním cílem je zjistit znalosti žáků 5. ročníku o svém regionu-Vyškovsko. Myslíme si, že regionální výuka není prováděna prakticky v terénu pomocí vlastivědných vycházek a žáci si tak nemohou propojit teorii s praxí. Také chceme zjistit, z kterých zdrojů žáci čerpají informace o Vyškovsku a zda to má dopad na kvalitu a kvantitu vědomostí.

7.1 Cíle výzkumu a stanovení předpokladů

Hlavním cílem výzkumného šetření je zjistit znalosti žáků 5. ročníku o svém regionu-Vyškovsko. Dílčím cílem je vytvořit nestandardizovaný didaktický test, porovnat výsledky daných škol a ověřit, zda jsou znalosti dívek a chlapců srovnatelné. Na základě dílčích cílů jsme stanovili tyto předpoklady:

Předpoklad č. 1 Předpokládáme, že více jak polovina žáků nemá dostatečné znalosti o svém regionu-Vyškovsko.

Předpoklad č. 2 Předpokládáme, že žáci ze základní školy A budou mít více znalostí než žáci základní školy B.

Předpoklad č. 3 Předpokládáme, že znalosti chlapců a dívek jsou srovnatelné.

Předpoklad č. 4 Předpokládáme, že žáci budou mít nejméně znalostí o osobnostech Vyškovska.

Předpoklad č. 5 Předpokládáme, že žáci s učiteli neabsolvují vlastivědné vycházky zaměřené na region.

Předpoklad č. 6 Předpokládáme, že žáci čerpají nejvíce informací ze školy.

7.2 Metodika šetření

Jako výzkumnou metodu jsme zvolili metodu didaktického testu. Didaktický test lze definovat různými způsoby např. Chráska didaktický test popisuje tímto způsobem:

Pojem „didaktický test“ (angl. achievement test) je sice u různých autorů definován různě, ale tato různá vymezení se shodují v tom, že se jedná o zkoušku, která se orientuje na objektivní zjišťování úrovně zvládnutí učiva u určité skupiny osob. Od běžné zkoušky se didaktický test ovšem liší zejména tím, že je navrhován, ověřován, hodnocen a interpretován podle určitých (předem stanovených) pravidel. (Chráska, 2016, s. 178)

Didaktické testy lze dělit dle informací, které jsme z nich schopni zjistit. Dělíme je na testy rychlosti, testy úrovně, testy standardizované, nestandardizované didaktické testy, testy kognitivní a testy psychomotorické, testy výsledků výuky a testy studijních předpokladů, testy rozlišující (testy relativního výkonu), testy ověřující (testy absolutního výkonu), testy vstupní,

průběžné a výstupní, testy monotematické a polytematické, testy objektivně skórovatelné a testy subjektivně skórovatelné. (Chráška, 2016, s.178-182)

Didaktický test obsahuje jednotlivé úlohy neboli testové položky. Ty lze dělit na: otevřené a uzavřené.

- **Otevřené široké úlohy**-od žáka vyžadujeme rozsáhlou odpověď
- **Otevřené úlohy se stručnou odpovědí**-žák uvede vlastní krátkou odpověď
- **Dichotomické úlohy**-žákovi předkládáme dvě alternativy, musí určit pravdivou
- **Úlohy s výběrem odpovědí**-žák vybírá správnou odpověď
- **Přiřazovací úlohy**-žák musí přiřadit pojmy jedné množiny k pojmům druhé množiny
- **Uspořádací úlohy**-Žák uspořádá prvky množiny pojmů dle určitého kritéria

Didaktický test má také určité vlastnosti, a to validitu, reliabilitu a praktičnost.

Validita-je základní a nejdůležitější vlastností didaktického textu. Test je dostatečně validní tehdy, pokud se jím zkouší skutečně to, co má být zkoušeno.

Didaktický test má dobrou reliabilitu tehdy, pokud poskytuje spolehlivě přesné výsledky. Spolehlivost testu spočívá v tom, že při opakování testování za týchž podmínek získáváme stejné nebo velmi podobné výsledky. Přesnost testu souvisí s velikostí a četností chyb při testování. (Chráška, 2016, s. 192)

Náš didaktický test (viz příloha č. 14) lze zařadit do nestandardizovaných didaktických testů. Obsahuje 11 testových položek a 2 položky informativní. Pro náš test jsme zvolili položky typu: otevřené úlohy se stručnou odpovědí, dichotomické úlohy, úlohy s výběrem odpovědí a úlohy přiřazovací. Maximální počet bodů, který mohli žáci v testu získat je 32 bodů.

7.3 Výzkumný vzorek

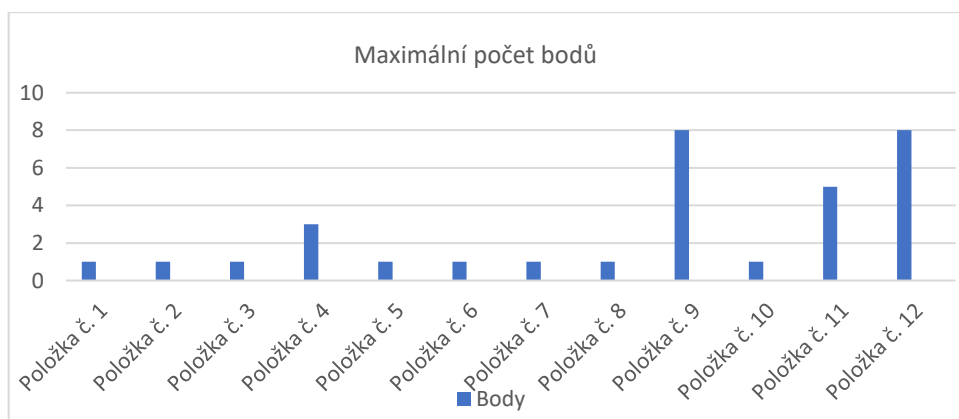
Výzkumný vzorek je tvořen žáky 5. ročníku, dvou základních škol ve Vyškově. Tato skupina byla vybrána záměrně. Žáky 5. ročníků jsme vybrali, jelikož jsou v závěrečném ročníku 1. stupně ZŠ a učivo regionu Vyškovsko by již měli mít probrané a zvládnuté. Ze základní školy A se výzkumného šetření účastnilo 40 žáků, na základní škole B se zúčastnilo 24 žáků. Dohromady se výzkumného šetření účastnilo 64 respondentů.

7.4 Charakteristika škol

Obě školy se nachází ve Vyškově. Základní škola A se nachází v centru města Vyškova, kde nalezneme značné množství vyškovských památek. Základní škola B je umístěna na okraji města, díky své lokaci mají značně ztíženou dostupnost vlastivědných vycházek, které se v jejich případě nedají zorganizovat v rámci jedné vyučovací hodiny.

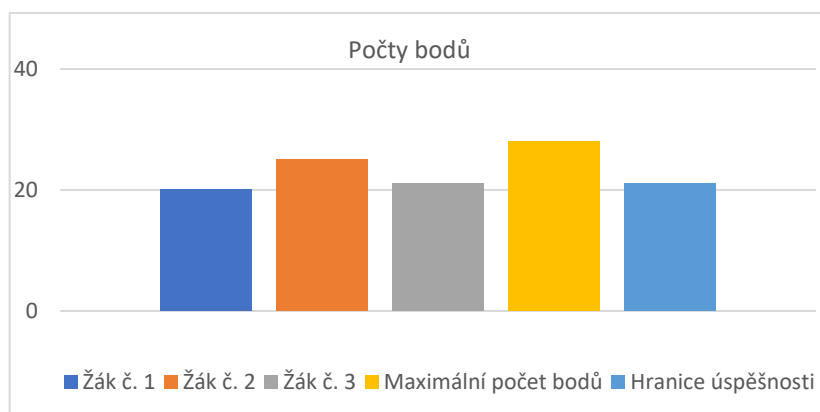
7.5 Předvýzkum

Předvýzkum jsem se rozhodli udělat, abychom ověřili, zda je test přiměřený žákům 5. ročníku a jakou časovou dotaci žáci potřebují. Předvýzkum jsme zrealizovali v půlce dubna 2023 a byl proveden se třemi žáky 5. ročníku. Žáci byli obeznámeni s anonymitou testu a na jeho vyplnění měli dostatek času, který byl stopován.

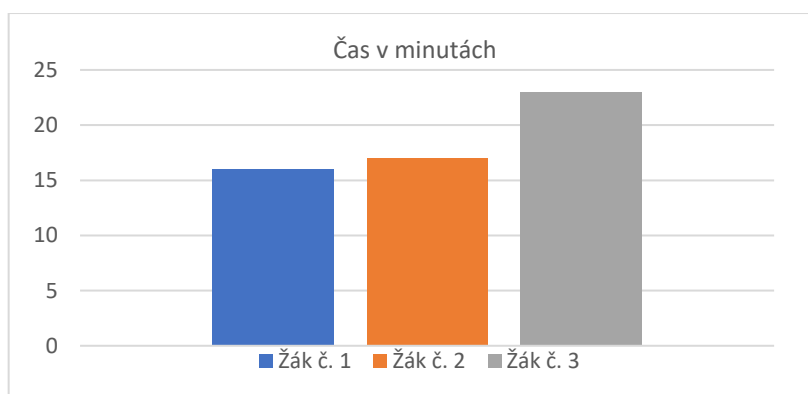
Graf č. 1 – Maximální počet bodů

Z grafu č. 1 lze vyčíst, že v didaktickém testu bylo možno získat 28 bodů. Hranici úspěšnosti jsme určili na 75 %, což činí 21 bodů.

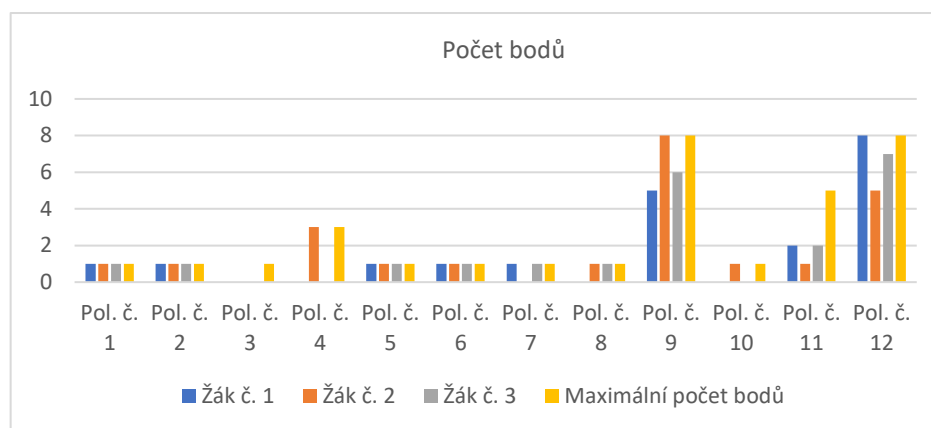
Graf č. 2 – Počty bodů

Z grafu č. 2 lze vyčíst, že je test pro žáky 5. ročníku přiměřený. Hranice úspěšnosti byla stanovena na 75 %, což činí 21 bodů. Dva ze tří žáků splnili hranici úspěšnosti.

Graf č. 3 – Čas v minutách

Graf č. 3 znázorňuje čas, který žáci potřebovali k vyplnění testu. Žák č. 1 test vyplnil za 16 minut, žák č. 2 vyplnil test za 17 minut, žák č. 3 vyplnil test za 23 minut. Čas jsme se rozhodli navýšit na 25 minut, jelikož se ve třídě mohou vyskytovat žáci se specifickými poruchami učení, kteří na splnění testu potřebují více času.

Graf č. 4- Počet bodů

Na základě rozhovoru s žáky jsem se rozhodli didaktický test poupravit. Změnili jsme zadání u položky č. 8, která se žáků dotazuje na tvar vyškovského náměstí. Správná odpověď byla, že má vyškovské náměstí tvar trojúhelníku. Jedna žákyně na ni odpověděla, že má tvar obraného štítu. Nevěděli jsme, zda tuto odpověď považovat za správnou či chybnou, proto jsem se rozhodli k úloze do závorky doplnit, že správnou odpovědí je pouze geometrický útvar.

Zjistili jsme, že největším problémem u žáků bylo pochopení samotného regionu, který se jim pletl s Jihomoravským krajem. U položky č. 3 žádný žák nenapsal správnou odpověď k otázce „Jak se jmenuje největší město regionu Vyškovsko?“ Dva ze tří žáků napsali „Brno“, třetí neodpověděl. U položky č. 4 taktéž, žáci měli vyhledat a zapsat 3 města či vesnice z regionu Vyškovsko. Žáci vypisovali města z Jihomoravského kraje, která ovšem nepatřila do regionu Vyškovsko. Problémy měli žáci také u položky č. 11, která byla zaměřená na znalost osobností Vyškovska. Je zcela zřejmé, že tuto oblast žáci nemají dostatečně probranou.

Položka	Žák č. 1 - body	Žák č. 2 - body	Žák č. 3 - body
Informační položky	vyplnil	vyplnil	vyplnil

Tabulka č. 1- Informativní položky

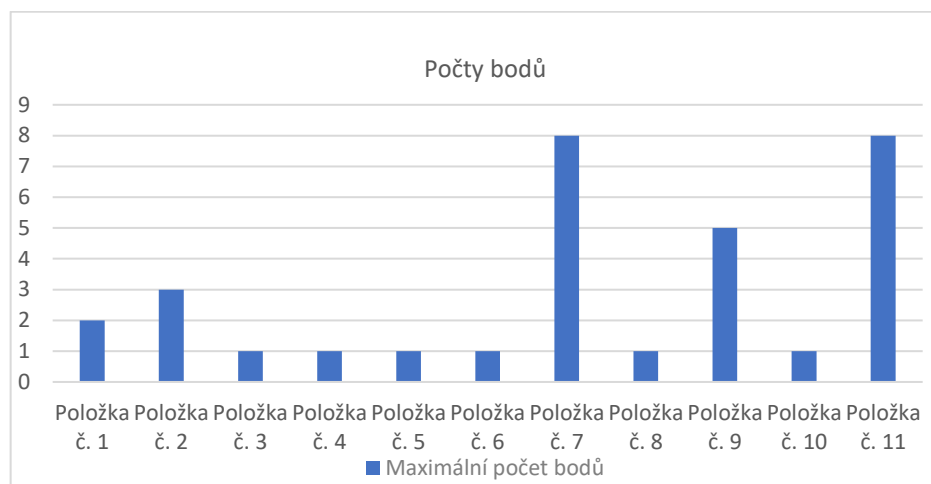
Součástí testu byly dvě informační položky, které jsme nebodovali. Všichni tři žáci na ně odpověděli. Rozhodli jsme se je v testu ponechat beze změny.

7.6 Průběh výzkumného šetření

Výzkumné šetření proběhlo v květnu 2023. Účastnilo se ho 64 žáků ze dvou vyškovských základních škol. 40 žáků ze základní školy A, 24 žáků ze základní školy B. Žáci byli obeznámeni s anonymitou testu a jeho časovou dotací.

8 Analýza a vyhodnocení dat

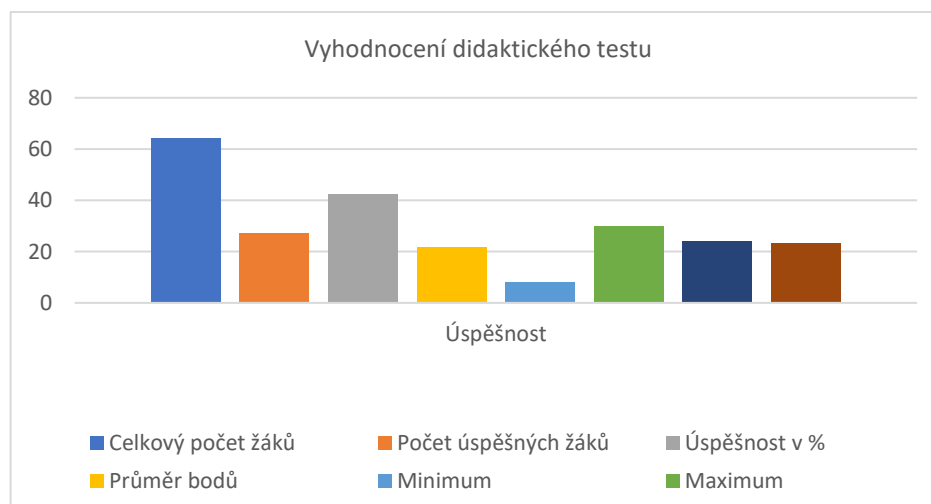
Ke každé položce byl přidělen určitý počet bodů. Z tabulky lze vyčíst, maximální počet bodů, který mohli žáci u jednotlivé otázky získat. Při opravě testu jsme použili tento graf.

Graf č. 5 – Počty bodů

8.1 Celkové vyhodnocení didaktického testu

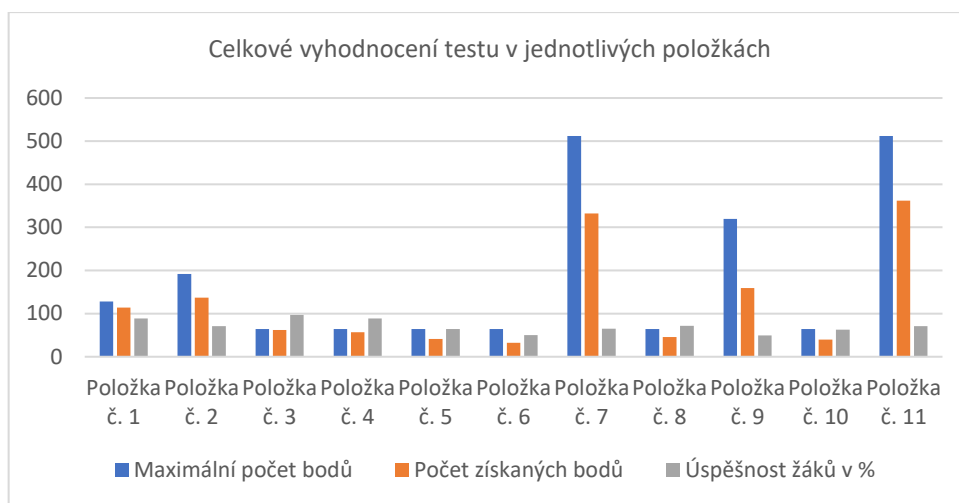
V didaktickém testu bylo možno získat maximálně 32 bodů. Hranici úspěšnosti jsme určili na 75 %, což činí 24 bodů.

Graf č. 6 – Vyhodnocení didaktického testu

Z grafu č. 6 můžeme zjistit, že se výzkumu účastnilo 64 žáků a uspělo 27. Z čehož plyne, že procentuální úspěšnost byla 42,1 % nejvyšší dosažená hodnota činila 30 bodů a nejnižší 8 bodů. Průměrná hodnota tak dosahuje 21,5 bodů. Modus byl 24, medián 23.

8.2 Celkové vyhodnocení didaktického testu v jednotlivých položkách

Graf. č. 7- Celkové vyhodnocení testu v jednotlivých položkách

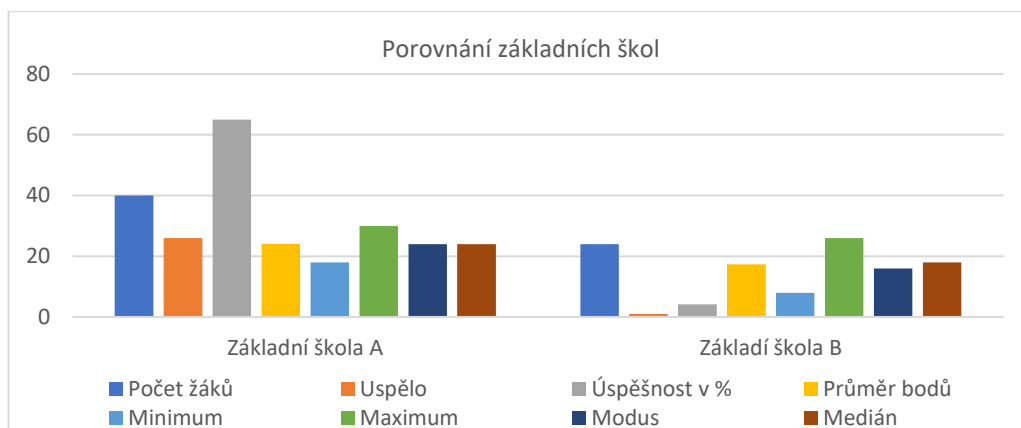
V grafu č. 7 vidíme výsledky žáků obou škol v jednotlivých položkách. U položky č. 1 bylo možné získat 128 bodů, počet získaných bodů bylo 114 a úspěšnost u této položky byla 89 %. U položky č. 2 bylo možné získat 192 bodů, počet získaných bodů bylo 137 a procentuální úspěšnost byla 71,3 %. U položky č. 3 bylo možné získat 64 bodů, počet získaných bodů bylo 62 a procentuální úspěšnost byla 96,8 %. U položky č. 4 bylo možné získat 64 bodů, počet získaných bodů bylo 57 a procentuální úspěšnost byla 89. U položky č. 5 bylo možné získat 64 bodů, počet získaných bodů bylo 41 a procentuální úspěšnost byla 64 %. U položky č. 6 bylo možné získat bodů 64, počet získaných bodů bylo 32 a procentuální úspěšnost byla 50 %. U položky č. 7 bylo možné získat bodů 512, počet získaných bodů bylo 332 a procentuální úspěšnost byla 64,8 %. U položky č. 8 bylo možné získat 64 bodů, počet získaných bodů bylo 46 a procentuální úspěšnost byla 71,8 %. U položky č. 9 bylo možné získat 320 bodů, počet získaných bodů bylo 159 a procentuální úspěšnost byla 49,6 %. U položky č. 10 bylo možné získat 64 bodů, počet získaných bodů bylo 40 a procentuální úspěšnost byla 62,5 %. U položky č. 11 bylo možné získat 512 bodů, počet získaných bodů bylo 362 a procentuální úspěšnost byla 70,7 %.

Nejllepších výsledků dosahovali žáci u třetí položky. Úspěšnost u 3. položky byla 96,8%. Vynikající výsledky byly také u položky č. 1 a u položky č. 4. U obou položek byla úspěšnost 89 %. Nejhorších výsledků dosáhli žáci u položek č. 6 (50 %) a u položky č. 9 (49,6 %).

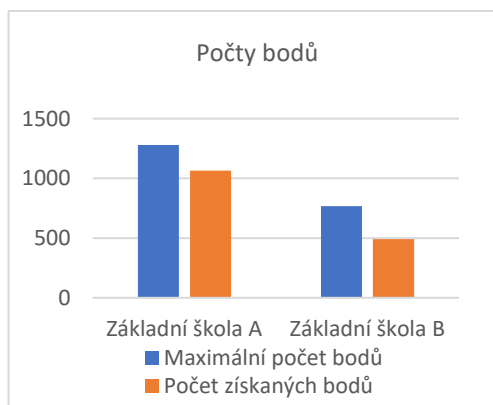
8.3 Vyhodnocení škol

Součástí našeho výzkumu bylo porovnat výsledky vybraných škol mezi sebou a zjistit, zda základní škola A bude mít větší procentuální úspěšnost než základní škola B.

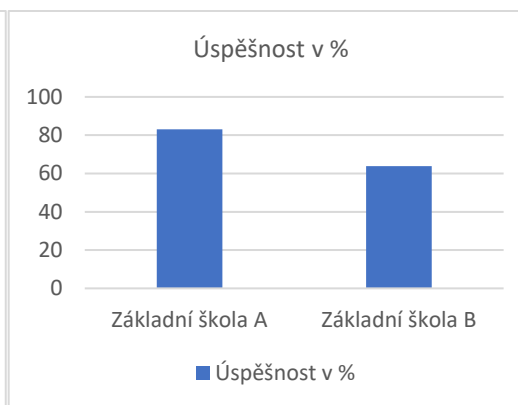

Graf č. 8- Porovnání základních škol

Graf č. 8 nám ukazuje výsledky základních škol detailněji. Ze základní školy A se výzkumného šetření účastnilo 40 žáků, ze základní školy B 24 žáků. Dále z grafu č. 8 můžeme vyčíst počet žáků, který splnil hranici úspěšnosti. Ze základní školy A bylo úspěšných 26 žáků (65 %), ze základní školy B pouze 1 žák (4,1 %). Základní školy A měla průměr všech dosažených bodů 24,1. Základní škola B dosáhla průměru 17,3 bodů. Nejnižší dosažené bodové minimum bylo u základní školy A 18 bodů, u základní školy B 8 bodů. Základní škola A měla nejvyšší bodové maximum 30 bodů, základní škola B 26 bodů. Dále zde nalezneme modus neboli hodnotu s nejvyšší četností a medián neboli prostřední hodnotu. V základní škole A byla nejčetnější hodnota 24, v základní škole B 16. Základní škol A má prostřední hodnotu 24, základní škola B 18.

Graf č. 9 – Počty bodů

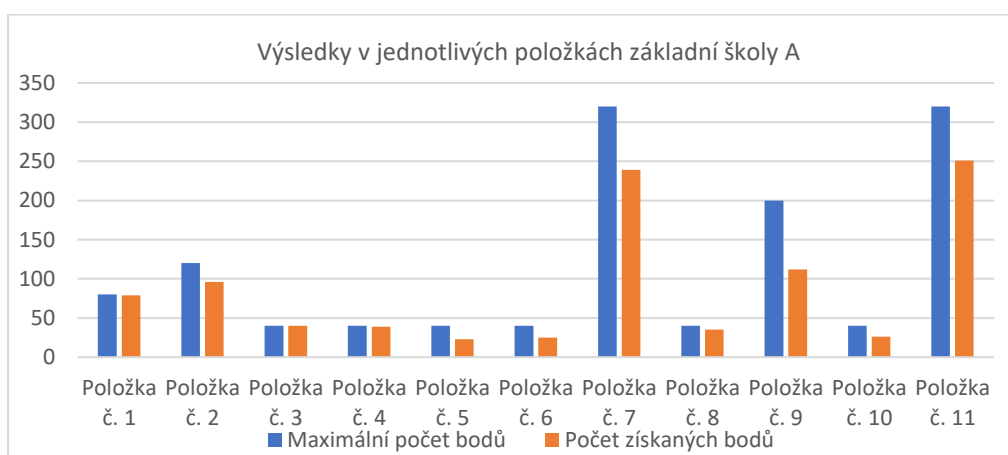

Graf č. 10 – Úspěšnost v %

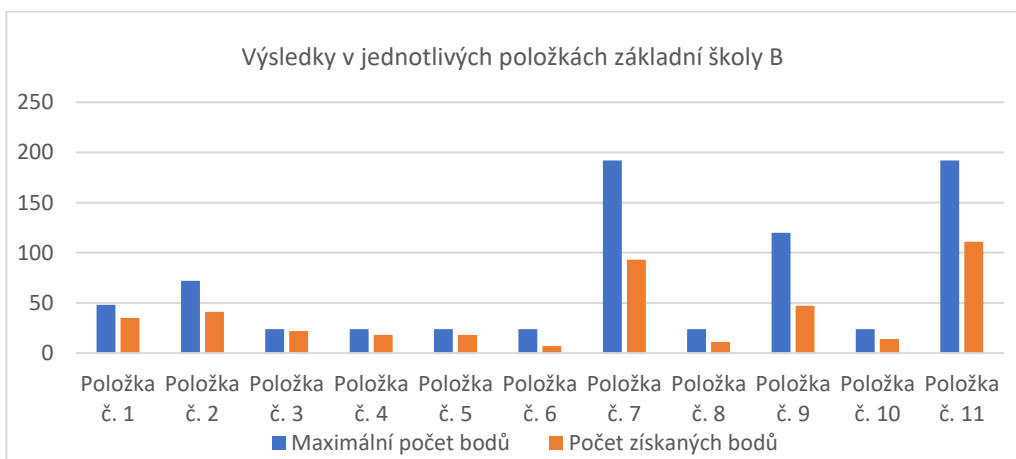
Graf č. 9 a 10 nám ukazuje celkové výsledky základních škol. V grafu č. 9 můžeme vidět maximální počet bodů, kterého žáci mohli dosáhnout a počet bodů, kterého ve skutečnosti dosáhli. U základní školy A byl maximální počet 1280 bodů, získaných 1064. U základní školy B byl maximální počet 768 bodů, získaných 490 bodů.

Graf č. 10 nám znázorňuje je procentuální úspěšnost. U základní školy A byla úspěšnost 83,1 % u základní školy B 63,8 %. Žáci ze základní školy A byli úspěšnější.

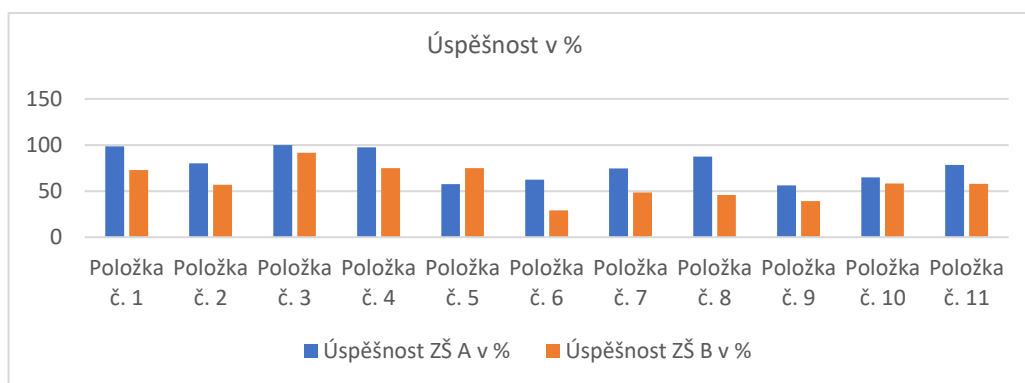
8.3.1 Porovnání škol v jednotlivých položkách

Graf č. 11 – Výsledky v jednotlivých položkách ZŠ A

Graf č. 12 – Výsledky v jednotlivých položkách ZŠ B

Graf č. 13- Úspěšnost v %

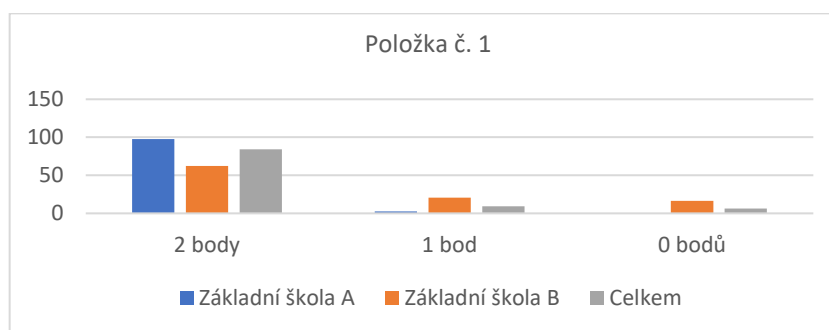
Z grafů č. 11, 12 a 13 si můžeme všimnout výsledků jednotlivých škol v rámci jednotlivých otázek. I z těchto grafů jasně vyplývá, že základní škola A byla úspěšnější než základní škola B.

Z grafu č. 13 můžeme vyčíst, že základní škola A byla úspěšnější ve všech položkách kromě položky č. 5. Základní škola A dosáhla 57,5 %, základní škola B dosáhla 75 %. Základní škola A dosáhla u položky č. 3 maximální úspěšnosti (100 %). U položky č. 1 (98,7 %) a u položky č. 4 (97,5 %) dosáhla téměř maximální úspěšnosti též. Nejhorší výsledek měla základní škola A u položky č. 5. Základní škola B nedosáhla u žádné položky maximální úspěšnosti. Nejvíce se jí přiblížila v položce č. 3 (91,6 %). Nejnížší úspěšnost jsme zaznamenali u položky č. 6 (29 %).

8.3.2 Vyhodnocení škol v jednotlivých položkách

Vyhodnocení škol v jednotlivých položkách jsme se rozhodli vyjádřit pomocí grafů. Každý graf informuje, kolik procent žáků získalo určitý počet bodů v rámci dané položky.

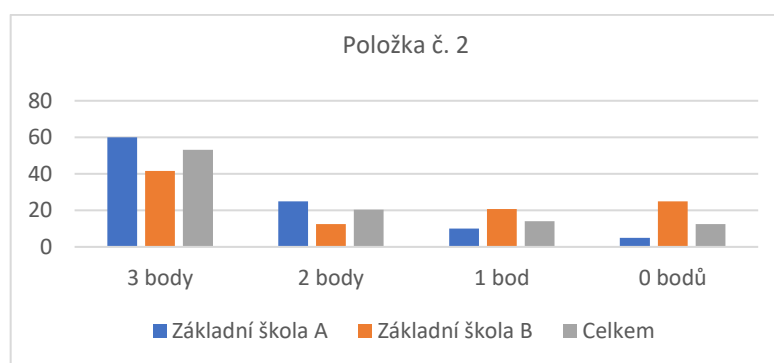
Položka č. 1 - Na slepé mapě ČR vybarvi a pojmenuj kraj, ve kterém leží region Vyškov.

Graf č. 14 – Položka č. 1

Za správné vybarvení kraje, ve kterém leží region Vyškovsko mohli žáci získat 1 bod, za jeho pojmenování získali bod další. U položky č. 1 tedy mohli žáci maximálně získat 2 body. Drtivá většina žáků ze základní školy A získala 2 body. Správně vybarvilo a pojmenovalo kraj 39 žáků (97,5 %). Pouze 1 žák (2,5 %) získal 1 bod, neznal název Jihomoravského kraje. Čtyři žáci (16,6 %) ze základní školy B nesprávně vybarvili a špatně pojmenovali kraj. Pět žáků (20,8 %) získalo 1 bod (splnili alespoň jeden z požadavků). Pouze 15 žáků (62,5 %) získalo 2 body.

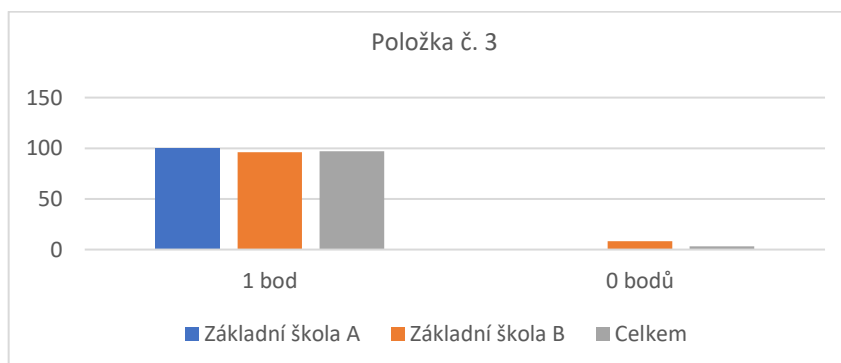
Položka č. 2 - Na mapě vyhledej a napiš tři města nebo vesnice ležící v okrese Vyškov.

Graf č. 15 – Položka č.2

Za správné napsání každého města či vesnice ležící v okrese Vyškovsko dostali žáci 1 bod. Maximálně mohli obdržet 3 body. Bez jediného bodu byli 2 žáci (5 %) ze základní školy A a 6 žáků (25 %) ze základní školy B. 1 bod obdrželi 4 žáci (10 %) ze základní školy A a 5 (20,8 %) ze základní školy B. 2 body získalo 10 žáků (25 %) ze základní školy A, ze základní školy B 3 žáci (12,5 %). Maximální počet neboli 3 body získalo 24 žáků (60 %) ze základní školy A a 10 žáků (41,6 %) ze základní školy B.

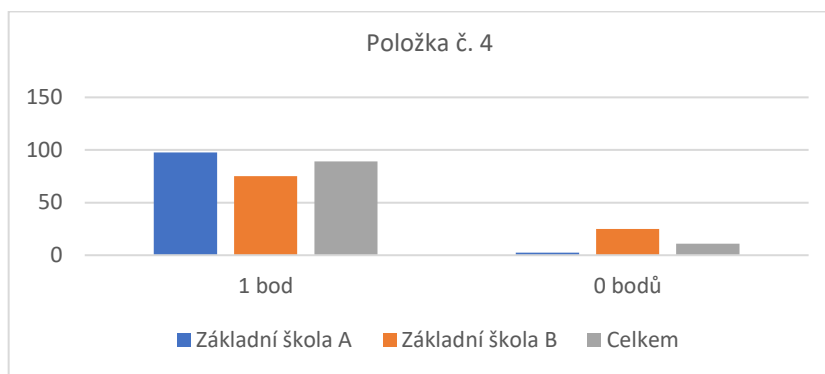
Položka č. 3 - Zakroužkuj znak, který patří městu Vyškov.

Graf č. 16– Položka č.3

Žáci dostali nabídku čtyř znaků. Pokud žák vybral správný, dostal 1 bod. Všichni žáci ze základní školy A odpověděli správně a získali 1 bod. Žáci ze základní školy B byli méně úspěšní. Dva z nich (8,3 %) neurčili znak města Vyškova správně a získali 0 bodů, zbylých 22 žáků (91,6 %) získalo 1 bod. Pro žáky obou škol se jednalo o nejméně úspěšnou položku.

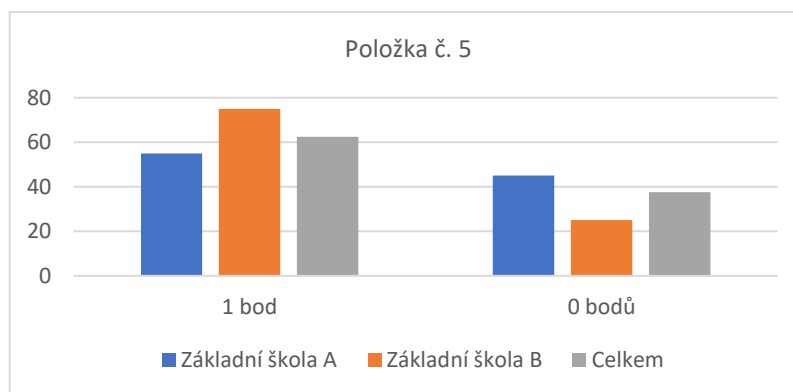
Položka č. 4 - Napiš řeku, která protéká Vyškovem.

Graf č. 17– Položka č.4

Při zapsání správné řeky dostali žáci za položku č. 4 1 bod. Žáci ze základní školy A byli opět úspěšnější. 1 bod získalo 39 žáků (97,5 %), bez bodu zůstal pouze 1 žák (2,5 %). 18 žáků (75 %) ze základní školy B odpovědělo správně a získalo 1 bod, 6 žáků (25 %) zůstal bez bodu.

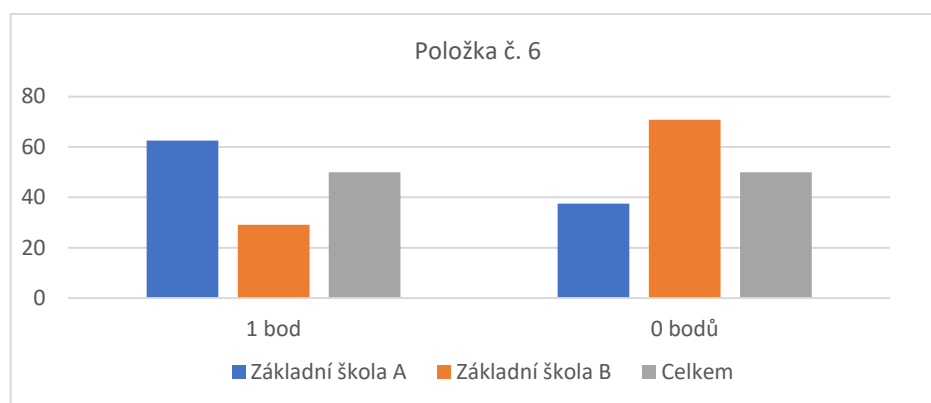
Položka č. 5 - Zakroužkuj přehradu, ze které čerpáme pitnou vodu.

Graf č. 18– Položka č.5

Za zakroužkování správné přehrady získali žáci 1 bod. Pro základní školu A se jednalo o nejméně úspěšnou položku. 18 žáků (45 %) odpovědělo špatně a nezískalo žádný bod, 22 žáků (55 %) získalo 1 bod. Žáci ze základní školy B byli v této položce značně úspěšnější než žáci ze základní školy A. 6 žáků (25 %) získalo 0 bodů, 18 žáků (75 %) 1 bod.

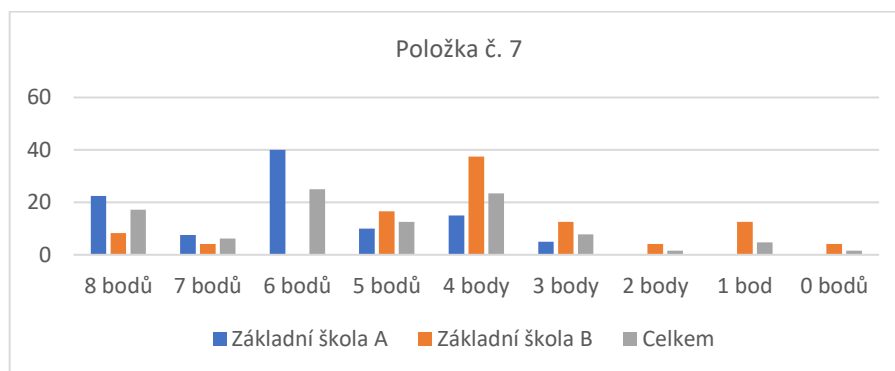
Položka č. 6 - Zakroužkuj správné tvrzení.

Graf č. 19– Položka č.6

V této položce byli významně úspěšnější žáci ze základní školy A. Za správnou odpověď získali žáci 1 bod. 15 žáků (37,5 %) ze základní školy A získalo za tuto položku 0 bodů, 25 žáků (62,5 %) 1 bod. Pro žáky ze základní školy B byla tato položka jedna z nejméně úspěšných. 17 žáků (70,8 %) zůstalo bez bodového zisku, 7 žáků (29,1 %) odpovědělo správně a získalo 1 bod.

Položka č. 7 - Napiš, jak se jmenují památky na obrázcích. Použij nabídku s názvy památek.

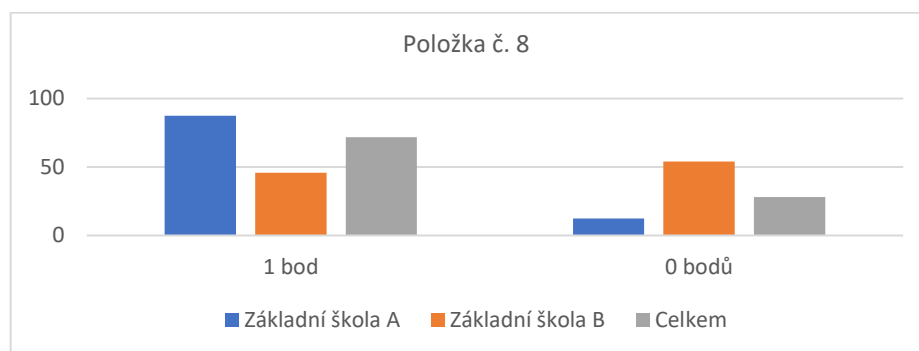

Graf č. 20– Položka č.7

Žáci za každou správně pojmenovanou památku získali 1 bod. Nejvíce mohli získat 8 bodů. Základní škola A byla v této položce značně úspěšnější. Nejmenší počet bodů, kteří žáci ze základní školy A získali byl 3 body. Tří bodů dosáhli 2 žáci (5 %). 6 žáků (15 %) získalo 4 body. 4 žáci (10 %) dosáhli 5 bodů, 16 žáků (40 %) 6 bodů. 3 žáci (7,5 %) získali 7 bodů, 9 žáků (22,5 %) správně pojmenovalo všechny vyškovské památky a obdrželi 8 bodů.

Základní škola prokázala méně znalostí. Jeden žák (4,1 %) správně nepojmenoval ani jednu památku a nezískal ani jeden bod. Tři žáci (12,5 %) získali 1 bod. Jeden žák (4,1 %) získal 2 body. Tři žáci (12,5 %) získali 3 body, 9 žáků (37,5 %) 4 body, 4 žáci (16,6 %) 5 bodů, 1 žák (4,1 %) 7 bodů, 2 žáci (8,3 %) 8 bodů.

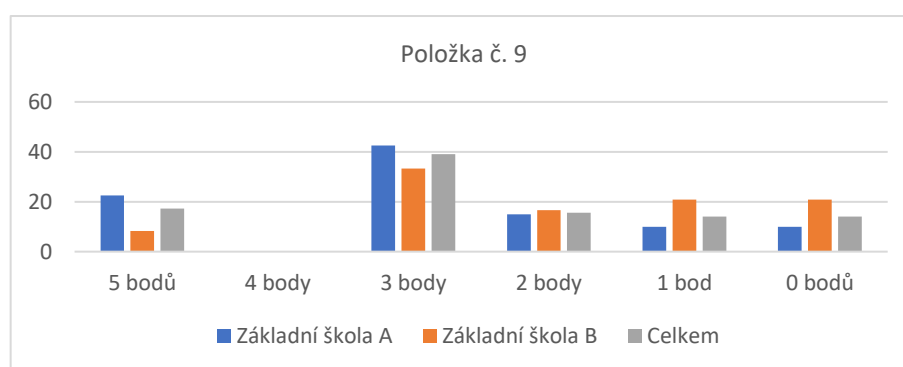
Položka č. 8 - Doplně větu – Vyškovské náměstí je výjimečné svým tvarem, má tvar _____ . (doplň geometrický útvar)

Graf č. 21– Položka č.8

Za správnou odpověď dostali žáci 1 bod. Žáci ze základní školy A byli opět značně úspěšnější. Většina odpověděla správně. Pouze 5 žáků (12,5 %) odpovědělo špatně a získalo 0 bodů, 35 žáků (87,5 %) odpovědělo správně a získalo 1 bod. 13 žáků (54,1 %) ze základní školy B neznalo odpověď a obdrželo 0 bodů, 11 (45,8 %) odpovědělo správně a získalo 1 bod.

Položka č. 9 – Spoj, co k sobě patří.

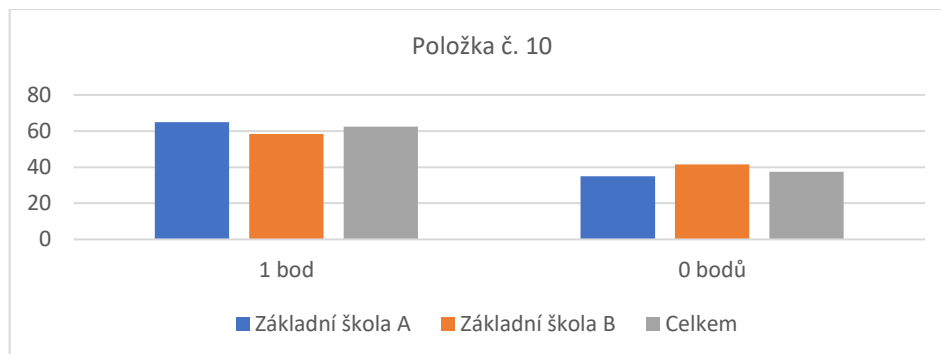

Graf č. 22– Položka č.9

Za každé správné spojení jména osobnosti s její charakteristikou žáci dostali 1 bod. Maximálně mohli získat 5 bodů. 4 žáci (10 %) ze základní školy A nezískali žádný bod, 4 žáci (10 %) získali 1 bod, 6 žáků (15 %) získalo 2 body, 17 žáků (42,5 %) získalo 3 body, 9 žáků (22,5 %) získalo 5 bodů. 5 žáků (20,3 %) ze základní školy B nezískalo žádný bod. 5 žáků

(20,8 %) získalo 1 bod. 4 žáci (16,6 %) získalo 2 body, 8 žáků (33,3 %) získalo 3 body, 2 žáci (8,3 %) získalo 5 bodů.

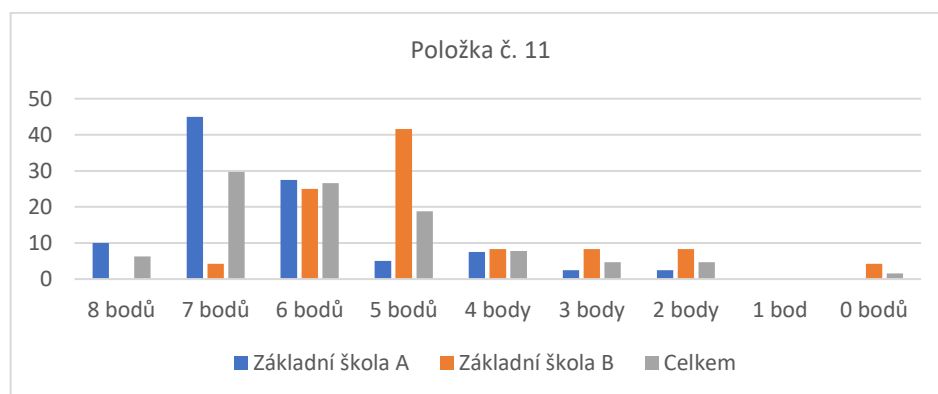
Položka č. 10 - Přečti si krátký text a vyber správnou odpověď.

Graf č. 23– Položka č.10

Za správnou odpověď žáci získali 1 bod. 14 žáků (35 %) ze základní školy A získalo 0 bodů, 26 žáků (65 %) získalo 1 bod. 10 žáků (41,6 %) ze základní školy B získalo 0 bodů, 14 žáků (58,3 %) získalo 1 bod.

Položka č. 11 - Jsou tato tvrzení pravdivá? Zakroužkuj ANO či NE.

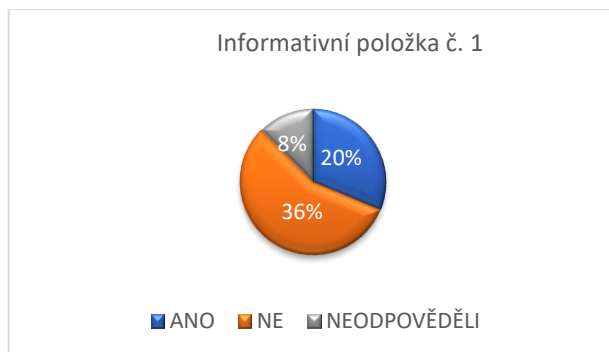
Graf č. 24– Položka č.11

Za každou správnou odpověď mohli žáci získat 1 bod. Maximálně bylo možné získat 8 bodů. Maximálního počtu bodů dosáhla pouze základní škola B, 4 žáci (10 %) získali 8 bodů. Nejvíce žáků ze základní školy B získalo 7 bodů. Toto bodové ohodnocení získalo 18 žáků (45 %). Ze základní školy B nejvíce žáků získalo 5 bodů, konkrétně 10 žáků (41,6 %). Ani jeden z žáků za tuto položku neobdržel 1 bod. 1 žák (4,2 %) ze základní školy B získal 0 bodů.

Informativní položka č. 1 - Zakroužkuj, zda chodíte v hodinách vlastivědy na vycházky.

Ptali jsme se žáků, zda v hodinách vlastivědy chodí na vlastivědné vycházky. Otázka byla informativní, žáci za ni nemohli získat body.

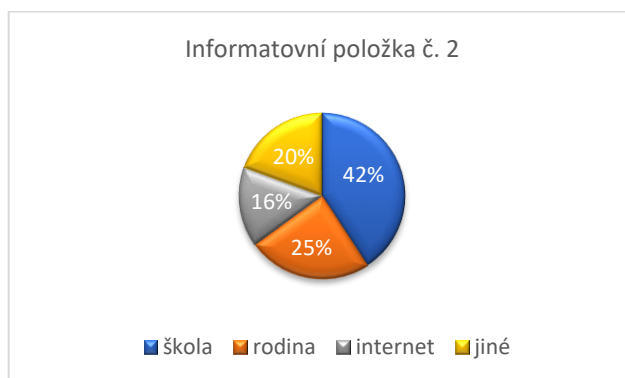

Graf č. 25– Informativní položka č.1

Zjistili jsme, že 36 žáků (56,25 %) odpovědělo, že na vlastivědné vycházky v hodinách vlastivědy nechodí. 20 žáků (31,25 %) napsalo, že na vycházky v hodinách vlastivědy chodí a 8 žáků (12,5 %) neodpovědělo. Odpovědi v rámci jednotlivých tříd byly různorodé a po rozhovoru s učiteli jsme se dozvěděli, že na vlastivědné vycházky nechodí.

Informativní položka č. 2 - Zakroužkuj, odkud čerpáš informace o regionu Vyškovsko.

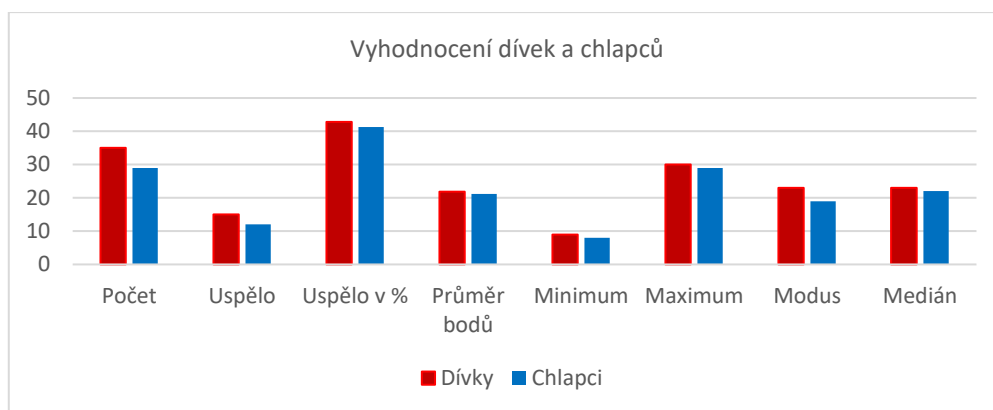
Ptali jsme se žáků, odkud čerpají informace ohledně regionu Vyškovsko. Žáci mohli zakroužkovat více možností. Položka byla informativní, žáci za ni nemohli získat body.

Graf č. 26– Informativní položka č.2

Zjistili jsme, že nejvíce informací žáci čerpají ze školy. Tuto možnost zvolilo 42 žáků (40,77 %). 25 žáků (24,27 %) zvolilo rodinu, 16 žáků (15,53 %) internet a 20 žáků (19,41 %) jiný zdroj informací.

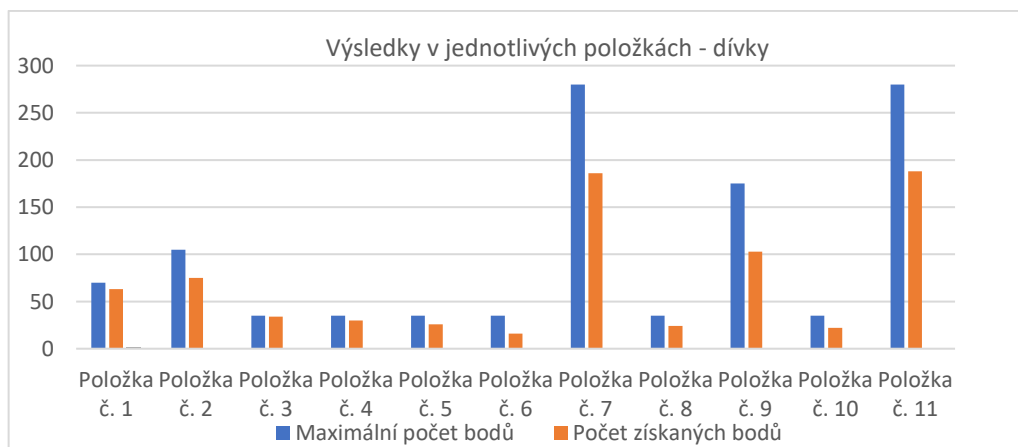
8.4 Vyhodnocení dívek a chlapců

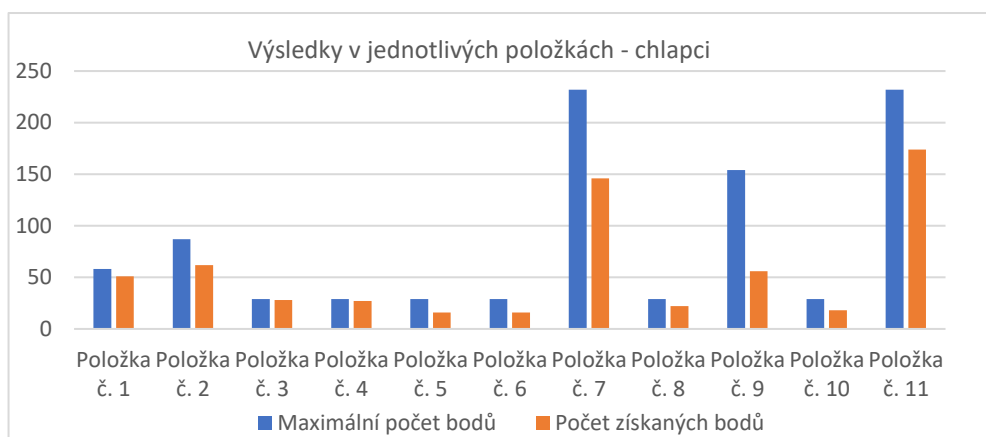
Graf č. 27– Vyhodnocení dívek a chlapců

Součástí našeho výzkumu bylo zjistit, zda jsou znalosti dívek a chlapců srovnatelné. Z grafu č. 26 můžeme zjistit, že se výzkumu účastnilo 35 dívek a 29 chlapců. Hranici úspěšnosti splnilo 15 dívek (42,8 %) a 12 chlapců (41,3 %). Průměr bodů byl u dívek 21,9 bodů, u chlapců 21,2. Bodové minimum bylo u dívek 9, u chlapců 8. Bodové maximum bylo 30 u dívek, 29 u chlapců. Modus činil 23 u dívek, 19 u chlapců. Medián 23 u dívek, 22 u chlapců. Rozdíl mezi úspěšností děvčat a chlapců je tedy zanedbatelný.

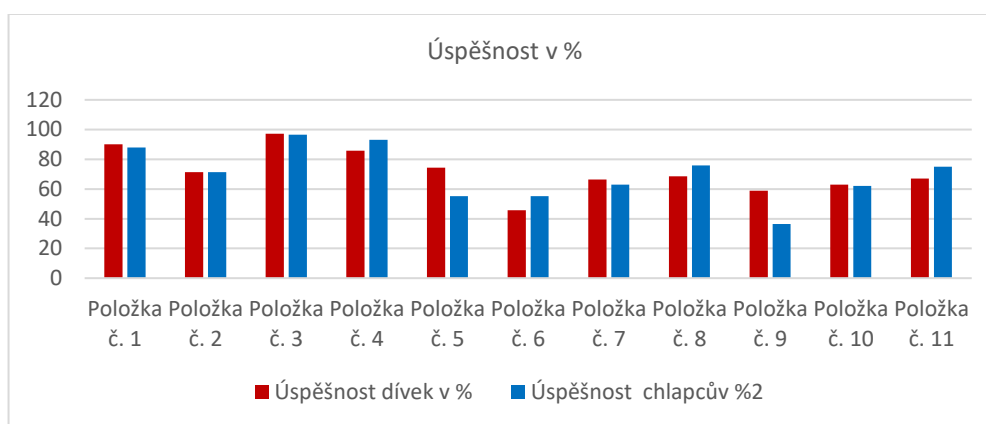
Vyhodnocení chlapců a děvčat v jednotlivých položkách

Graf č. 28–Výsledky v jednotlivých položkách – dívky

Graf č. 29–Výsledky v jednotlivých položkách – chlapci

Graf č. 30–Úspěšnost v %

Z grafu č. 30 můžeme vyčíst, že nejvíce úspěšní byli chlapci i dívky v položce č.3. Dívky získaly 97,1% úspěšnost, chlapci 96,5% úspěšnost. Nejnížší úspěšnost u dívek jsme zaznamenali v položce č. 6, ve které dosáhly pouze 45,7% úspěšnosti. Nejnížší úspěšnost u chlapců byla u položky č. 9, a to 36,3 %. V položce č. 2 jsme zaznamenali téměř totožný výsledek. Dívky měly 71,4% úspěšnost, chlapci 71,2 %. Z grafů si lze všimnout nepatrných rozdílů mezi chlapci a děvčaty. V šesti položkách byly úspěšnější dívky, ve čtyřech chlapci a v jedné z položek byli vyrovnáni. Rozdíly mezi děvčaty a chlapci jsou tedy zanedbatelné.

9 Potvrzení předpokladů a shrnutí výsledků výzkumného šetření, diskuse

Na začátku našeho výzkumného šetření jsme si stanovili šest předpokladů, které jsme se snažili potvrdit.

Předpoklad č. 1 *Předpokládáme, že více jak polovina žáků nemá dostatečné znalosti o svém regionu-Vyškovsko.*

Tento předpoklad se nám potvrdil. Hranici úspěšnosti splnilo pouze 27 žáků neboli 42, 1 %.

Předpoklad č. 2 *Předpokládáme, že žáci ze Základní školy A budou mít více znalostí než žáci základní školy B.*

Tento předpoklad se nám potvrdil. Na Základní škole A dosáhlo hranice úspěšnosti 26 žáků, procentuální úspěšnost tedy byla 65 %. Na Základní škole B uspěl 1 žák, což činí 4,1 %. V jednotlivých otázkách byla také jednoznačně úspěšnější základní škola A oproti základní škole B. V deseti z jedenácti položek měli větší procentuální úspěšnost. Základní škola A dosáhla 1 x 100% úspěšnosti. U dalších dvou položek dosáhla téměř maximální úspěšnosti též.

Předpoklad č. 3 *Předpokládáme, že znalosti chlapců a dívek jsou srovnatelné.*

Tento předpoklad se nám potvrdil. Celková procentuální úspěšnost u dívek byla 42,8 %, u chlapců 41,3 %. Rozdíl v úspěšnosti mezi dívkami a chlapci byl zanedbatelný.

Předpoklad č. 4 *Předpokládáme, že žáci budou mít nejméně znalostí o osobnostech Vyškovska.*

Tento předpoklad se nám potvrdil. Nejmenší procentuální úspěšnost byla u položky č.8 zaměřené na osobnosti Vyškovska 49,6 %. Nejednalo se však o tak jedinou nízkou hodnotu. Položka č. 6 měla 50 % úspěšnost, ta byla zaměřena na znalost polohy regionu Vyškov. Rozdíl mezi úspěšností u položky č. 8 a u položky č. 9 je zanedbatelný.

Předpoklad č. 5 *Předpokládáme, že žáci s učiteli neabsolvují vlastivědné vycházky zaměřené na region.*

Tento předpoklad se nám potvrdil. 36 žáků odpovědělo, že vlastivědné vycházky neabsolvují, 20 chodí na vlastivědné vycházky a 8 žáků neodpovědělo. Výsledky v rámci tříd byli velice rozmanité, po rozhovoru s učiteli jsme se přesvědčili, že žáci na vlastivědné vycházky nechodí.

Předpoklad č. 6   *Předpokládáme, že žáci čerpají nejvíce informací ze školy.*

Tento předpoklad se nám potvrdil. Nejvíce informací o Vyškovsku žáci čerpají ze školy, tuto variantu uvedlo 42 žáků. 25 žáků získává informace od rodiny, 16 žáků uvedlo jako zdroj internet, 20 čerpá z jiných zdrojů.

Cílem našeho výzkumného šetření bylo zjistit, jestli jsou znalosti žáků primární školy o vlastním regionu dostatečné. Jako výzkumnou metodu jsme zvolili metodu didaktického testu. Konkrétně se jednalo o nestandardizovaný didaktický test. Zjistili jsme že, celkově žáci nemají dostatečné znalosti o regionu Vyškovsko.

Dílním cílem bylo porovnat vědomosti žáků základní školy A a základní školy B o regionu Vyškovsko. Jak jsme předpokládali, žáci ze základní školy A mají více znalostí o regionu Vyškovsko než žáci ze základní školy B. Tento fakt jsme předpokládali, jelikož základní škola A sídlí v centru Vyškova. Žáci se tedy přirozeně více setkávají s vyškovskými památkami a je pro ně přístupnější návštěva muzea či zámku. Nečekali jsme, že rozdíl mezi těmito školami bude tak markantní. Pokud bychom zkoumali pouze znalosti žáků ze základní školy A, zjistili bychom, že vědomosti žáků primární školy jsou na vynikající úrovni.

Zkoumali jsme, zda jsou znalosti dívek i chlapců srovnatelné. Rozdíl byl nepatrný. Výsledky našich respondentů jsou srovnatelné.

Také jsme zjišťovali, v jaké oblasti budou mít žáci největší nedostatky. Potvrdilo se nám, že žáci nemají dostatečné znalosti o osobnostech Vyškova. Nebyla to však jediná problematická oblast, obdobné výsledky byly i u položky zaměřené na polohu regionu.

Zajímalo nás, zda žáci absolvují vlastivědné vycházky v rámci svého regionu. Potvrdilo se nám, že vycházky neabsolvují. Toto zjištění bylo zřejmé už při hodině, kdy žáci vyplňovali testy. Někteří se doptávali, co pojem vlastivědná vycházka znamená. Divili se a říkali, že by takové vycházky do svých hodin rádi zařadili. Po rozhovoru s učiteli jsme se přesvědčili, že žádná z našich vybraných tříd na vycházky spojené s výukou o vyškovském regionu nechodí. Jedna z pedagožek se domnívala, že na vlastivědné vycházky chodila, ovšem jednalo se pouze o cestu do divadla přes vyškovské náměstí. Velice příjemným překvapením pro nás bylo, že náš výzkum nadchl jinou pedagožku. Ta hned na další týden s žáky naplánovala jednu takovou obohacující vycházku.

Také jsme se žáků ptali, odkud čerpají znalosti o regionu Vyškovsko. Jak jsme předpokládali, tak se nám potvrdilo, že nejvíce informací se jim dostane ze školního prostředí.

Pedagogům bychom chtěli především sdělit, aby nepodceňovali téma regionu ve výuce. Pro žáky je toto učivo stěžejní. Někteří pedagogové učí pouze podle učebnice. Většina z nich region v učebnici zpracovaný nemá, takže se tímto tématem nezabývá vůbec.

Také doporučujeme neučit žáky pouze o „historických“ osobnostech regionu, ale zařadit mezi ně i dosud žijící osobnosti. Zde se nabízí možnost pozvat danou osobu do výuky. Žákům je daná osobnost bližší a může je inspirovat i v jejich osobním rozvoji. Především není osobnost žáky vnímána jako jedna z historických postav, s kterou nemají nic společného.

Doporučujeme, aby pedagogové učili žáky pracovat s mapou, a to nejlépe v každé hodině. Zpočátku jsou ideální volbou jednoduché mapy, ve kterých se žáci nebudou ztrácet. Postupně se naučí orientovat i v ostatních mapách. Do výuky se nabízí tvorba vlastní regionální mapy, což žáky naučí pracovat s mapou odlišným způsobem než doposud.

Také doporučujeme do hodin zařadit práci s časovou osou. Pro žáky 1. stupně je náročné orientovat se v abstraktních letopočtech. Historické události budou pro žáka přehlednější a uvidí mezi nimi souvislosti.

Při výuce regionu bychom doporučili především organizační formy uskutečňované mimo školu např. exkurze, vlastivědné vycházky nebo návštěvy muzea. Z výzkumu jasně vyplývá, že žádná ze škol v hodinách neabsolvuje vlastivědné vycházky. Ovšem žáci ze Základní školy A se přirozeně více pohybují v historickém centru Vyškova, což má za následek větší znalost vyškovských památek. Domníváme se, že zde se uskutečnilo učení nezáměrné pouze vlivem prostředí. Tuto skutečnost vnímáme jako důkaz, že učivo vlastivědy vyžaduje vyučovací formy, které žákům umožní přirozenému nahlídnutí předmětů a jevů. Učovací formy a metody musí být pestré, a především na míru upravené žákům dané třídy. Přímé pozorování a prožití zážitku umocní trvalost poznatků. Z tohoto důvodu jsme se rozhodli vytvořit projektovou výuku a vlastivědnou vycházku, ve které uplatňujeme všechna naše doporučení.

PRAKTICKÁ ČÁST

V této kapitole představíme dva návrhy. Tyto návrhy jsou vhodné k opakování učiva. Doporučujeme je jako doplněk k prohlubování získaných poznatků, vědomostí a dovedností. Nejprve představíme projektové vyučování zaměřené na opakování regionu Vyškovsko. Žáci si zopakují místní kulturu, historii i osobnosti města Vyškova. Jedná se o týdenní projekt, který lze rozdělit na menší části a realizovat ho na konci školního roku. Následně představíme i vlastivědnou vycházku.

PROJEKTOVÉ VYUČOVÁNÍ

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Téma: Vyškov

Ročník: 5.

Časová dotace: 1 týden

Kognitivní cíl: Žák prohloubí a upevní své poznatky ohledně regionu Vyškovsko.

Afektivní cíl: Žák spolupracuje v týmu, naslouchá svým spolužákům a respektuje jejich názory. Žák si utváří kladný vztah ke svému regionu.

Psychomotorický cíl: Žák se orientuje v mapě a umí v ní vyhledávat. Žák složí znak a vlajku města Vyškova. Vytvoří 3D model Vyškova. Žák přiřadí dané období do časové osy.

Organizace výuky: Vyučovací formy uskutečňované ve škole: vyučování v blocích, skupinová práce, samostatná práce, hromadné vyučování.

Vyučovací formy uskutečňované mimo školu: vlastivědná vycházka, exkurze.

Vyučovací metody:

1. Metody slovní

- monologické (vyprávění, vysvětlování, instruktáž)
- dialogické (rozhovor)
- metody písemných prací
- čtení s porozuměním

2. Metody názorně demonstrační

- pozorování
- předvádění svých prací

3. Metody praktické

- grafické a výtvarné práce (výroba portfolia, 3D mapy, komiksu, projektu ČR a plánem města Vyškova)
- nácvik praktických dovedností-práce s mapou
- didaktická hra (kvíz)

Pomůcky: zakódovaná zpráva v krabičce, regionální mapa ČR, geografická mapa Jihomoravského kraje, nakopírované materiály, školní atlas, prezentace s vyškovskými památkami, složka pro každého žáka-portfolio, barvy, fixy, pastelky, lepidlo, nůžky, balící papír, papíry, barevné papíry, nit, jehly, prkýnko, hřebík, kladivo, obálky na dopisy, fotografie, prezentace na osobnosti Vyškova

Mezipředmětové vztahy: český jazyk, matematika, informatika, výtvarná výchova, hudební výchova, tělesná výchova

Hodnocení: ústní hodnocení, sebehodnocení

1. DEN

1. vyučovací hodina

Obsah: V první vyučovací hodině chceme žáky především namotivovat. Pomůže nám k tomu zašifrovaný dopis a alfabox. Ve zbytku hodiny si žáci vyrobí své vlastní portfolio.

Pomůcky: dopis v krabičce, alfabox, rozstříhaný znak a vlajka (viz přílohy č. 1, č. 2, 3)

Metodický postup:

1. Zakódovaná zpráva

- Žáci obdrží krabičku s kódovým zámekem. Sdělíme jim, že zámek lze otevřít pomocí daného matematického příkladu. Jeho výsledek je totožný s kódem, kterým lze odemknout krabičku.

- **Matematický příklad:** $(232+768-450):11 \times 27 - 111 =$

2. Alfabox

- Každý žák obdrží pracovní list alfabox.
- Žáci mají za úkol ke všem písmenkům napsat co nejvíce slov či vět začínajících na dané písmenko vztahující se k městu Vyškov.
- Reflexe a sdílení prekonceptů. Pracovní list si žáci vloží do svého portfolia. Na konci týdne ho ještě budeme potřebovat.

3. Městský znak a vlajka

- Na začátku hodiny žáky rozdělíme do čtyř skupin.
- Každá skupina dostane rozstříhaný obrázek vlajky a znaku města Vyškova (viz příloha č. 3). Žáci je společně složí a popíší.

4. Výroba portfolia

- Každý žák obdrží jednu složku s prázdnými papíry.
- Do svého portfolia si překreslí a připíše námi shrnuté informace. Žáci si portfolio podepíší a dozdobí dle své fantazie.

2.vyučovací hodina

Obsah: V druhé vyučovací hodině budou žáci pracovat s mapou.

Pomůcky: regionální mapa ČR, geografická mapa Jihomoravského kraje, nakopírované pracovní listy

Metodický postup:

1. Práce s regionální mapou ČR

- Žákům rozdám pracovní list (viz příloha č. 4), který si později založí do portfolia. Poté společná kontrola a sebereflexe.

2. Práce s geografickou mapou Jihomoravského kraje

- Žákům rozdám pracovní list (viz příloha č. 5), který si uloží do svého portfolia.
- Poté společná kontrola a sebereflexe.

3. vyučovací hodina

Obsah: Ve třetí vyučovací hodině budou žáci opět pracovat s mapou nebo plánem města Vyškova.

Pomůcky: mapa ČR, plán města Vyškova (dostupné v TIC Vyškov)

Metodický postup:

1. Základní informace

- Žáci pracují ve dvojicích s školní mapou ČR. Veškeré podstatné informace si zapisují do svého portfolia: poloha, řeky, počet obyvatel, krajina, památky a okolí. Po domluvě s učitelem mohou použít internet.

2. Orientace v plánu města.

- Žáci obdrží plán města. Společně si projdeme a vysvětlíme symboly, které najdeme na mapě.
- Následně žákům zadáme úlohy:
  - Najdi na mapě naši školu a zakroužkuj ji.
  - Vyhledej Kostel Nanebevzetí Panny Marie a zakroužkuj ho.
  - Jak se jmenuje náš rybník? Zakroužkuj ho.
  - Které řeky protékají Vyškovem?
  - V plánu si každý žák sám vyznačí svoji cestu domů. (Ti, kteří nejsou z Vyškova, vyznačí trasu od naší školy k autobusovému nebo vlakovému nádraží.)

4.-5. hodina

Obsah: Ve čtvrté a páté vyučovací hodině žáci prohloubí své znalosti o zámku Vyškov.

Pomůcky: papír, tabule, fix, turistická mapa

Metodický postup:

1. Brainstorming a časová osa

- Žáky rozdělíme do skupin po 4. Všechny skupiny provedou brainstorming zaměřený na zámek Vyškov.
- Žáci napíší všechny postřehy na tabuli. Následně provedeme rozhovor.
- Každý žák si do svého portfolia zakreslí časovou osu, na kterou bude zaznamenávat proměny.

2. Plán exkurze

- Pomocí turistické mapy společně naplánujeme trasu, kterou se dostaneme k zámku.
- Každý žák si danou trasu vyznačí do své mapy. Do mapy zakreslíme i trasu ze zámku k radnici (3 min)

3. Reflexe celého dne.

- Krátká reflexe dne. Prostor pro vyjádření.

2. DEN

1.-3. vyučovací hodina

Obsah: S žáky podnikneme naši naplánovanou vycházku.

Pomůcky: turistická mapa, papíry, psací potřeby

Metodický postup:

1. Vlastivědná vycházka/ exkurze zámku

- Před odchodem s žáky zopakujeme pravidla bezpečného chování.

- Komentovaná prohlídka zámku a jeho areálu (přizpůsobená pro školy)
- Výstup na renesanční radnici, kde se žáci podívají na památky ještě jednou a srovnají pohled z výšky s turistickou mapou.
- Žákům řekneme, ať si tento pohled zkusí uchovat v hlavě a prozradíme jim, že si v následující hodině vyrobíme 3D model Vyškova. Po dohodě s vyučujícím si mohou pořídit fotografie.

4.-5. vyučovací hodina

Obsah: Žáci si společně vyrobí 3D model Vyškova (letecká mapa).

Pomůcky: letecké mapy, balící papír, karton, papíry, barevné papíry, špejle, nůžky, lepidlo, izolepa

Metodický postup:

1. Seznámení žáků s leteckou mapou.

- Necháme žáky nahlédnout do leteckých map. Následně provedeme společný brainstorming a povedeme rozhovor na téma leteckých map.

2. Výroba 3D modelu Vyškova.

3. Reflexe

- Krátká reflexe dne. Prostor pro vyjádření.

3. DEN

1. vyučovací hodina

Obsah: Pátrání po původu našeho města. Pověst o založení města Vyškova.

Pomůcky: 4 x text (viz přílohy č. 6)

Metodický postup:

1. Brainstorming

- Po žácích nechceme, aby psali vyškovské památky, ulice, zvyky nebo osobnosti, ale aby se zamysleli nad významem slova „Vyškov“.

- Od čeho je nejspíše název města odvozen? Co jim toto slovo připomíná?
- Žáci mohou přijít s více nápady např. že je Vyškov odvozen od slova vysoký nebo od princezny Višky. Ať se žáci doberou jakéhokoliv výsledku přejdeme rovnou k Pověsti o založení města Vyškova.

2. Četba pověsti (pomocí metody skládkové učení)

- Jelikož se jedná o náročný text, rozdělíme třídu do menších skupin po čtyřech. Žáci si ve skupině sami přiřadí čísla od 1 do 4.
- Po třídě bude rozmístěná na čtyři části rozdělená pověst. Všichni žáci s číslem 1 se sejdou u textu č. 1. Všichni žáci s číslem 2 se sejdou u textu č. 2 atd.
- Žáci musí pečlivě nastudovat jejich přidělený text. Mohou spolupracovat ve své skupině se stejným číslem.
- Jakmile dostatečně nastudují jejich text, vrátí se ke své původní skupině a předá jim informace.
- Následně si s žáky celou pověst společně převyprávíme.
- Každý žák obdrží pracovní list (viz příloha č.7), který si samostatně vyplní a vloží do portfolia.

2. vyučovací hodina

Obsah: Pověst o zamilované Viktorce

Pomůcky: pracovní listy (viz příloha č. 8, č.9, č.10), obálka

Metodický postup:

1. Pověst o zamilované Viktorce

- Učitel převypráví pověst a žáci pozorně naslouchají. Učitel neřekne příběh celý, ale skončí těsně před koncem. Žákům neřekne, jak to s Viktorou dopadlo.
- Žáci budou předvídat, jak příběh skončil. Své úvahy zapíší do pracovních listů.
- Žáci napíší dopis Viktorce. Vloží ho do obálky, kterou si vloží do portfolia.

3.-5. hodina

Obsah: Výroba komiksu.

Pomůcky: papíry, psací potřeby, barevné papíry, nůžky, lepidlo, nit, jehlu, prkýnko, hřebík, kladivo.

Metodický postup:

- Žáci si ve dvojicích zvolí si jednu z pověstí, kterou zpracují.
- Každý žák dostane jeden papír, který si rozdělí na čtyři části. Celý komiks tedy bude mít osm stran. Žáci se ve dvojicích domluví a rozdělí si práci.
- Celý komiks žáci sváží pomocí japonské vazby. (Za předpokladu, že máme šikovníou třídu. Jinak bychom mohli komiks svázat provázkem. Děti pod dozorem učitele proděraví jede z horních rohů hřebíkem a svážou provázkem.)
- Celý postup si vysvětlíme. Návod na japonskou vazbu: <https://www.youtube.com/watch?v=dB146MeA9Iw&t=162s>.
- Vyrobené komiksy žáci vystaví na svých lavicích. Prohlídka komiksů ostatních spolužáků.
- Krátká reflexe dne. Prostor pro vyjádření.

4. DEN

1.-3.hodina

Obsah: osobnosti našeho města.: např. Antonín Tučapský, Alois Musil, Karel Dvořáček, sourozenci Štědroňovi, Marie Pachtová.

Pomůcky: prezentace-Antonín Tučapský, školní PC

Metodický postup:

1. Ukázková prezentace-Antonín Tučapský

- Žákům předvedu ukázkovou prezentaci.
- Společně si určíme kritéria hodnocení.

2. Výroba vlastní prezentace

- S žáky půjdeme do počítačové učebny. Jejich úkolem bude vytvořit prezentaci na některou z vyškovských osobností, o kterých jsme si už povídali a žáci je znají.
- Předem se společně domluvíme, kdo bude, s kým a kterou osobnost vytvářet. Chceme předejít tomu, že by některé dítě vypracovávalo osobnost samo.
- Krátká prezentace, reflexe, sebereflexe

4.-5.hodina

Obsah: Ve čtvrté a páté hodině se uskuteční beseda s paní Marií Pachtovou. Žáci se dozví její celoživotní práci, uchovávání lidových tradic a zvyků pro následující generace.

Pomůcky: portfolio, psací potřeby, pracovní list (viz příloha č. 11)

Metodický postup:

- Paní Pachtovou pozveme k nám do třídy. Žáci jí přednesou prezentaci o ní samotné.
- Paní Pachtová žáky seznámí s hanáckými kroji, lidovými zvyky a tradicemi.
- Žáci vše zaznamenávají do pracovního listu, který si vloží do svého portfolio.
- Za pomoci paní Pachtové se pokusíme nacvičit krátkou lidovou píseň a lidový tanec.
- Krátká reflexe dne, prostor pro sdílení zážitků.

5.DEN

1.-2. hodina

Obsah: Poslední den na žáky čeká exkurze v Hanáckém statku environmentální výchovy. Žáci si připomenou život na přelomu 19. a 20. století ve Vyškově. Výprava ke studánce z pověsti o založení města Vyškova.

Pomůcky: pracovní list (viz příloha č.12), psací potřeby

Metodický postup:

1. Hanácký statek

- Ještě ve třídě si pomocí časové osy na tabuli s žáky určíme 19. a 20. století.
- Před odchodem ze školy žákům zopakujeme pravidla vycházky, slušného chování a bezpečnosti.
- Každý žák obdrží pracovní list, který si později vloží do svého portfolia.
- Komentovaná prohlídka hanáckého statku.
- Závěrečné sdílení zážitků a diskuze nad životem lidí na přelomu 19. a 20. století.

2. Výprava ke studánce

- Jelikož je studánka blízko Hanáckého statku, spojíme exkurze dohromady.
- S žáky se vypravíme ke studánce, která je součástí našeho Kostela Nanebevzetí Panny Marie.
- Společně si převedyprávíme pověst o založení města Vyškova. Zopakujeme si, co to je pověst a žáci si studánku nakreslí do svého portfolia.

3. Vyučovací hodina

Obsah: První vyučovací hodina bude zaměřená na téma Vyškov dříve a dnes. Žáci si vyzkouší vědomostní kvíz.

Pomůcky: prezentace s fotografiemi, fotografie (viz příloha č. 13)

Metodický postup:

1. Kvíz

- Učitel žákům promítne staré fotografie a žáci si zapisují své tipy.
- Společná kontrola.
- Každý žák si vybere jedno místo, které překreslí do svého portfolia. Žák zachytí, jak vypadalo místo dříve a jak vypadá dnes.

4.hodina

Obsah: V poslední vyučovací hodině s žáky provedeme reflexi.

Pomůcky: alfabox (viz příloha č.2), portfolia, 3D mapa Vyškova, plakáty osobností Vyškova, obrázky míst Vyškova dřív vs dnes, komiksy.

Metodický postup:

- S žáky si sedneme do kruhu. Každý bude mít u sebe své portfolio. Společné výrobky budou uprostřed, aby na ně všichni viděli.
- Každý žák obdrží nový pracovní list alfabox, který si vyplní. Po vyplnění si jej porovnají s prvním alfaboxem. Měli bychom dojít k tomu, že nyní máme více znalostí o svém regionu.
- Každý žák dostane dostatek prostoru ke sdílení svým pocitů a zážitků.
- Svá portfolia a výrobky necháme před třídou a uspořádáme malou jako výstavu pro ostatní spolužáky z jiných tříd.

VLASTIVĚDNÁ VYCHÁZKA

Vlastivědná vycházka je určena žákům 5. ročníku. Vzhledem k velkému množství památek, vycházku doporučujeme zařadit jako opakování učiva o regionu.

Ročník: 5.

Časová dotace: 4-5 vyučovacích hodin (dle umístění školy)

Pomůcky: turistická mapa města Vyškova, papíry, psací potřeby

Kognitivní cíl: Žák prohloubí a upevní své poznatky ohledně regionu Vyškovsko.

Afektivní cíl: Žák si utváří kladný vztah ke svému regionu.

Psychomotorický cíl: Žák zakreslí trasu do mapy.

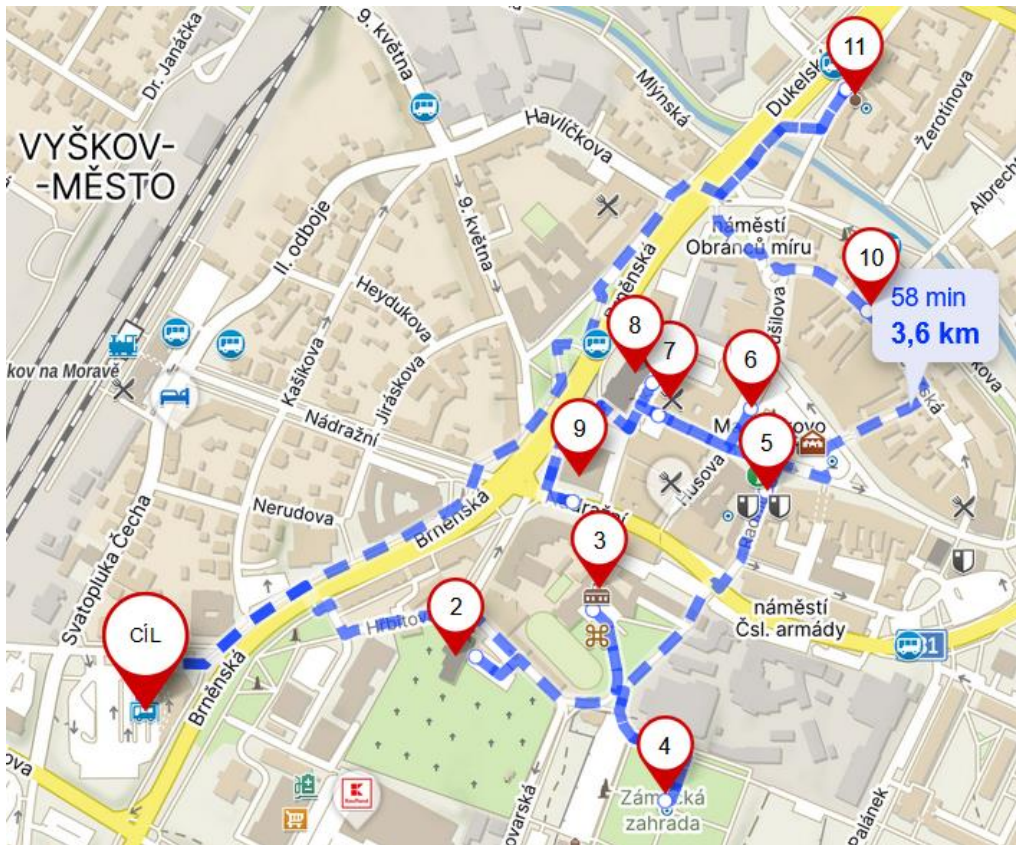
Metodický postup:

- Před odchodem ze školy, žáky poučíme o bezpečnosti. Rozdáme jim turistické mapy, do kterých si budou zakreslovat trasu.
- Vlastivědná vycházka bude doprovázena přednáškou muzejního pedagoga. Půjdeme společně naší naplánovanou trasou. Žáci si ke každé památce zaznamenají alespoň jednu informaci, která je zaujala a nakreslí si k ní jednoduchý obrázek památky.

Trasa:

- Start: Vycházíme ze školy (my jsme na mapě zvolili autobusové nádraží)
- 2. zastávka: Hřbitovní kostel Panny Marie
- 3. zastávka: Zámek Vyškov
- 4. zastávka: Zámecká zahrada
- 5. zastávka: Radniční ulička
- 6. zastávka: Masarykovo náměstí: Renesanční radnice, Morový sloup, Kašna, Studna, 17. poledník
- 7. zastávka: Besední dům

- 8. zastávka: Kostel Nanebevzetí Panny Marie
- 9. Zastávka: ZUŠ Vyškov/ KKD Vyškov
- 10. Zastávka: Městské hradby
- 11. zastávka: Kaple sv. Anny a špitál
- Cíl: Návrat do školy (my jsme na mapě zvolili autobusové nádraží)

Obrázek č. 20 (zdroj: Mapy.cz, Vyškov město [online])

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývá znalostmi žáků primární školy o vlastním regionu-Vyškovsko. Diplomová práce je rozdělena na tři části: teoretickou, empirickou a praktickou.

V teoretické části jsme se zabývali historií a současností vlastivědného vyučování, historickým vývojem regionu a jeho kulturními a přírodními zvláštnostmi. Hlavním cílem teoretické části je popsat problematiku regionálního vyučování a popsat samotný region Vyškovsko.

Empirická část je rozdělena do čtyř kapitol. Hlavním cílem empirické části je zjistit znalosti žáků 5. ročníku o svém regionu-Vyškovsko. Dílčím cílem bylo vytvořit nestandardizovaný didaktický test, porovnat výsledky daných škol a ověřit, zda jsou znalosti dívek a chlapců srovnatelné. Jako výzkumnou metodu jsme použili nestandardizovaný didaktický test. Nejprve jsme charakterizovali výzkumné šetření. Následně jsme získaná data analyzovali a vyhodnocovali. Data jsme hodnotili jak z celkového hlediska, tak v rámci jednotlivých položek. Porovnali jsme mezi sebou jednotlivé školy a dívky s chlapci. Na závěr jsme určili, zda se naše předpoklady potvrdili či nikoli.

Na základě výsledků jsme se rozhodli vytvořit návrh projektové výuky a vlastivědné vycházky na téma region Vyškovsko. Veškeré materiály a podklady jsou umístěny v přílohách.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR	Česká republika
Mgr.	magistr/a
např.	například
pol.	položka
Ph.D.	doktor/ka
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
ŠVP	Školní vzdělávací program
ZŠ	Základní škola

SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

Knižní zdroje

ADAM, Jan, BULISOVÁ, Jiřina (ed.). *Ottova všeobecná encyklopedie ve dvou svazcích*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2003. ISBN 807181959X.

ČERNÝ, Ervín. *Drahanskou vrchovinou: příroda, historie, současnost*. Podomí: OS Barvínek, 1998. 122 s., 1 l. mapa příloha.

DOBYŠKOVÁ, Pavlína. *Toulky historickým Vyškovem*. 1. vydání. [Vyškov]: Klub přátel Knihovny Karla Dvořáčka, o.s., [2022]. 46 stran. ISBN 978-80-11-00763-8.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. 254 stran. Pedagogika (Grada)Pedagogika. ISBN 978-80-247-5326-3.

KOTULÁNOVÁ, Renata. *Proměny vyškovského náměstí*. Vyd. 1. Vyškov: Muzejní spolek, 2007. 19 s.

KUČOVÁ, Stanislava; LÍBAL, Patrik a VESELÁ, Martina (ed.). *Alois Musil: antika a české země: sborník konference uspořádané 2. listopadu 2018 v Praze*. [Praha]: Národní památkový ústav, 2021. ISBN 978-80-7480-145-7.

MILLÁ BEČÁKOVÁ, Bronislava – HNILICOVÁ, Markéta. *Hanácký lidový oděv*. Vydání první. [Prostějov] : Hanácký folklorní spolek, 2021. 255 stran. ISBN 978-80-11-00363-0.

MLATEČEK, Karel. *Vyškov: dějiny města*. První vydání. Vyškov: Město Vyškov, 2016. 938 stran. ISBN 978-80-906656-0-6.

Morava napoleonská: evropské dějiny na dosah. Vyd. 1. Brno: Regionální rozvojová agentura jižní Moravy, 2012. 155 s.

Nový akademický slovník cizích slov A-Ž. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1351-4.

PAPRČKA, Milan – SKALKA, Tibor. *Vyškovsko z nebe*. 1. vydání. Zlín: Creative Business Studio, 2019. 143 stran. Česko z nebe. ISBN 978-80-88259-50-3.

VAVRDOVÁ, Alena. *Didaktika vlastivědy*. Skripta. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. ISBN 978-80-244-2263-3.

Velká všeobecná encyklopedie Diderot. [Díl] 4, daž-erb. Praha: Diderot, 2001. ISBN 8090272371.

Všeobecná encyklopedie v osmi svazcích. 6, p-r. Praha: Diderot, 1999. ISBN 8090255582.

Všeobecná encyklopedie. Praha: UNIVERSUM, 2001. ISBN 80-207-1072-8.

Vyškov (Česko). Městský úřad. *Průvodce po památkách: Dny evropského dědictví Vyškov.* Vyškov: Město Vyškov, 2006. 15 s.

Elektronické zdroje

ABECEDA ČESKÝCH REÁLIÍ. *Karel Kachyňa* [online]. 2020, 2016-2020 [cit. 2024-02-05]. Dostupné z: <https://www.abczech.cz/Karel-Kachyna-P7029930.html>

ČESKÝ HUDEBNÍ SLOVNÍK OSOB A INSTITUCÍ. *Šoupal, Jan* [online]. aktualizace: 31.1.2006 [cit. 2024-02-05]. Dostupné z: https://slovník.ceskyhudebnislovník.cz/component/mdictionary/?task=record.record_print&mpl=component&id=1900

ČESKÝ-JAZYK.CZ. *Pověst o založení Vyškova* [online]. 2005 [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.cesky-jazyk.cz/slohovky/povesti/povest-o-zalozeni-vyskova.html#axzz8VUqM8rnh>

ČSFD. *Sarah Haváčová* [online]. © 2001-2024 [cit. 2024-02-05]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/tvurce/63181-sarah-havacova/biografie/>

DATABÁZEKNIH.CZ. *František Sušil* [online]. © 2008 - 2024 [cit. 2024-02-18]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/frantisek-susil-2558>

FLER KREATIVNÍ SVĚT. *Tomiš Zedník* [online]. © Copyright 2008 - 2024 [cit. 2024-02-05]. Dostupné z: <https://www.fler.cz/tomis-zednik>

FOTOHISTORIE. *Vyškov-Nádražní* [online]. 2011 [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.fotohistorie.cz/Jihomoravsky/Vyskov/Vyskov/Vyskov - Nadrazni/Default.aspx>

GEOGRAFICKÝ PORTÁL. *Slepá mapa krajů ČR s krajskými městy* [online]. © Zeměpis.com 2002 - 2024 [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.zemepis.com/smkrajem.php>

LIVEWORKSHEETS MAIN NAVIGATION. *Metoda rybí kost šablona* [online]. © Live Worksheets 2024 [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.liveworksheets.com/w/cs/prirodoveda/724227>

Map Czech Okres JihomoravskyKraj.PNG [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: https://cs.m.wikipedia.org/wiki/Soubor:Map_Czech_Okres_JihomoravskyKraj.PNG

MAPY GOOGLE. *Vyškov* [online]. [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://www.google.com/maps/place/Vy%C5%A1kov,+682+01+Vy%C5%A1kov+1/@49.2944424,16.7807673,11z/data=!3m1!4b1!4m6!3m5!1s0x4712f05d83ccacdd:0x400af0f66162b50!8m2!3d49.2774517!4d16.9960993!16zL20vMDg0NHkx?hl=cs&entry=ttu>

MAPY GOOGLE. *Vyškov* [online]. © 2024 [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://www.google.com/maps/@49.2945596,16.7347736,10z?hl=cs&entry=ttu>

MAPY.CZ. *Vyškov město* [online]. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?q=Vy%C5%A1kov&x=16.9964618&y=49.2779764&z=16>

MĚSTO VYŠKOV. *Ivanovická brána* [online]. [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://www.vyskov-mesto.cz/ivanovicka%2Dbrana/ms-137513/p1=137513>

MĚSTO VYŠKOV. *Místní části* [online]. [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://www.vyskov-mesto.cz/>

MĚSTO VYŠKOV. *Vyškov dnes* [online]. 2020, 27.4.2020 [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://www.vyskov-mesto.cz/vyskov%2Ddnes/d-1067614/p1=135690>

Městská vlajka. In: *Město Vyškov* [online]. 2004, 5.11.2004, 16.3.2009 [cit. 2023-10-13]. Dostupné z: https://www.vyskov-mesto.cz/VismoOnline_ActionScripts/Image.aspx?id_org=18857&id_obrazky=6964

Městský znak [online]. In: . 2009, 16.3.2009 [cit. 2023-10-13]. Dostupné z: https://www.vyskov-mesto.cz/VismoOnline_ActionScripts/Image.aspx?id_org=18857&id_obrazky=6962

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *RVP ZV - Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. © 2022 [cit. 2024-02-06]. Dostupné z:

<https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavacici-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>

OLOMOUCKÝ KRAJ. *Haná* [online]. Copyright © 2009 – 2024 [cit. 2024-02-06]. Dostupné z: <https://www.ok-tourism.cz/oblasti-a-lokality/stredni-morava/hana/>

Online. AQUAPARK VYŠKOV. Aktuálně. Copyright 2018. Dostupné z: <http://www.bazenvyskov.cz/>. [cit. 2024-02-05].

Online. DATABÁZE KNIH. Klement Gottwald. © 2008 - 2024. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/klement-gottwald-19785>. [cit. 2024-02-05].

Online. DFS KLEBETNÍČEK VYŠKOV. O našem souboru. C2012. Dostupné z: <http://www.klebetnicek.cz/>. [cit. 2024-02-05].

Online. DINOPARK VYŠKOV. Vítejte v DinoParku ZOO Vyškov. © 2024. Dostupné z: <https://www.dinopark.cz/cz/vyskov>. [cit. 2024-02-05].

Online. Doc. PhDr. Antonín Tučapský, Dr.h.c. © 2013. Dostupné z: <http://www.antonintucapsky.com/>. [cit. 2024-02-05].

Online. Festival Antonína Tučapského ve Vyškově. © 2013. Dostupné z: <http://www.antonintucapsky.com/news/festival-antonina-tucapskeho-ve-vyskove/>. [cit. 2024-02-05].

Online. HANÁCKÝ STATEK-CENTRUM ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVY. Průvodce Environmentálním centrem Hanácký statek. Dostupné z: <https://www.zoo-vyskov.cz/hanacky-statek>. [cit. 2024-02-05].

Online. Historie mlýna. © 2008 - 2024. Dostupné z: <https://mlynruprechtov.cz/>. [cit. 2024-02-05].

Online. Historie zámku Bučovice. Dostupné z: <https://www.zamek-bucovice.cz/cs/o-zamku/historie>. [cit. 2024-02-05].

Online. HRADY.CZ. Zámek Drnovice. © Copyright 1995-2024. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/zamek-drnovice-vyskov>. [cit. 2024-02-18].

Online. HRADY-ZRICENINY.CZ. Hrad Melice. 2000–2023. Dostupné z: https://www.hrady-zriceniny.cz/hrad_melice.htm. [cit. 2024-02-18].

Online. HRADY-ZRICENINY.CZ. Hrad Orlov. 2000–2023. Dostupné z: https://www.hrady-zriceniny.cz/hrad_orlov.htm. [cit. 2024-02-18].

Online. HVĚZDÁRNA VYŠKOV. Pro školy. Dostupné z: <https://hvezdarnavyskov.cz/pro-skoly>. [cit. 2024-02-05].

Online. JUNÁK – ČESKÝ SKAUT, STŘEDISKO VYŠKOV, Z.S. Skauti a skautky z Vyškova, Ivanovic na Hané a blízkého okolí. © 2024 Junák. Dostupné z: <https://vyskov.skauting.cz/>. [cit. 2024-02-05].

Online. Karel Dvořáček. Dostupné z: <https://archiv.kkdvyskov.cz/karel-dvoracek/content/zivotopisne-udaje.htm>. [cit. 2024-02-05].

Online. Letiště Vyškov. © 2008-2018. Dostupné z: <https://www.letistevyskov.cz/>. [cit. 2024-02-05].

Online. MAJÁK- STŘEDISKO VOLNÉHO ČASU VYŠKOV. O Majáku. C2013. Dostupné z: <http://www.majak-svcvyskov.cz/o-majaku>. [cit. 2024-02-05].

Online. MĚSTO VYŠKOV. 17. poledník ve Vyškově. Dostupné z: <https://www.vyskov-mesto.cz/17-polednik-ve-vyskove/gs-10169>. [cit. 2024-02-05].

Online. MĚSTO VYŠKOV. Historie města Vyškova. 2008. Dostupné z: <https://www.vyskov-mesto.cz/historie-mesta-vyskova/d-1067582>. [cit. 2024-02-05].

Online. MĚSTO VYŠKOV. Hradby. Dostupné z: <https://www.vyskov-mesto.cz/hradby/gs-10174>. [cit. 2024-02-05].

Online. MĚSTO VYŠKOV. Ivanovická brána. Dostupné z: <https://www.vyskov-mesto.cz/ivanovicka-brana/ms-137513/p1=137513>. [cit. 2024-02-05].

Online. MĚSTO VYŠKOV. Kašna. Dostupné z: <https://www.vyskov-mesto.cz/kasna/gs-10167>. [cit. 2024-02-05].

Online. MĚSTO VYŠKOV. Melicko. Dostupné z: <https://vyskov-mesto.cz/melicko/ms-137512/p1=137512>. [cit. 2024-02-05].

Online. MĚSTO VYŠKOV. Městské kulturní středisko - Besední dům. Dostupné z: <https://www.vyskov-mesto.cz/mestske-kulturni-stredisko-besedni-dum/os-95695>. [cit. 2024-02-05].

Online. MĚSTO VYŠKOV. Místní části. Aktualizace 2.2.2024. Dostupné z: <https://www.vyskov-mesto.cz/>. [cit. 2024-02-05].

Online. MĚSTO VYŠKOV. Rakovec. Dostupné z: <https://vyskov-mesto.cz/rakovec/ms-137515/p1=137515>. [cit. 2024-02-05].

Online. MĚSTO VYŠKOV. Studna. Dostupné z: <https://www.vyskov-mesto.cz/studna/gs-10168>. [cit. 2024-02-05].

Online. MĚSTO VYŠKOV. Symboly města Vyškova. 2004, aktualizace: 16.3.2009. Dostupné z: <https://www.vyskov-mesto.cz/symboly-mesta-vyskova/d-123797>. [cit. 2024-02-05].

Online. MĚSTO VYŠKOV. Větrník. Dostupné z: <https://vyskov-mesto.cz/vetrnik/ms-137514/p1=137514>. [cit. 2024-02-05].

Online. MĚSTO VYŠKOV. Vyškov dnes. 2008, 27.4.2020. Dostupné z: <https://www.vyskov-mesto.cz/vyskov-dnes/d-1067614/p1=135690>. [cit. 2024-02-05].

Online. MĚSTO VYŠKOV. Zajímavosti o regionu. Dostupné z: <https://www.vyskov-mesto.cz/zajimavosti-o-regionu/ms-135699>. [cit. 2024-02-05].

Online. Městské opevnění. 2005. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/brana-opevneni-mestske-opevneni-vyskov>. [cit. 2024-02-05].

Online. MKS VYŠKOV. Vyškov po roce 1805. © 2011 – 2024. Dostupné z: <http://www.mksvyskov.cz/event/194330/vyskov-v-roce-1805>. [cit. 2024-02-05].

Online. MKS VYŠKOV. ZpívejFest2018. © 2011 – 2024. Dostupné z: <http://www.mksvyskov.cz/event/255960/zpivejfest-2018>. [cit. 2024-02-05].

Online. MUZEUM BRNĚNSKA. O Památníku. © 2020. Dostupné z: <https://mohylamiru.muzeumbrnenska.cz/cz/o-pamatniku/zakladni-informace>. [cit. 2024-02-05].

Online. MUZEUM VYŠKOVSKA. Expozice. C2024. Dostupné z: <https://www.muzeum-vyskovska.cz/expozice/>. [cit. 2024-02-05].

Online. MUZEUM VYŠKOVSKA. O nás. C2024. Dostupné z: <https://www.muzeum-vyskovska.cz/o-nas/>. [cit. 2024-02-05].

Online. MUZEUM VYŠKOVSKA. Pro školy. C2024. Dostupné z: <https://www.muzeum-vyskovska.cz/o-nas/pro-skoly/>. [cit. 2024-02-05].

Online. Nadace LHS Vyškov. © 2024. Dostupné z: <https://lhs-vyskov.cz/nadace-lhs-vyskov/>. [cit. 2024-02-05].

Online. NÁRODNÍ SBOROVÁ DATABÁZE. Festival Antonína Tučapského. © 2017-2024. Dostupné z: <https://www.nsd.cz/Festival%20Anton%C3%ADna%20Tu%C4%8Dapsk%C3%A9ho/ie220.html>. [cit. 2024-02-05].

Online. OBYVATELÉ ČESKA. Počet obyvatel v obci Vyškov, Vyškov. Dostupné z: <https://obyvateleceska.cz/vyskov/vyskov/592889>. [cit. 2024-02-05].

Online. OSOBNOSTI MORAVY. Marie Pachtová. Copyright © 2009. Dostupné z: <http://osobnosti-moravy.eu/osobnosti/?id=TuIuSgsWcEsmUTnCLZ0yqVD1cbYNfVh%2BV9U9NWnx1%2B0%3D>. [cit. 2024-02-05].

Online. OSOBNOSTI.CZ. Boris Hybner. © 2024. Dostupné z: <https://zivotopis.osobnosti.cz/boris-hybner.php>. [cit. 2024-02-05].

Online. RADIO PRAGUE INTERNATIONAL. Mlýn v Ruprechtově je jediný na světě, který pohání Halladayova turbína. © 1997-2024. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/mlyn-v-ruprechtove-je-jediny-na-svete-ktery-pohani-halladayova-turbina-8730594>. [cit. 2024-02-05].

Online. SHOWBIZCZ. Lada Kozlíková. Dostupné z: <https://www.showbiz.cz/lide/lada-kozlikova/>. [cit. 2024-02-18].

Online. TIC VYŠKOV. Vzpomínkové akce na Napoleona. Dostupné z: https://www.ticvyskov.cz/vismo/o_utvar.asp?id_org=100165&id_u=1038. [cit. 2024-02-05].

Online. TRNKA VYŠKOV HANÁCKÉ FOLKLORNÍ SÓBOR. Historie souboru. C1975-2024. Dostupné z: <http://www.trnka.webzdarma.cz/index.php?main=1&lang=cz>. [cit. 2024-02-05].

Online. ZÁMEK RAČICE. Historie zámku račice. © 2024. Dostupné z: <https://www.zamekracice.cz/historie-zamku-racice>. [cit. 2024-02-05].

Online. ZÁMEK SLAVKOV-AUSTERLITZ. © 2024. Dostupné z: <https://www.zamek-slavkov.cz/o-zamku/historie/>. [cit. 2024-02-05].

Online. ZÁMEK SLAVKOV-AUSTERLITZ. Barokní perla. © 2024. Dostupné z: <https://www.zamek-slavkov.cz/o-zamku/historie/barokni-perla/>. [cit. 2024-02-05].

Online. ZÁMEK SLAVKOV-AUSTERLITZ. Bitva tří císařů. © 2024. Dostupné z: <https://www.zamek-slavkov.cz/o-zamku/napoleon-a-bitva-u-slavkova/>. [cit. 2024-02-05].

Online. ZÁMEK SLAVKOV-AUSTERLITZ. Kounicové – hybatelé habsburské monarchie. © 2024. Dostupné z: <https://www.zamek-slavkov.cz/o-zamku/historie/kounicove/>. [cit. 2024-02-05].

Online. ZÁMEK SLAVKOV-AUSTERLITZ. Sídlo pro rytíře. © 2024. Dostupné z: <https://www.zamek-slavkov.cz/o-zamku/historie/sidlo-pro-rytire/>. [cit. 2024-02-05].

Online. ZÁMEK SLAVKOV-AUSTERLITZ. Sto let renesance. © 2024. Dostupné z: <https://www.zamek-slavkov.cz/sto-let-renesance/>. [cit. 2024-02-05].

Online. ZOOPARK VYŠKOV. Základní informace. Dostupné z: <https://www.zoo-vyskov.cz/zakladni-informace>. [cit. 2024-02-05].

Pečeť. In: *Město Vyškov* [online]. 2008, 28.9.2008 [cit. 2023-10-13]. Dostupné z: <https://vyskov-mesto.cz/historie%2Dmesta%2Dvyskova/d-1067582>

POVĚSTI A PŘÍBĚHY Z VYŠKOVA. *O zamilované Viktorce* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://www.vyskov-mesto.cz/assets/File.ashx%3Fid_org%3D18857%26id_dokumenty%3D1114517&ved=2ahUKEwizwLim5Y-FAXUzhf0HHcy1DekQFnoECBAQAQ&usg=AOvVaw29RFOALG3czih6VhL8z4Bf

Radnice [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Radnice_1880.jpg

SPOLEČNOST PRO RANOU PĚČI. *Olomoucký znak* [online]. 2024 © [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.ranapece.cz/olomouc1/2019-2/olomoucky-znak/>

Stará radnice Vyškov [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Star%C3%A1_Radnice_Vy%C5%A1kov_\(Czech_Republic\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Star%C3%A1_Radnice_Vy%C5%A1kov_(Czech_Republic).jpg)

Vlajka města Vyškova.svg [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vlajka_m%C4%9Bsta_Vy%C5%A1kova.svg

Výzva vlastivěda: kraje České republiky. Online. © 2020. Dostupné z:
<https://mojetrida71.webnode.cz/tema-kraje-cr/>. [cit. 2024-03-25].

Znak hlavního města Prahy [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Znak_hlavn%C3%ADho_m%C4%9Bsta_Prahy#/media/Soubor:Coat_of_arms_of_Prague.svg

Znak města Brna [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z:
[https://cs.wikipedia.org/wiki/Znak_m%C4%9Bsta_Brna#/media/Soubor:Brno_\(znak\).svg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Znak_m%C4%9Bsta_Brna#/media/Soubor:Brno_(znak).svg)

Znak města Vyškova [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Znak_m%C4%9Bsta_Vy%C5%A1kova.svg

Znak města Vyškova.svg [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z:
https://cs.m.wikipedia.org/wiki/Soubor:Znak_m%C4%9Bsta_Vy%C5%A1kova.svg

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1 Zakódovaný dopis
- Příloha č. 2 Alfabox
- Příloha č. 3 Znak a vlajka města Vyškova
- Příloha č. 4 Pracovní list č. 1
- Příloha č. 5 Pracovní list č. 2
- Příloha č. 6 Pověst o založení Vyškova
- Příloha č. 7 Pracovní list č. 3
- Příloha č. 8 O zamilované Viktorce
- Příloha č. 9 Metoda rybí kost
- Příloha č. 10 Pracovní list č. 4
- Příloha č. 11 Pracovní list č. 5
- Příloha č. 12 Pracovní list č. 6
- Příloha č. 13 Fotografie
- Příloha č. 14 Čistý didaktický test
- Příloha č. 15 Didaktický test s nejnižším bodovým ziskem test s nejnižším bodovým ziskem
- Příloha č. 16 Didaktický test s nejvyšším bodovým ziskem
- Příloha č. 17 Průměrný didaktický test se zajímavou informační položkou
- Příloha č. 18 Souhlas rodičů s výzkumem
- Příloha č. 19 Pamětihodnosti regionu Vyškovsko

Přílohy

Příloha č. 1: Zakódovaný dopis (zdroj: vlastní práce)

Milí žáci,

potřebujeme, abyste nám pomohli probádat město Vyškov. Vaším úkolem bude shromáždit veškeré podstatné informace. Každý den dostanete minimálně jeden pracovní list, prosím, uchovejte jej ve svém vlastním portfoliu. Co vás tedy čeká?

Dnes si vyrobíte vlastní portfolio, ve kterém budete uchovávat veškeré materiály. Zopakujete si základní informace o Vyškově a pomocí mapy naplánujete trasu k zámku Vyškov. V úterý uskutečníte vycházku dle vaší naplánované trasy. Prozkoumáte ulice Vyškova, navštívíte zámek Vyškov a jeho zahrady. Na konec dne vyrobíte 3D model města Vyškova. Ve středu budete pátrat po původu našeho města a ve dvojicích si vyrobíte historický komiks. Ve čtvrtek se seznámíte s významnými osobnostmi našeho města. S jedním z nich se potkáte i osobně. Zatím vám neřekneme, o koho se jedná. Nechte se překvapit. V pátek navštívíte Hanácký statek, ve kterém si na vlastní kůži zažijete, jak žili lidé v 19. a 20. století. No, a nakonec celého týdne si vyplníte kvíz.

Věříme, že se vám tato práce bude líbit.

Vaši historikové z vyškovského muzea

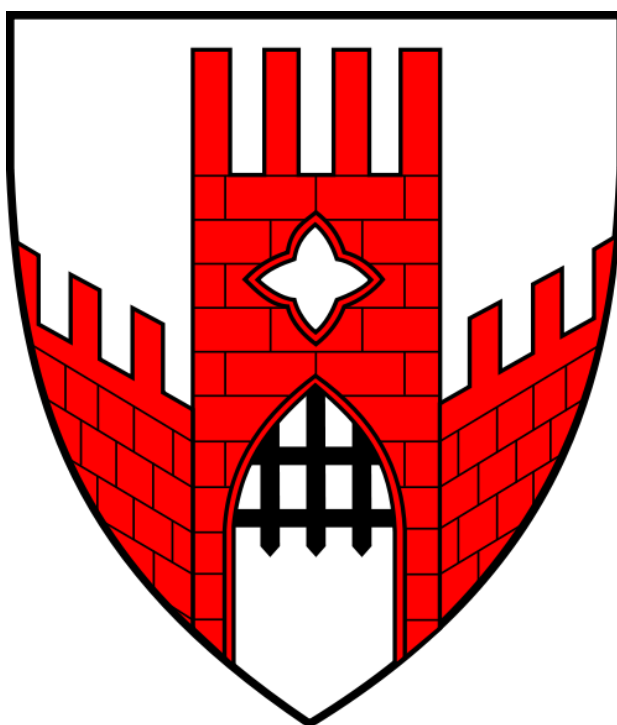

Příloha č. 2: Alfabox (zdroj: vlastní práce)

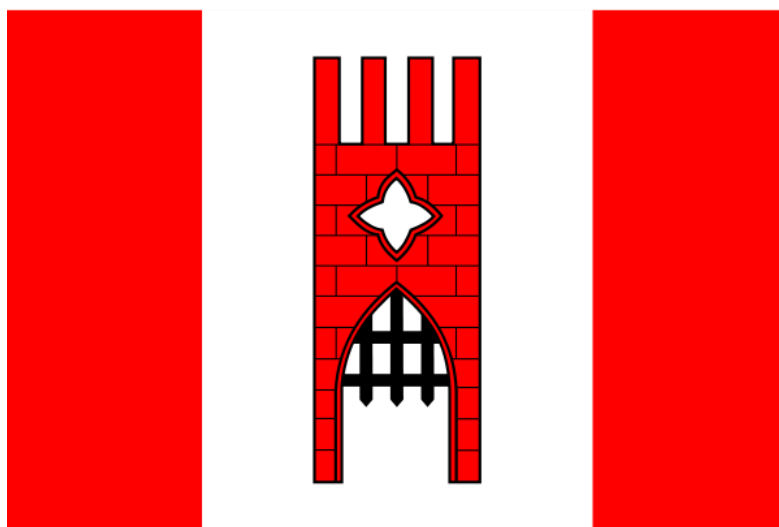
ALFABOX

A	B	C, Č
D, Ď	E	F
G	H, CH	I
J	K	L
M	N, Ň	O
P	Q	R, Ř
S, Š	T, Ť	U
V, W	X, Y	Z, Ž

Příloha č.3: Znak a vlajka města Vyškova

(Zdroj: Znak města Vyškova[online])

(Zdroj: Vlajka města Vyškova [online])

Příloha č. 4: Pracovní list č. 1 (Zdroj: Výzva vlastivěda: kraje České republiky. [online])

Pracovní list-práce s mapou

Úkoly:

1. Spočítej kolik má Česká republika krajů. _____
2. Žlutou pastelkou vybarvi Jihomoravský kraj a červenou pastelkou obtáhni hranici Jihomoravský kraj.
3. Podle vzorové mapy vyznač pomocí puntíku, kde leží město Vyškov.

Pracovní list-práce s mapu

Úkoly:

1. Najdi a spočítej všechny okresy Jihomoravského kraje. _____
2. Vybarvi všechna okresní města Jihomoravského kraje.
3. Červenou pastelkou obtáhni hranice okresů.

Pověst o založení Vyškova

Před dávnými časy, kdy v našich zemích vládl mocný Samo, černaly se tmavé hvozdy na místě, kde dnes stojí Vyškov. Řeka vlekla se zvolna tichými, divoce zarostlými bažinami. Ze zvlněné půdy vyrůstal příkrý vrch a na něm stál hrad Orlov. Založil je před léty smělý lovec Jacek, když na vrcholku hory našel orlí hnízdo se třemi orlíky. Přešla léta a hrad obýval mocný pan Radimil z Orlova, jehož dcera Viška se stala manželkou Samovou. Samo měl dvanáct žen, ale Viška mu byla nejmilejší. Dovedla celé dny střílet z luku a honit divokou zvěř. Zabývala se též kouzly a věštila události budoucí.

Když Samo vytáhl do boje proti Avarům, Viška se odebrala ke svému otci na hrad Orlov, aby očekávala narození dítěte. Jednoho dne usedla na návrší, tváří k východu slunce proti hradu Orlov a věšteckým duchem předpověděla, že se jí narodí syn a jemu i jí je předurčena smrt. Rovněž věštila rozkvět Říše moravské. Pak obrátila oči k hlubokému lesu a prosila otce, aby dal po smrti jí i jejího syna zpopelnit a popel dal do kamenné nádoby, nádobu přivázal k sedlu jejího Bělouše a koně volně pustil. Až bělouš zastaví v lese u vysokého dubu, třikrát zahrabe pravou nohou, tam ze země vyprýstí pramen vody, zde mají popel uložit. Kouzelná moc pak způsobí, že pramen vytvoří u mohyly studánku do níž přejde věštecký dar - kdykoliv moravané vytáhnou do boje, bude studánka věštit výsledek. Čeká-li je vítězství, bude voda jasná, bude-li výsledek nešťastný, bude voda krvavá a povrch pokrytý popelem.

Marně se snažil Radimil Višku uklidnit. Po několika dnech se věštba vyplnila. Zarmoucený otec vyplnil její přání. Obě těla spálil, dal do kamenné nádoby, tu přivázal k sedlu bělouše a koně volně pustil. Hluboko do lesa je kůň vedl. Kráčel jistě jakoby znal svůj cíl. Až stanul u starého dubu, třikrát zahrabal pravou nohou, ze země vytryskl silný pramen vody, který se hned ztratil a zůstala jen studánka. Bez dechu Radimil sledoval, jak doslovně se předpověď plní.

Po smrti svých drahých chtěl být otec na blízku jejich popela, tak si nedaleko vybudoval tvrz, kterou nazval Viška. Zde se dočkal zprávy o vítězství Samova vojska a poprvé se objevila kouzelná, věštecká moc studánky.

Samo vítěz se vrátil z boje a byl velice zarmoucen smrtí syna a manželky. Rozkázal, aby nikdy nebylo zapomenuto její jméno a mohyly dal vyzdobit bronzovou sochou a u tvrze dal vystavět vladařské sídlo, jemuž zůstalo jméno Viška.

Léta a staletí mýjela, zanikl věštecký pramen, mohyla byla smetena, jen pověst zůstala. A ta udává místo, kde je dnes presbytář vyškovského farního kostela. Tak končí pověst o vzniku Vyškova.

POVĚST O ZALOŽENÍ VYŠKOVA

1. Vyplň tento pětílístek.

1. řádek – jedním slovem vyjádři téma úryvku, které chceš popsat (většinou podstatné jméno)

2. řádek – dvěma slovy popiš vlastnosti tématu (přídavná jména)

3. řádek – třemi slovy zaznamenej děj, co téma dělá, co se s ním děje (slovesa)

4. řádek – čtyřmi slovy zapíšeme ucelenou větu vztahující se k danému tématu (slogan)

5. řádek – jedním slovem provedeme souhrn tématu (většinou synonymum)

_____

_____

_____

_____

_____

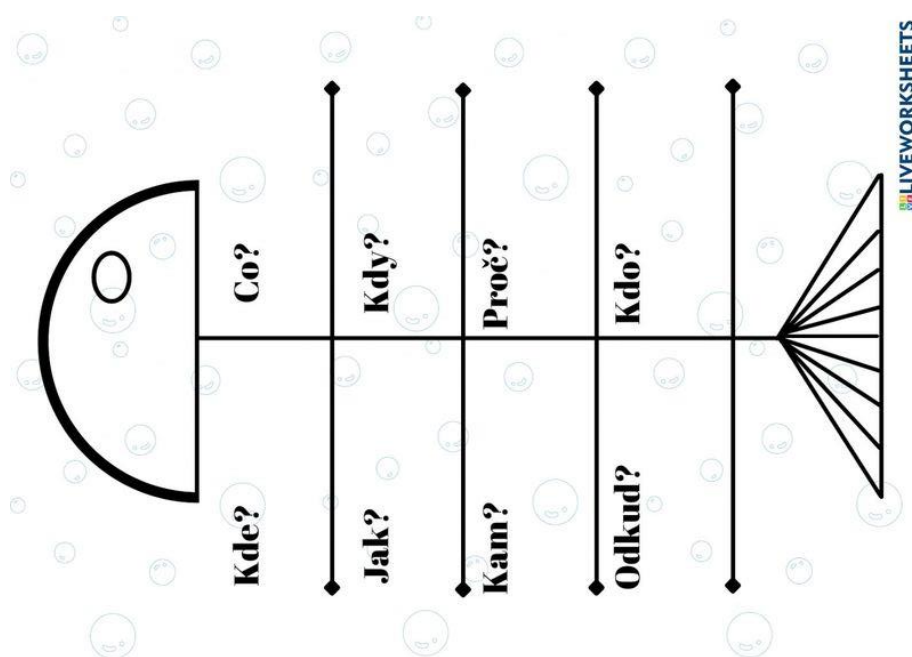
2. Udělej si stručný zápis, o čem tato pověst byla.

Příloha č. 8: O zamilované Viktorce (zdroj: *O zamilované Viktorce* [online])

O zamilované Viktorce

Ve Vyškově žila dívka jménem Viktorie Veselá. Bylo jí 17 roků a její milý vykonával ve Vyškově tesařské řemeslo. Protože v té době nebyla pro tesaře ve Vyškově práce, rozhodl se odejít za prací do světa. Viktorka ale měla strach, že si ve světě najde jinou a zpátky se už nevrátí. Zamilovaná Viktorka mu proto chtěla pomoci a zajistit práci doma. V hlavě mladé dívky se zrodil šílený plán. Nejvíce práce je přeci, když třeba město vyhoří... Požár založený nešťastnou dívčí rukou zachvátil celé město, které vyhořelo téměř dokonale. Požár měl tragické následky, nepoškozené zůstaly prý tehdy pouze dva domy, nemluvě o tom, kolik lidských životů asi tento hrůzný čin musel stát. Mladý tesař možná práci sehnal, nebohou Viktorku však čekala mnohem černější budoucnost. Pravda o tom, že město zapálila, vyšla najevo a nešťastná Viktorka pak byla odsouzena k trestu smrti upálením. Rozsudek byl vykonán a Viktorie se tak stala poslední popravenou ve Vyškově.

Příloha č. 9: Metoda rybí kost (zdroj: *Metoda rybí kost šablona* [online])

Příloha č. 10: Pracovní list č. 4 (zdroj: vlastní práce, Reichová, 2022)

POVĚST O ZAMILOVANÉ VIKTORCE

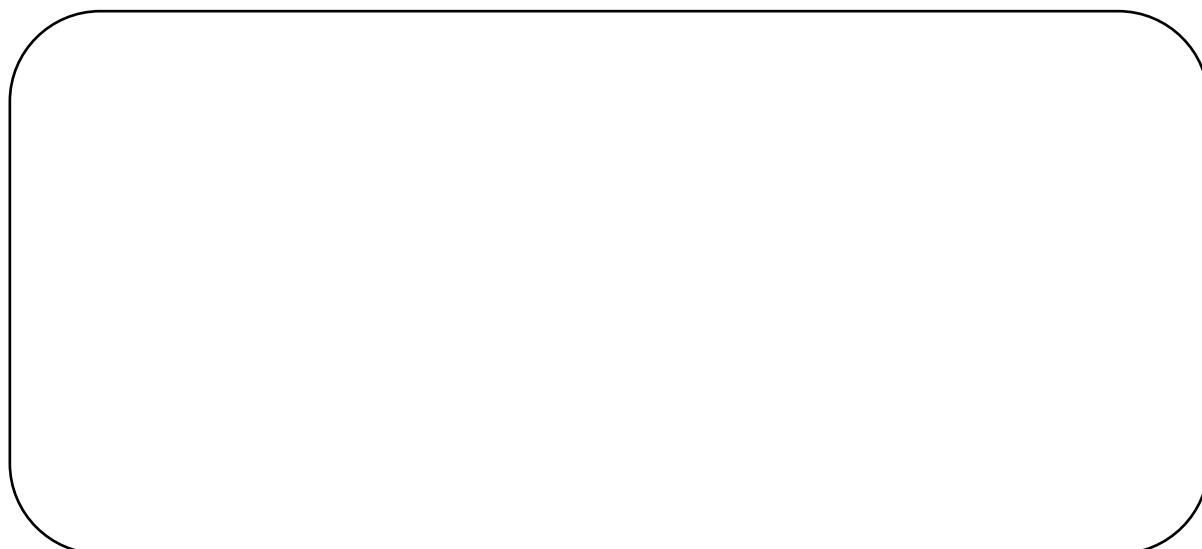
Jak myslíš, že tato pověst končí? Co se stalo s Viktorkou?

Zachovala se Viktorka správně?

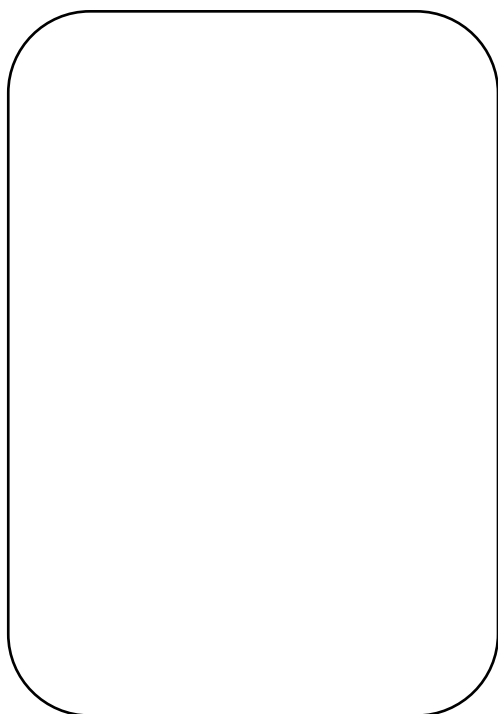
Jak by ses zachoval na jejím místě ty?

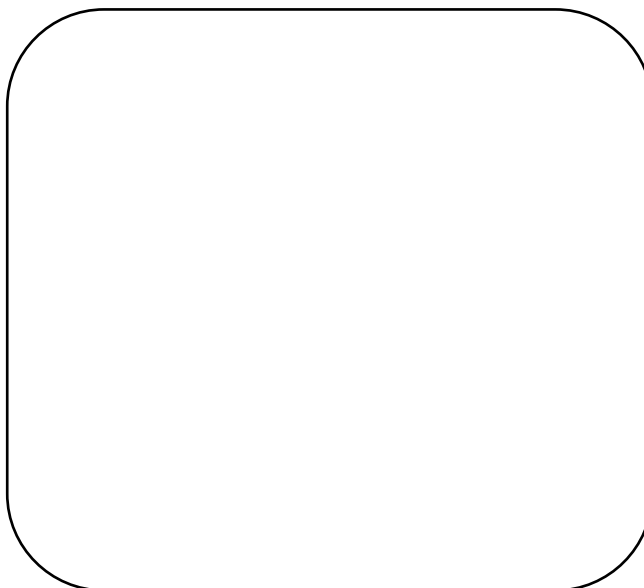

Příloha č. 11: Pracovní list č. 5 (zdroj: vlastní práce, Reichová 2022)

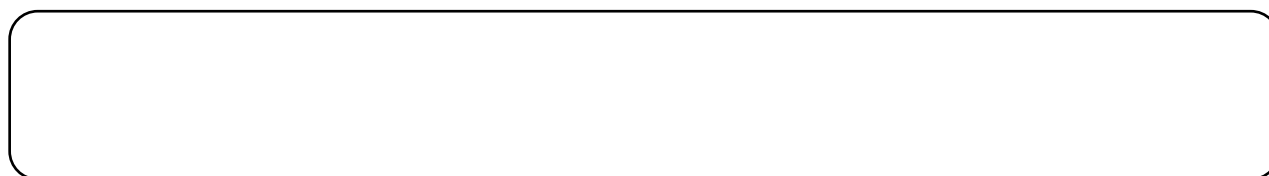
1) Od čeho je odvozen název Klebetníček?

2) Napiš alespoň 3 lidové zvyky a tradice, které jsme se dověděli od paní Pachtové?

3) Dodržujete u vás doma nějaké zvyky a tradice? Pokud ano, které?

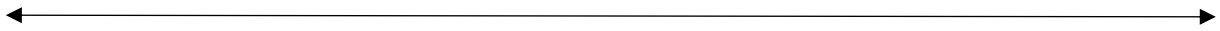

4) Nakresli hanácký kroj.

HANÁCKÝ STATEK

1. Do časové osy zakresli, o kterém období je tato expozice?

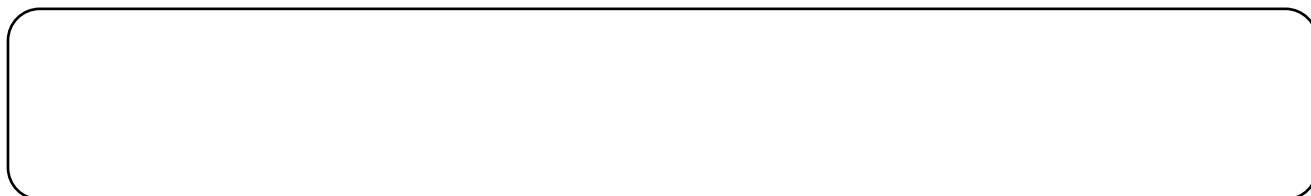

2. Od čeho je odvozen název Hanácký statek?

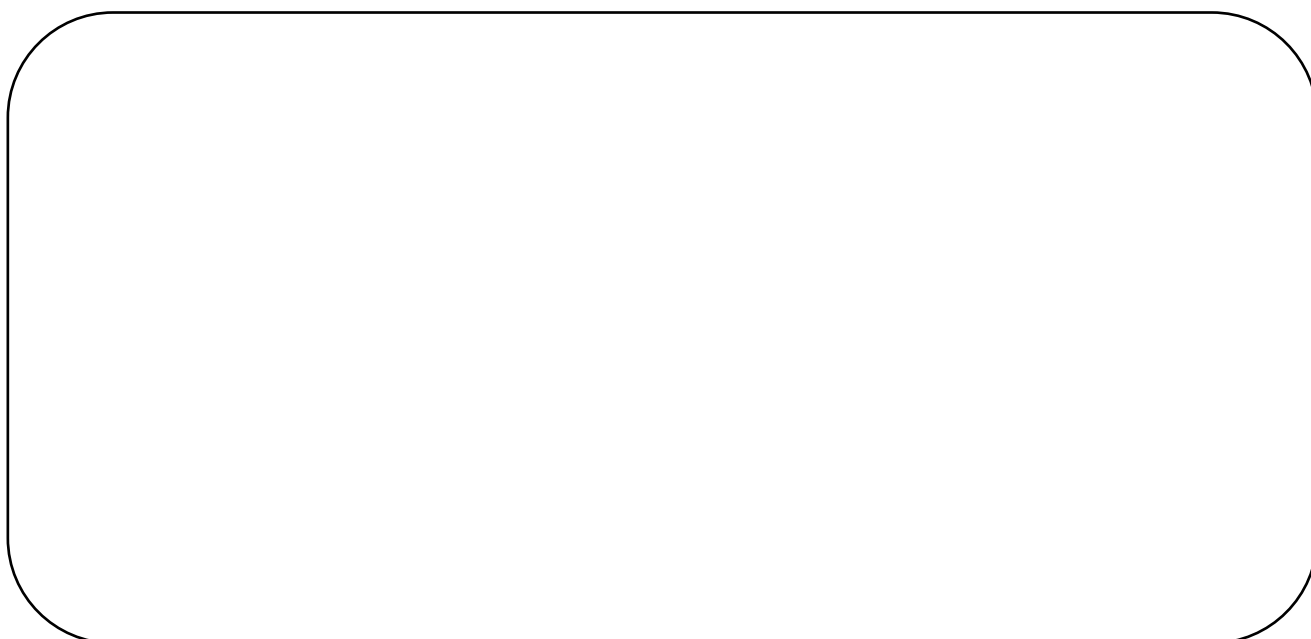
3. Které materiály byly použity k jeho stavbě?

4. Napiš, alespoň pět nástrojů, které jsi viděl na dvorku a jsou typické pro přelom 19. a 20. století? Nakresli jeden z nich.

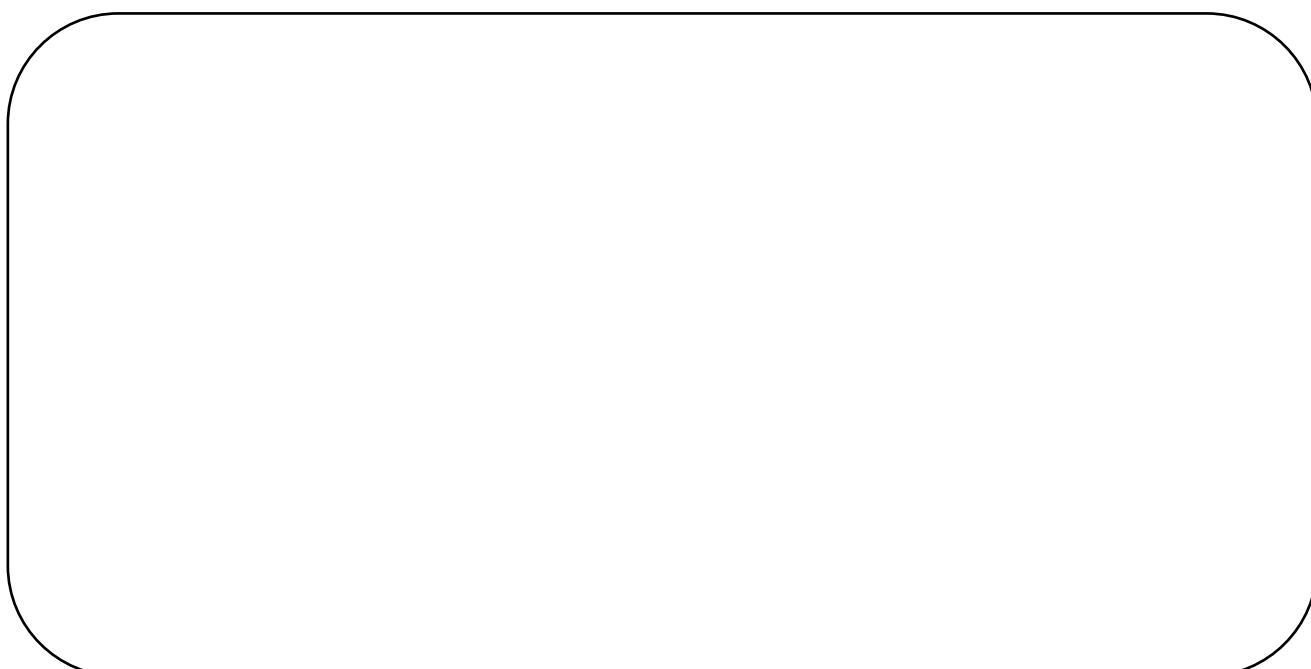
5. Napiš, co se ti na statku nevíce líbilo a proč.

6. Zamysli se a napiš, jestli se lidé na konci 19. století měli lépe než my. Pokud ano, tak v čem?

7. Kdybys měl možnost, chtěl bys žít na konci 19. století? Vysvětli.

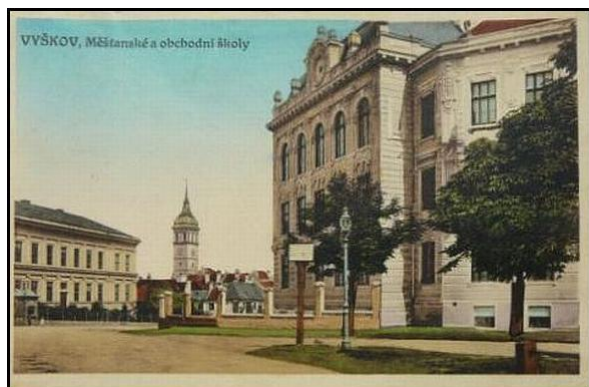
Příloha č. 13: Fotografie

(Zdroj: Radnice [online])

(Zdroj: Stará radnice Vyškov [online])

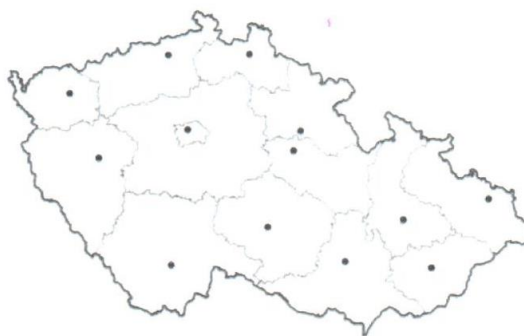
(Zdroj: Vyškov-Nádražní [online])

Příloha č. 14: Čistý didaktický test (zdroj: *Slepá mapa krajů ČR s krajskými městy* [online]), (Zdroj: *Znak města Vyškova* [online]), (Zdroj: *Olomoucký znak* [online]), (Zdroj: *Znak hlavního města Prahy* [online]), (Zdroj: *Znak města Brna* [online])

DIDAKTICKÝ TEST (práce s mapou)

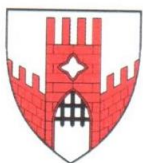
Zakroužkuj.	Jsem:	a) dívka	b) chlapec
	Navštěvuji školu:	a) ZŠ Nádražní 5	b) ZŠ a MŠ Letní pole
	Chodím do třídy:	a) 5. A	b) 5. B

1. Na slepé mapě ČR vybarvi a pojmenuj kraj, ve kterém leží region Vyškov.

2. Na mapě vyhledej a napiš tři města nebo vesnice ležící v okrese Vyškov.

3. Zakroužkuj znak, který patří městu Vyškov.

4. Napiš řeku, která protéká Vyškovem. _____
5. Zakroužkuj přehradu, ze které čerpáme pitnou vodu.
- a) Hanácká přehrada
  - b) Vyškovská přehrada
  - c) Opatovická přehrada
6. Zakroužkuj správné tvrzení.
- a) Region Vyškov leží na rozhraní Drahanské vrchoviny a Litenčických vrchů
  - b) Region Vyškov leží na rozhraní Vysočiny a Polabské nížiny
  - c) Region Vyškov leží na rozhraní Hornosvratecké vrchoviny a Dyjskosvrateckého úvalu

Zdroj: vlastní práce

7. Napiš, jak se jmenují památky na obrázcích. Použij nabídku s názvy památek.

Kaple sv. Anny	Kostel Nanebevzetí Panny Marie	Husitský kostel	Morový sloup	Renesanční radnice
Kašna	Zámek	Hřbitovní kostel Panny Marie-Kapucinský	Studna	Hradby

Zdroj: vlastní práce

8. Doplň větu.

Vyškovské náměstí je výjimečné svým tvarem, má tvar _____. (doplň geometrický útvar)

9. Spoj.

Antonín Tučapský	je český spisovatel, po kterém máme pojmenovanou knihovnu.
Alois Musil	je zakladatelka folklorního souboru Klebetníček.
Marie Pachtová	je komunistický politik a československý prezident.
Karel Dvořák	je hudební skladatel, dirigent a učitel.
Klement Gottwald	je cestovatel, teolog a orientalista.

10. Přečti si krátký text a vyber správnou odpověď.

Každoročně na přelomu listopadu a prosince si Vyškovčané připomínají bitvu u Vyškova, která předcházela jedné z nejslavnějších bitev, která se v Českých zemích uskutečnila. Jednalo se o jednu bitvu z napoleonských válek, která se odehrála v roce 1805. Byla to bitva u Slavkova, v zahraničí také známá jako bitva u Austerlitz. Znáš její třetí název, kterým se také označuje?

Vyber název, který označuje bitvu u Slavkova.

- a) bitva sedmi knížectví
- b) bitva tří císařů
- c) bitva jednoho krále

11. Jsou tato tvrzení pravdivá? Zakroužkuj ANO či NE.

- a) Město Vyškov je třetí největší město v ČR. ANO x NE
- b) Vyškovem prochází 5. poledník východní délky. ANO x NE
- c) Na okraji Vyškova nalezneme malé letiště a hvězdárnu. ANO x NE
- d) Jihomoravský kraj sousedí s Královohradeckým krajem. ANO x NE
- e) Muzeum Vyškovska je umístěno v areálu vyškovského zámku. ANO x NE
- f) V severní části regionu Vyškov jsou vojenské výcvikové prostory. ANO x NE
- g) Hrad Vyškov nalezneme 3 km od Vyškova. ANO x NE
- h) Pro region Vyškov je typický valašský kroj. ANO x NE

Zakroužkuj, zda chodíte v hodinách vlastivědy na vycházky.

ANO x NE

Zakroužkuj, odkud čerpáš informace o regionu Vyškovsko.

- a) škola
- b) rodina
- c) internet
- d) jiné

Příloha 15: Didaktický test s nejnižším bodovým ziskem

DIDAKTICKÝ TEST (práce s mapou)

Zakroužkuj.

Jsem: [redacted]

a) dívka

b) chlapec

Navštěvuji školu: [redacted]

a) [redacted]

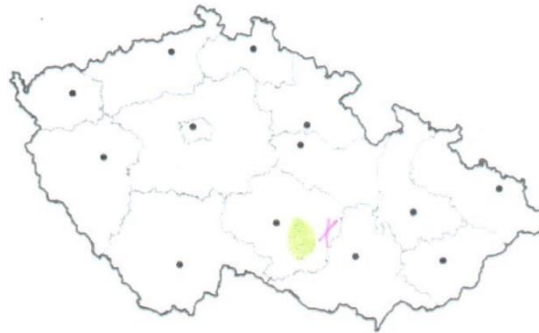
b) [redacted]

Chodím do třídy: [redacted]

a) 5. A

b) 5. B

1. Na slepé mapě ČR vybarvi a pojmenuj kraj, ve kterém leží region Vyškov.

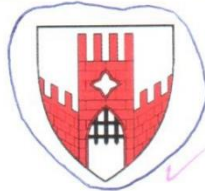

MORAVSKÝ KRAJ ✓

2. Na mapě vyhledej a napiš tři města nebo vesnice ležící v okrese Vyškov.

ROVŠÍNŮV ✓

3. Zakroužkuj znak, který patří městu Vyškov.

4. Napiš řeku, která protéká Vyškovem. haná ✓

5. Zakroužkuj přehradu, ze které čerpáme pitnou vodu.

a) Hanácká přehrada

b) Vyškovská přehrada ✓

c) Opatovická přehrada

6. Zakroužkuj správné tvrzení.

a) Region Vyškov leží na rozhraní Dražanské vrchoviny a Litenčických vrchů ✓

b) Region Vyškov leží na rozhraní Vysočiny a Polabské nížiny

c) Region Vyškov leží na rozhraní Hornosvratecké vrchoviny a Dyjskosvrateckého úvalu

7. Napiš, jak se jmenují památky na obrázcích. Použij nabídku s názvy památek.

~~Kaple sv. Anny~~	~~Kostel Nanebevzetí Panny Marie~~	~~Husitský kostel~~	Morový sloup	Renesanční radnice
~~Kašna~~	~~Zámek~~	Hřbitovní kostel Panny Marie-Kapucinský	~~Studna~~	~~Hradby~~

~~✓~~

~~HRADBY~~

~~✓~~

~~KOSTEL NANEBEVZETÍ PANNY MARIE~~

~~KAŠNA STUDNA~~

~~HUSITSKÝ KOSTEL~~

~~MOROVÝ SLOUP~~

KAPLE SV. ANNY ✓

~~✓~~

8. Dopln větu.

Vyškovské náměstí je výjimečné svým tvarem, má tvar TROJUHELNÍK. (doplň geometrický útvar)

9. Spoj.

Antonín Tučapský	je český spisovatel, po kterém máme pojmenovanou knihovnu.
Alois Musil	je zakladatelka folklorního souboru Klebetníček.
Marie Pachtová	je komunistický politik a československý prezident.
Karel Dvořáček	je hudební skladatel, dirigent a učitel.
Klement Gottwald	je cestovatel, teolog a orientalista.

10. Přečti si krátký text a vyber správnou odpověď.

Každoročně na přelomu listopadu a prosince si Vyškovčané připomínají bitvu u Vyškova, která předcházela jedné z nejslavnějších bitev, která se v Českých zemích uskutečnila. Jednalo se o jednu bitvu z napoleonských válek, která se odehrála v roce 1805. Byla to bitva u Slavkova, v zahraničí také známá jako bitva u Austerlitz. Znáš její třetí název, kterým se také označuje?

Vyber název, který označuje bitvu u Slavkova.

- a) bitva sedmi knížectví
- b) bitva tří císařů
- c) bitva jednoho krále

11. Jsou tato tvrzení pravdivá? Zakroužkuj ANO či NE.

a) Město Vyškov je třetí největší město v ČR.	ANO x NE
b) Vyškovem prochází 5. poledník východní délky.	ANO x NE
c) Na okraji Vyškova nalezneme malé letiště a hvězdárnu.	ANO x NE
d) Jihomoravský kraj sousedí s Královehradeckým krajem.	ANO x NE
e) Muzeum Vyškovska je umístěno v areálu vyškovského zámku.	ANO x NE
f) V severní části regionu Vyškov jsou vojenské výcvikové prostory.	ANO x NE
g) Hrad Vyškov nalezneme 3 km od Vyškova.	ANO x NE
h) Pro region Vyškov je typický valašský kroj.	ANO x NE

Zakroužkuj, zda chodíte v hodinách vlastivědy na vycházky.

ANO x NE

Zakroužkuj, odkud čerpáš informace o regionu Vyškovsko.

- a) škola
- b) rodina
- c) internet
- d) jiné

Sk

Příloha č. 16: Didaktický test s nejvyšším bodovým ziskem

DIDAKTICKÝ TEST (práce s mapou)

Zakroužkuj.

Jsem:

a) dívka

b) chlapec

Navštěvuji školu:

a) [redacted]

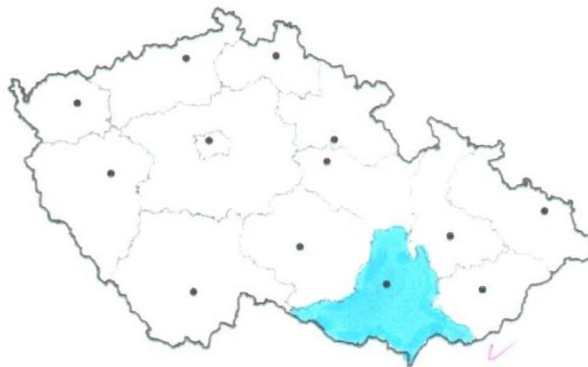
b) [redacted]

Chodím do třídy:

a) 5. A

b) 5. B

1. Na slepé mapě ČR vybarvi a pojmenuj kraj, ve kterém leží region Vyškov.

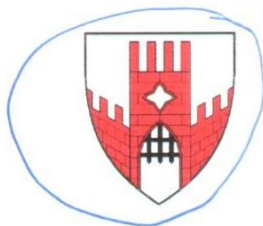

Jihomoravský kraj

2. Na mapě vyhledej a napiš tři města nebo vesnice ležící v okrese Vyškov.

Bučovice, Slavkov u Brna, Brno

3. Zakroužkuj znak, který patří městu Vyškov.

4. Napiš řeku, která protéká Vyškovem.

Haná

5. Zakroužkuj přehradu, ze které čerpáme pitnou vodu.

- a) Hanácká přehrada
b) Vyškovská přehrada
c) Opatovická přehrada

6. Zakroužkuj správné tvrzení.

- a) Region Vyškov leží na rozhraní Drahanské vrchoviny a Litensických vrchů
b) Region Vyškov leží na rozhraní Vysočiny a Polabské nížiny
c) Region Vyškov leží na rozhraní Hornosvratecké vrchoviny a Dyjskosvrateckého úvalu

7. Napiš, jak se jmenují památky na obrázcích. Použij nabídku s názvy památek.

~~Kaple sv. Anny~~	~~Kostel Nanebevzetí Panny Marie~~	~~Husitský kostel~~	~~Morový sloup~~	~~Renesanční radnice~~
~~Kašna~~	~~Zámek~~	~~Hřbitovní kostel Panny Marie-Kapucínský~~	~~Studna~~	~~Hradby~~

Husitský kostel ✓

Zámek ✓

Hřbitovní kostel Panny Marie - Kapucínský ✓

Renesanční radnice ✓

Morový sloup ✓

Kostel Nanebevzetí Panny Marie ✓

Studna ✓

Kaple sv. Anny ✓

pt

8. Dopln větu.

Vyškovské náměstí je výjimečné svým tvarem, má tvar trojúhelníku. (doplň geometrický útvar)

9. Spoj.

1 Antonín Tučapský	je český spisovatel, po kterém máme pojmenovanou knihovnu.	4 ✓
2 Alois Musil	je zakladatelka folklorního souboru Klebetníček.	3 ✓
3 Marie Pachtová	je komunistický politik a československý prezident.	5 ✓
4 Karel Dvořáček	je hudební skladatel, dirigent a učitel.	1 ✓
5 Klement Gottwald	je cestovatel, teolog a orientalista.	2 ✓

10. Přečti si krátký text a vyber správnou odpověď.

Každoročně na přelomu listopadu a prosince si Vyškované připomínají bitvu u Vyškova, která předcházela jedné z nejslavnějších bitev, která se v Českých zemích uskutečnila. Jednalo se o jednu bitvu z napoleonských válek, která se odehrála v roce 1805. Byla to bitva u Slavkova, v zahraničí také známá jako bitva u Austerlitz. Znáš její třetí název, kterým se také označuje?

Vyber název, který označuje bitvu u Slavkova.

- a) bitva sedmi knížectví
- b) bitva tří císařů ✓
- c) bitva jednoho krále

11. Jsou tato tvrzení pravdivá? Zakroužkuj ANO či NE.

- a) Město Vyškov je třetí největší město v ČR.
- b) Vyškovem prochází 5. poledník východní délky.
- c) Na okraji Vyškova nalezneme malé letiště a hvězdárnu.
- d) Jihomoravský kraj sousedí s Královohradeckým krajem.
- e) Muzeum Vyškovska je umístěno v areálu vyškovského zámku.
- f) V severní části regionu Vyškov jsou vojenské výcvikové prostory.
- g) Hrad Vyškov nalezneme 3 km od Vyškova.
- h) Pro region Vyškov je typický valašský kroj.

- ANO x NE ✓
- ANO x NE ✓
- ANO x NE ✓
- ANO x NE ✓
- ANO x NE ✓
- ANO x NE ✓
- ANO x NE ✓
- ANO x NE ✓

Zakroužkuj, zda chodíte v hodinách vlastivědy na vycházky.

ANO x NE

Zakroužkuj, odkud čerpáš informace o regionu Vyškovsko.

- a) škola
- b) rodina
- c) internet
- d) jiné

30 ✓

Příloha č. 17: Průměrný didaktický test se zajímavou informační položkou

DIDAKTICKÝ TEST (práce s mapou)

Zakroužkuj.

Jsem:

a) dívka

b) chlapec

Navštěvuji školu:

a) [redacted]

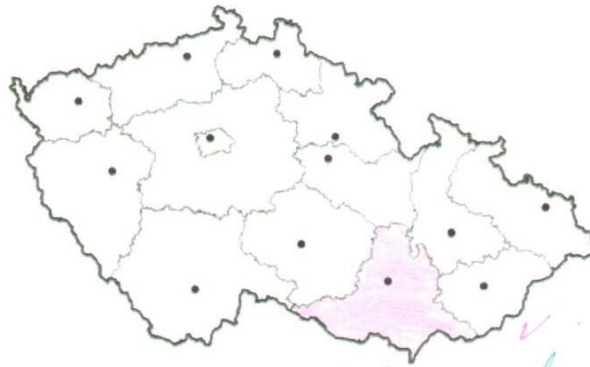
b) [redacted]

Chodím do třídy:

a) 5. A

b) 5. B

1. Na slepé mapě ČR vybarvi a pojmenuj kraj, ve kterém leží region Vyškov.

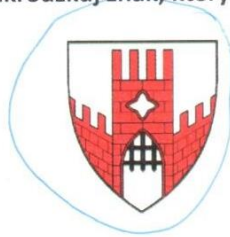

Jihomoravský kraj ✓ 2x

2. Na mapě vyhledej a napiš tři města nebo vesnice ležící v okrese Vyškov.

Jeřkovice, Ivanovice, Medlovice, Moravská púas ✓ 3x

3. Zakroužkuj znak, který patří městu Vyškov.

✓ 1x

4. Napiš řeku, která protéká Vyškovem. Haná ✓ 1x

5. Zakroužkuj přehradu, ze které čerpáme pitnou vodu.

a) Hanácká přehrada

b) Vyškovská přehrada

c) Opatovická přehrada ✓ 1x

6. Zakroužkuj správné tvrzení.

a) Region Vyškov leží na rozhraní Drahanské vrchoviny a Litenčických vrchů ✓ 1x

b) Region Vyškov leží na rozhraní Vysočiny a Polabské nížiny

c) Region Vyškov leží na rozhraní Hornosvratecké vrchoviny a Dyjskosvrateckého úvalu

7. Napiš, jak se jmenují památky na obrázcích. Použij nabídku s názvy památek.

~~Kaple sv. Anny~~	Kostel Nanebevzetí Panny Marie	~~Husitský kostel~~	~~Morový sloup~~	~~Renesanční radnice~~
~~Kašna~~	~~Zámek~~	Hřbitovní kostel Panny Marie-Kapucinský	~~Studna~~	Hradby

Husitský kostel ✓

Zámek ✓

Hřbitovní kostel Panny Marie ✓

Renesanční radnice ✓

Morový sloup ✓

~~Kaple sv. Anny~~

Studna ✓

~~Kostel Nanebevzetí Panny Marie~~

6/6

8. Doplň větu.

Vyškovské náměstí je výjimečné svým tvarem, má tvar trojúhelníku. (doplň geometrický útvar)

9. Spoj.

Antonín Tučapský je český spisovatel, po kterém máme pojmenovanou knihovnu. ✓
Alois Musil je zakladatelka folklorního souboru Klebetníček. ✓
Marie Pachtová je komunistický politik a československý prezident. ✓
Karel Dvořáček je hudební skladatel, dirigent a učitel. ✗
Klement Gottwald je cestovatel, teolog a orientalista. ✗

10. Přečti si krátký text a vyber správnou odpověď.

Každoročně na přelomu listopadu a prosince si Vyškovčané připomínají bitvu u Vyškova, která předcházela jedné z nejslavnějších bitev, která se v Českých zemích uskutečnila. Jednalo se o jednu bitvu z napoleonských válek, která se odehrála v roce 1805. Byla to bitva u Slavkova, v zahraničí také známá jako bitva u Austerlitz. Znáš její třetí název, kterým se také označuje?

Vyber název, který označuje bitvu u Slavkova.

- a) bitva sedmi knížectví
- b) bitva tří císařů
- c) bitva jednoho krále

11. Jsou tato tvrzení pravdivá? Zakroužkuj ANO či NE.

- a) Město Vyškov je třetí největší město v ČR.
- b) Vyškovem prochází 5. poledník východní délky.
- c) Na okraji Vyškova nalezneme malé letiště a hvězdárnu.
- d) Jihomoravský kraj sousedí s Královeshradským krajem.
- e) Muzeum Vyškovska je umístěno v areálu vyškovského zámku.
- f) V severní části regionu Vyškov jsou vojenské výcvikové prostory.
- g) Hrad Vyškov nalezneme 3 km od Vyškova.
- h) Pro region Vyškov je typický valašský kroj.

~~ANO~~ x ~~NE~~ ✓
~~ANO~~ x ~~NE~~ ✗
~~ANO~~ x ~~NE~~ ✗
ANO x ~~NE~~ ✓
~~ANO~~ x NE ✓
ANO x ~~NE~~ ✗
ANO x ~~NE~~ ✓
~~ANO~~ x NE ✗

Zakroužkuj, zda chodíte v hodinách vlastivědy na vycházky.

ANO x NE

Zakroužkuj, odkud čerpáš informace o regionu Vyškovsko.

- a) škola
- b) rodina
- c) internet
- d) jiné

23

Příloha č. 18: Souhlas rodičů s výzkumem

Vážení rodiče,

ráda bych Vás poprosila o zapojení Vašeho syna/ Vaší dcery do výzkumného šetření mé diplomové práce. Obracím se na Vás s prosbou ohledně vyplnění didaktického testu.

Jmenuji se Jana Reichová a jsem studentkou 4. ročníku oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ. Má diplomová práce nese název Znalosti žáků primární školy o svém regionu-Vyškovsko. Znalosti dětí budu zjišťovat pomocí didaktického testu, který je zcela anonymní a jeho výsledky budou zveřejněny pouze v mé diplomové práci.

Tímto bych Vás chtěla požádat o Váš souhlas k vyplnění didaktického testu. Děkuji předem za Váš čas a pomoc.

Jana Reichová

SOUHLASÍM / NESOUHLASÍM s vyplněním dotazníku

Jméno žáka:

Datum:

Podpis zákonného zástupce:|

Příloha č. 19: Pamětihodnosti regionu Vyškovsko

Pamětihodnosti regionu Vyškova

Zámek Bučovice

Jedná se o nejkrásnější a nejdůvěrnější příklad italské renesanční architektury. Arkádové nádvoří podpírá 90 sloupů se zajímavými a výjimečnými reliéfy. Manýristický interiér zůstal zachován.

Stavba zámku měla určité komplikace, především proto, že Šembera Černohorský vybral místo močálovitého původu. Sotva byla některá zeď postavena, zhroutila se. K této skutečnosti se váže pověst. Okolo zámku prý procházel poutník putující ze Svaté země. Ten panu Šemberovi poradil, aby v zámku nechal zazdít hodného člověka. Šembera Černohorský uposlechl poutníka a rozhodl se zazdít jej samotného. Určitě je dobrý člověk, když putuje ze Svaté země. (Paprčka, Skalka, 2019)

Jeho dcera Kateřina Šemberová se provdala za Maxmiliána z Lichtenštejna. Za něj byla v letech 1635-37 na nádvoří byla zhotovena nádherná manýristická kamenná kašna, vytvořená Petrem Maternou podle návrhu Giovanniho Giacoma Tencally. Také byly přistavěny 4 rohové věže s lucernami. Jelikož byly těžké, musely být lucerny sejmuty. V roce 1645 se zámek téměř bez úhony ubránil nájezdu početnému švédskému oddílu. Od roku 1681 už zámek neslouží panstvu, ale stal se administrativním centrem. Od roku 1720 je sídlem centrální lichtenštejnské účtárny. Od té doby až do dnes zámku zůstal jeho italský renesanční charakter. (Zdroj: Zámek Bučovice [online])

Zámek Slavkov u Brna

Jedná se o rozsáhlý barokní zámek a nejstarší dochované panské sídlo na Moravě. Spolu s parkem tvoří ojedinělý komplex připomínající francouzská sídla. Zámek se proslavil díky bitvě u Slavkova. Po bitvě se na zámku ubytoval sám Napoleon a bylo zde podepsáno i příměří. (Paprčka, Skalka, 2019)

Na stejném místě, kde dnes stojí monumentální zámek, už ve 13. století stálo jedno z největších sídel Řádu německých rytířů na Moravě tzv. komenda. Po porážce polsko-

litevským vojskem v roce 1410 byl Řád německých rytířů těžce oslaben a v roce 1411 přichází o komendu. Přestože na základech komendy stojí dnešní zámek, její zbytky jsou stále viditelné.

(Zdroj: Historie zámku Slavkov u Brna [online])

V roce 1509 získal panství i zámek Oldřich z Kounic. Ten z něj udělal hlavní sídlo rodu. Díky Kounicům se na slavkovském panství značně rozvinulo řemeslo, stavební aktivity, byla založena první manufaktura a všeobecně se rozvinulo podnikání. (Zdroj: Zámek Slavkov u Brna, Kounicové [online])

Koncem 16. století bylo zbudováno renesanční sídlo s arkádami, mohutnou kruhovou věží a s grafitovou fasádou. Renesanční zámek zde nestál dlouho. Po sto letech byl téměř celý shozen, aby uvolnil místo novému baroknímu dílu. Renesanční zámek měl s tím dnešním alespoň společné základy. (Zdroj: Zámek Slavkov u Brna, Renesance [online])

Současná podoba zámku je dílo italského mistra Domenica Martinelliho. Přestože se jedná o jednu z nejmohutnějších památek na Moravě, původně mělo být dílo ještě dvakrát větší.

(Zdroj: Zámek Slavkov u Brna, Barokní perla [online])

Nejedná se však jen o nádherný architektonický skvost. Slavkovský zámek je především znám pro jednu z nejslavnějších a nejkrvavějších bitev. Při které zemřelo téměř 50 000 vojáků. Je místem, kde Napoleon oslavil své vítězství a také místem, kde se rozhodlo o politických změnách v 19. století. (Zdroj: Zámek Slavkov u Brna, Napoleon [online])

V roce 1919 rod Kouniců vymírá. Zámek má nové vlastníky, uherský rod Pálffy. Po válce ovšem o svůj majetek přišli, a tak zámek přešel do rukou státu. V roce 2008 byl zámek Slavkov označen za národní kulturní památku. Dnes jej vlastní a spravuje město Slavkov u Brna. (Zdroj: Zámek Slavkov u Brna, Historie [online])

Mohyla Míru

Památník byl postaven na počest obětí bitvy u Slavkova podle myšlenky Aloise Slováka. Mohyla míru je středem chráněné památkové zóny Slavkovského bojiště. Vedle něj se nachází muzeum, ve kterém je stálá expozice Bitva tří císařů. Pravidelně na přelomu listopadu a prosince se zde koná pietní akt za účelem vyjádření úcty padlým obětem. Na státní svátky a významné dny bývá mohyla osvětlena. (Zdroj: Mohyla Míru [online])

Zámek Račice

Zámek byl postaven na místě hradu z roku 1275. V roce 1290 hrad dobyl loupežný rytíř Friduš z Linavy. V roce 1312 byl hrad Janem Lucemburským osvobozen, ale také částečně rozbořen. Zmínku o tomto boji nalezneme ve Zbraslavské kronice. Hrad byl brzy opraven a od roku 1346 se stali vlastníky páni z Lipé. Po nich páni ze Šternberka a od roku 1381 vlastnil jeho část Petr z Kravař. V době husitských válek se stal základnou husitů. Proto byl v roce 1422 dobyt vojskem olomouckého biskupa Jana Železného. V roce 1434 seděl na hradě Petr z Konic a roku 1448 Vok V. z Holštejna. Po smrti Jiřího z Kravař zdědil Račice Václav Černoorský z Bokovic. Za česko-uherských válek byl hrad obsazen vojáky Matyáše Korvína. Ve vlastnictví Boskoviců byl hrad až do roku 1568, dokud ho neprodali Hanušovi Haugvicovi z Biskupic. Ten měl velmi významný vliv na vzhled račičckého panství. Hrad nechal přestavět na renesanční zámek. V roce 1590 se stal vlastníkem Hanuš Petřvaldský z Petřvaldu. Byl to jeden z nejbohatších lidí tehdejší Moravy, mohl si proto dovolit vyzdvihnout zámek na vyšší úroveň. Zámek díky němu dostal pozdně renesanční ráz. V roce 1620 byl Hanuš uvězněn a jeho matek mu byl zkonfiskován a prodán jinému rodu, který byl loajální Habsburkům. Vlastníci zámku se střídali, aniž by měnili jeho vzhled, až v roce 1830, kdy zámecký areál odkoupil textilní magnát baron Jan Mundy. Ten nechal postavit nové severozápadní křídlo zámku, arkády zvýšil na současné 3 podlaží, nechal je vyzdít a vsadit do nich 3 velká okna. Některé dřevem obložené salonky se dochovaly dodnes. Poslední předválečná majitel byl Philip von Schöller. Za jeho působení byly odstraněny kýčovité dekorace a interiér nabyl vkusu a decentnosti. V září 1938 se během mobilizace stal zámek sídlem generálního štábu Československé armády. Po válce se na zámku vystřídali uživatelé OP Prostějov, základní škola, odborné učiliště a dětský domov. Nyní je vlastníkem zámku brněnská společnost e-Finance, a.s. Zámek je otevřen veřejnosti, návštěvníci zde mohou využít komentovaných prohlídek, občerstvení nebo se dokonce ubytovat. (Zdroj: Zámek Račice [online])

Zámek Drnovice

Zámek Drnovice se nachází ve stejnojmenné obci Drnovice. Jedná se spíše o chudší stavbu bez bohatého dekoru s jednoduchým zámeckým parkem. Zámek je dvoupatrový, vedle něj stojí konírna. Dohromady jsou budovy postaveny do tvaru písmene L. Zámek byl vystavěn v roce 1866 baronem Janem Mundyem. V roce 1899 se ze zámku stal chudobinec pro mentálně postižené ženy. V roce 1947 byl chudobinec zrušen. Obec bývalý zámek opravila a zřídila

v něm kinosál, zámeckou zahradu předělala na dětské hřiště. Nyní se zde nachází obecní úřad a restaurace. (Zdroj: Zámek Drnovice [online])

Hrad Melice

Zříceninu hradu Melice nalezneme blízko Pustiměře v lesích na okraji vojenského újezdu Březina. Hrad byl postaven v první polovině 14. století. V této domě se jednalo o jedno z nejhezčích a nejbohatších sídel v okolí. Jeho doba slávy však skončila už v roce 1423, kdy byl dobyt a zpusťšen husity. (Zdroj: Hrad Melice [online])

Hrad Orlov

Zřícenina hradu Orlov, leží v blízkosti stejnojmenné obce Orlovice. Jedná se o jediný hrad na Moravě, který založil řád johanitů, a to na přelomu 13. a 14. století. Téměř 100 let byl vlastněn svými zakladateli. V roce 1423 se jeho vlastníkem stal Zikmund. O dvacet let později se navrátil původním majitelům, avšak v roce 1490 přestal být obýván. (Zdroj: Hrad Orlov [online])

Větrný mlýn Ruprechtov

Větrný mlýn se nachází v obci Ruprechtov, mezi Vyškovem a Blanskem. Mlýn je zapsán jako chráněná technická památka I. Kategorie s ochranným pásmem stavby. Také je navrženo jeho zařazení mezi národní kulturní památky a do seznamu UNESCO. (Zdroj: Mlýn Ruprechtov [online])

Mlýn byl postaven v roce 1873 C. Vágnerem, A. Čtvrtníčkem a starostou A. Gottwaldem. (Zouharová, 1998)

V roce 1882 C. Wágner nainstaloval Halladayovu turbínu místo klasického větrného kola. Díky tomu dokázal mlýn umlít i dvojnásobek obilí. Turbína je umístěna ve výšce 16 m nad zemí. Váží 2 tuny a její průměr je 10 m. (Zdroj: Mlýn Ruprechtov [online])